

**Om hulp vragen is makkelijk
totdat je het moeilijk hebt**

Om hulp vragen is makkelijk totdat je het moeilijk hebt

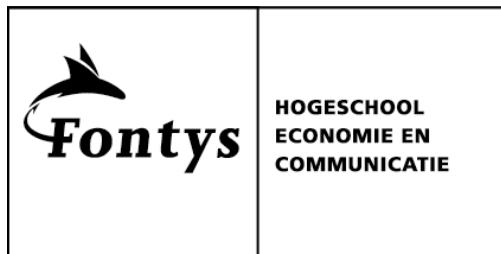
Een onderzoek naar de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool
Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding

Eliaan Didderen
3261352

In opdracht van M. Ooms, namens Fontys Hogeschool Economie en Communicatie

Eindhoven, 26 maart 2021
Fontys Hogeschool HRM en Psychologie
Toegepaste Psychologie
Cohort 2017

Assessor: dr. Viola Spek
Begeleidend docent: dr. Tina ten Bruggencate

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeeronderzoek waarin onderzocht is welke ervaringen studenten met AD(H)D hebben met betrekking tot de begeleiding bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC). Dit afstudeeronderzoek is geschreven voor de opleiding Toegepaste Psychologie op Fontys te Eindhoven. Het onderzoek is uitgevoerd om de studentbegeleiding voor studenten met AD(H)D bij FHEC te kunnen verbeteren.

Middels dit voorwoord wil ik een aantal mensen bedanken die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van mijn afstudeeronderzoek. Allereerst wil ik mijn opdrachtgever, Magda Ooms, en Ilja Posthumus en Mariëtte Zwarts, twee studentbegeleiders, bedanken. Ik bedank Magda, Ilja en Mariëtte voor hun kritische blik, open houding, meedenkend vermogen en toewijding. Ook bedank ik Ilja en Mariëtte in het bijzonder voor de medewerking tijdens het werven van respondenten. Zonder hen was dit niet gelukt. Ten tweede wil ik mijn afstudeerbegeleider Tina ten Bruggencate bedanken voor haar begeleiding en adviezen. Verder wil ik Iris Huijsmans en Gail Baselier, twee van mijn medestudenten, bedanken voor de eindeloze brainstormsessies, de mogelijkheid om vragen te stellen en de morele ondersteuning. Jullie hebben dit hele proces uiteindelijk ook leuk gemaakt. Tevens bedank ik alle respondenten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Ik bedank hen voor het durven delen van hun verhaal. Zonder hen was dit onderzoek onsuccesvol geweest.

Het afgelopen half jaar stond in het teken van mijn afstudeeronderzoek. In het begin was het onduidelijk naar welk onderwerp er onderzoek zou worden gedaan. Door te overleggen met Magda, Ilja en Mariëtte is het uiteindelijke onderwerp tot stand gekomen. Hoewel onderzoeken niet mijn sterkste kant is, heb ik met plezier aan dit onderzoek gewerkt. Dit omdat het onderwerp dicht bij mij staat. Ik kijk terug op een periode waarin ik mijzelf heb mogen ontwikkelen, niet alleen als persoon maar ook als toegepast psycholoog. De aanwezigheid van een pandemie heeft voor mij gelukkig geen negatief effect gehad op mijn proces of de uitvoering van het onderzoek. Daarom presenteer ik u met trots het eindresultaat. Ik wens u veel leesplezier.

Elia Didden

Tilburg, 26 maart 2021

Samenvatting

De begeleidingsmogelijkheden voor studenten met AD(H)D blijken nog niet altijd toereikend te zijn. Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC) zet daarom in op het verbeteren van de begeleiding voor deze studenten. Dit door een onderzoek naar de ervaring van studenten met AD(H)D met betrekking tot de huidige begeleiding. Dit is nodig om maatwerk te kunnen leveren en de individuele behoeften te achterhalen.

De onderzoeksdata is verzameld door semigestructureerde interviews af te nemen bij acht respondenten met kenmerken van AD(H)D of de diagnose. Hierbij is ingegaan op de ervaringen die ze hebben met betrekking tot de huidige begeleiding, de informatievoorzieningen en welke aspecten zij hierin missen. De data is geanalyseerd door open, axiaal en selectief te coderen.

Uit de interviews komen een aantal aspecten naar voren, zowel positief als negatief. De studenten zijn positief over de effectiviteit van de begeleiding. Deze is het effectiefst wanneer de student een goede band heeft met de begeleider, dit ontstaat bijvoorbeeld door casual talk en doorvragen. Daarnaast zijn studenten positief over de begeleiding van studentbegeleiders. Ze zijn van mening dat de studentbegeleiders vertraging kunnen beperken en uitval kunnen voorkomen, omdat zij voldoende tijd en kennis hebben om studenten met AD(H)D te begeleiden. Helaas zijn er ook studenten die onbekend zijn met deze begeleidingsmogelijkheid. Deze studenten blijken meer problematiek te ervaren omdat zij niet de juiste begeleiding kregen voor hun problematiek. De informatievoorzieningen met betrekking tot de begeleidingsmogelijkheden schieten in sommige mate dus nog tekort. Daarnaast zijn er nog andere punten die studenten als negatief ervaren. Studenten geven aan dat er door de docenten en studieloopbaanbegeleiders (slb'ers) vaak een aanname wordt gemaakt van de betekenis van AD(H)D. Hiermee voelt de student zich in een hokje geplaatst. De effectiviteit van de begeleiding neemt hierdoor af. Verder gebeurt het signaleren van problematiek nog te weinig. De studenten vinden het lastig om zelf hun problematiek aan te kaarten vanwege de drempel om hulp vragen en het stigma op AD(H)D. Slb'ers signaleren zelden problematiek omdat ze te weinig doorvragen en een gebrek aan kennis over AD(H)D hebben. Problematiek wordt dus zelden gesignaleerd terwijl studenten dit wel verwachten van hun slb'er.

Om de begeleiding voor studenten met AD(H)D te kunnen verbeteren, wordt het belangrijk geacht in te zetten op het signaleren van problematiek en kennis over AD(H)D te vergroten. Het signaleren van problematiek kan bevorderd worden door het opstellen van standaardvragen. Vooral slb'ers dienen deze toe te passen in de begeleiding. Bij het vergroten van de kennis over AD(H)D is het belangrijk om niet alleen de focus te leggen op de tekortkomingen maar ook op de mogelijkheden. Zo wordt een algeheel beeld gecreëerd van de betekenis van AD(H)D.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
1.1 Opdrachtgever	8
1.2 AD(H)D	8
1.3 Doelgroep	9
1.4 Doel- en vraagstelling	10
1.5 Leeswijzer	11
2. Theoretisch kader	12
2.1 Diagnose en werking van AD(H)D	12
2.2 Stigmatisering	13
2.3 Acceptatie diagnose	14
2.4 Begeleidingsvormen	16
3. Methode	18
3.1 Respondenten	18
3.2 Procedure	19
3.3 Meetinstrument	21
3.4 Analyse	21
4. Resultaten	23
4.1 Ervaring begeleiding	23
4.1.1 Docenten	23
4.1.2 Studieloopbaanbegeleiders (slb'ers)	24
4.1.3 Studentbegeleiders	26
4.1.4 Tweedelijnsbegeleiding	27
4.2 Wat missen studenten in de huidige begeleiding?	28
4.3 Op welke manier willen studenten kenbaar maken dat ze begeleiding nodig hebben?	30
4.4 Aanvullende resultaten	30
5. Discussie	32
5.1 Conclusie	32
5.2 Discussie	33
5.3 Aanbevelingen	34
6. Literatuurlijst	36

7. Bijlagen.....	40
7.1 Bericht portal	40
7.2 Bevestigingsmail november	42
7.3 Mail inplannen interview	42
7.4 Mail slb'er verdieping drie	43
7.5 Toetstemmingsformulier	44
7.6 Ethische verantwoording	45
7.7 Onderbouwing topiclijst	47
7.8 Eerste topiclijst	49
7.9 Tweede topiclijst.....	50
7.10 Analyseplan	51
7.11 Transcripten met codering	52
7.12 Codelijst	55
7.13 Excelbestand met thema's.....	59
7.14 Taxonomie	64
7.15 Mindmap	70
7.16 Checklist Ethiek van Onderzoek	74
7.17 HBO kennisbank toestemmingsformulier	77

1. Inleiding

Eén op de drie studenten met een functiebeperking ervaart belemmeringen tijdens zijn studie (Van den Broek, Muskens, & Winkels, 2013). Van alle studenten op het hbo gaat het om ongeveer 40.800 studenten met een functiebeperking die belemmeringen ervaren (Van den Broek et al., 2013). Deze studenten proberen zo goed mogelijk mee te draaien in het reguliere onderwijs maar ontkomen niet altijd aan de gevolgen van hun functiebeperking. Hieronder valt onder andere studievertraging, weinig zelfvertrouwen, de kans lager inschatten een diploma te behalen, faalangst en het ervaren van een hogere mate van stress en werkdruk. Dit heeft ook impact op het (sociale) leven naast school (Lucassen, 2013).

Het hebben van een functiebeperking is een vrij groot begrip. Onder een functiebeperking vallen onder andere visuele, auditieve en motorische beperkingen en ontwikkelstoornissen. Onder de categorie ontwikkelstoornissen valt bijvoorbeeld ADHD en autisme (Lucassen, 2013; Verberne, 2019). Onder studenten komt een functiebeperking regelmatig voor, namelijk bij ongeveer dertig procent (Van den Broek et al., 2013). Er wordt dan gesproken over 'studeren met een functiebeperking' en hieronder worden zintuigelijke, lichamelijke of andere stoornissen verstaan die de student kunnen vertragen in de studievoortgang (Lucassen, 2013).

Om studenten met een functiebeperking dezelfde kansen te bieden als reguliere studenten, zijn er een aantal wetten en regels opgesteld. Vanuit de Verenigde Naties is er een verdrag voor de rechten van de mens met een (functie)beperking. Artikel 24 richt zich op het onderwijs en hierin wordt het recht op onderwijs voor iemand met een (functie)beperking en gelijkwaardige kansen op elk niveau erkend (United Nations, z.d.). Om ervoor te zorgen dat studenten met een functiebeperking zo goed mogelijk kunnen meedraaien in het reguliere onderwijs, moeten de direct betrokkenen in het onderwijs zich bewust zijn van de problematieken. Verder moeten er voldoende manieren, middelen en technieken beschikbaar zijn om de student te ondersteunen waar hij of zij dit nodig heeft (United Nations, z.d.). In Nederland is hier nog een specifieke wet voor ingevoerd, namelijk de wet 'Gelijke behandeling handicap of chronische ziekte'. Deze wet verbiedt het om onderscheid te maken tussen mensen met of zonder (functie)beperking op alle fronten (Beatrix et al., 2003).

Door het bovengenoemde artikel en de wet zou men verwachten dat er in het onderwijs voorzieningen worden geïmplementeerd om, waar nodig, maatwerk te kunnen bieden aan studenten die dit nodig hebben. Vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2010) zijn er, naar aanleiding van het artikel en de wet, zes punten opgesteld als minimumvoorwaarden voor het hoger onderwijs. Deze punten hebben betrekking op informatievoorzieningen, toegankelijkheid, begeleiding, het waarborgen van de kwaliteit van voorzieningen en aanpassingen van curriculum en toetsen. Uit het onderzoek hierop volgend blijkt dat in 2010 geen enkele hogeschool daadwerkelijk aan deze voorwaarden voldeed. Daarentegen zijn hogescholen wel actief bezig met het implementeren van deze voorwaarden (Inspectie van het Onderwijs, 2010). In een recenter onderzoek genaamd 'De Staat van het Onderwijs' (2020) is te zien dat de meeste hogescholen inmiddels wel voldoen aan bovenstaande criteria. Daarnaast investeren hogescholen in het verbeteren van de ondersteuning, begeleiding en informatievoorziening voor studenten, met als doel het studentwelzijn te verbeteren. Hierin wordt het

belangrijk geacht specifiek te kijken naar de wijze van begeleiding. Het moet veelal meer studentbegeleiding worden dan studiebegeleiding. Studentbegeleiding richt zich op de loopbaan, het psychische welzijn van de student en het ondersteunen van studenten met een functiebeperking. Studiebegeleiding richt zich alleen op studieprestaties (Vogelzang & Deursen, 2020).

1.1 Opdrachtgever

Om meer in te zetten op de inclusie van het onderwijs heeft Fontys in 2019 de 'Interventieverklaring VN-verdrag instellingen hoger onderwijs' getekend. De focus ligt hierbij op het wegnemen van belemmeringen in het onderwijs zodat dit voor iedereen toegankelijk wordt. Denk hierbij aan studenten met een functiebeperking, topsporters en mantelzorgers. Op de werkvloer wordt dit vertaald door in te zetten op studentbegeleiding en wordt de focus gelegd op maatwerk voor iedere student (Oonincx, 2019).

Vanuit Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC) is al veel gedaan op het gebied van voorzieningen voor studenten met een functiebeperking. FHEC is een instituut in Eindhoven dat twaalf opleidingen aanbiedt op hbo-niveau, in zowel voltijd als deeltijd en Nederlands- of Engelstalig (Fontys, z.d.-a). FHEC beschikt grofweg over 450 medewerkers en 5000 studenten en vormt daarmee ongeveer tien procent van de gehele Fontys Hogescholen (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 6 oktober 2020).

Voorheen bestond FHEC uit vier losse instituten maar op 1 september 2019 zijn zij gefuseerd tot één instituut. Dit betekent dat alle twaalf de opleidingen nu in gebouw R3/4 op de Rachelsmolen in Eindhoven gevestigd zijn (Fontys, 2019). Op papier vallen alle opleidingen onder één instituut maar in de praktijk zijn er op het gebied van studentvoorzieningen nog verschillen per verdieping. Binnen FHEC willen ze graag aan iedere student dezelfde voorzieningen kunnen bieden, ongeacht de opleiding. Hieronder valt ook studentbegeleiding. Op dit gebied zijn er al verschillende vormen van begeleiding, deze worden verder uitgelegd in het theoretisch kader. De begeleiding is er voor alle studenten die het nodig hebben en zo ook voor studenten met een functiebeperking. De begeleiders merken voor één bepaalde groep dat de begeleiding beter kan en dat is voor studenten met de functiebeperking AD(H)D. Ze missen aanknopingspunten om de begeleiding te verbeteren en willen graag inzicht in de tevredenheid en behoeftes van studenten met betrekking tot begeleiding (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 5 oktober 2020). Om uiteindelijk de begeleiding zo goed mogelijk te laten aansluiten op de behoeftes van studenten met AD(H)D, is het van belang dat er enige voorkennis is over AD(H)D. Hieronder zijn de belangrijkste geachte zaken weergegeven. In het theoretisch kader is meer informatie te vinden over de werking van AD(H)D en het stigma rondom de diagnose.

1.2 AD(H)D

ADHD staat voor Attention Deficit/Hyperactivity Disorder (Korevaar, 2019; Psychologen Nederland (Psyned), 2020b) en komt bij 2,1% van de volwassenen tussen de 18-44 jaar voor (Tuithof, Ten Have, Van Dorsselaer, & De Graaf, 2014; Volksgezondheidszorg.info, 2020). ADHD kent drie verschillende vormen, namelijk het hyperactieve type, het aandachtstekort type en, de meest voorkomende, het

gemengde type. Wanneer er alleen wordt gesproken over aandachtstekort, wordt dit ook wel ADD genoemd (Psychologen Nederland (Psyned), 2020a). Hierdoor wordt er verder in het onderzoek gesproken over AD(H)D. Bij mannen (72%) blijkt AD(H)D vaker voor te komen dan bij vrouwen (28%). Ook blijkt het zo te zijn dat AD(H)D bij jongvolwassenen (18-24 jaar) vaker voorkomt dan bij de groep van 35-44 jarigen (Tuithof, Ten Have, Van Dorsselaar, & De Graaf, 2010).

AD(H)D is vaak aangeboren en wordt meestal al op jonge leeftijd opgemerkt. Bij AD(H)D horen drie belangrijke kenmerken die tot uiting kunnen komen, namelijk hyperactiviteit, aandachtstekort en impulsiviteit. Onder hyperactiviteit wordt onder andere het niet kunnen stilzitten en een gevoel van constante onrust verstaan. Bij aandachtstekort hoort voornamelijk het snel afgeleid zijn, vergeetachtigheid en taken niet afmaken. Bij impulsiviteit komt vooral het handelen zonder na te denken, opdringerig kunnen overkomen en het impulsief aangaan of beëindigen van relaties naar voren. Bovenstaande kenmerken uiten zich niet bij iedereen in dezelfde vorm en intensiteit (Korevaar, 2019).

1.3 Doelgroep

De grootste groep studenten op het hoger beroepsonderwijs (hbo) hebben een leeftijd tussen de 18-27 jaar (CBS, 2020; Hooft van Huijsduijnen, Van Hulle, Marchal, Van der Lelij, & Zwanenveld, 2019). De kenmerken van deze studenten zijn vooral dat ze zelfstandig, doelgericht, kritisch en intrinsiek en/of extrinsiek gemotiveerd zijn. Hbo-studenten willen zichzelf graag persoonlijk en professioneel ontwikkelen en daarnaast nieuwe sociale contacten opbouwen (Van den Broek et al., 2011). Voor sommige studenten met AD(H)D blijkt het echter lastig om zelfstandig te zijn. Dit komt omdat zij wellicht slechter kunnen plannen, moeilijker overzicht kunnen creëren, snel afgeleid raken en moeite hebben met communiceren. Ook vinden zij het lastig om hoofd- van bijzaken te scheiden waardoor ze de belangrijke informatie kunnen missen (Fenestra Disability Centre, 2016). Wat betreft motivatie kan deze dalen wanneer studenten blijven falen of vaak met nieuwe mensen contact moeten maken. Dit komt omdat ze het idee hebben dat anderen al een vooroordeel over hen hebben. Dit hangt ook samen met het stigma rondom de diagnose AD(H)D (Lucassen, 2013).

Niet alle studenten met AD(H)D zullen evenveel moeite ervaren met studeren op het hbo. De studenten die wel moeite ervaren met studeren, kunnen baat hebben bij de juiste (studie)begeleiding (Korevaar, 2019). Hieronder vallen voor FHEC ook de studenten die geen diagnose hebben maar wel dezelfde problematiek ervaren als studenten met AD(H)D en studenten met comorbiditeit. Er wordt gesproken over comorbiditeit wanneer een persoon één of meerdere aandoeningen heeft naast een andere hoofddiagnose (GGZ Standaarden, z.d.). De kans dat een student met ADHD een psychische stoornis heeft, ten opzichte van een student zonder ADHD, is 11 keer zo groot. Daarnaast hebben ze meer kans op een angststoornis, gedragsstoornis, middelenstoornis en stemmingsstoornis. Dit betekent onder andere dat een student met ADHD een grotere kans heeft op een depressie en een drugsverslaving (Tuithof, Ten Have, Van Dorsselaar, & De Graaf, 2010). Tevens kan het zijn dat er bij sommigen met meerdere diagnoses, geen sprake is van een hoofddiagnose. Er wordt dan gesproken over multimorbiditeit (GGZ Standaarden, z.d.). Naast studenten met als enige diagnose AD(H)D worden ook studenten in het onderzoek meegenomen waarbij sprake is van comorbiditeit of multimorbiditeit.

Voor studenten zijn er, zoals eerder benoemd, dus al verschillende begeleidingsmogelijkheden. Om erachter te komen of studenten daadwerkelijk tevreden zijn over de aanwezige begeleidingsmogelijkheden, wordt gebruikgemaakt van de Nationale Studenten Enquête (NSE) (Van den Broek et al., 2013). De NSE is een vragenlijst die wordt gestuurd naar alle studenten die studeren aan een Nederlandse hogeronderwijsinstelling (Studiekeuze123, 2020a; Van den Broek et al., 2013). De aspecten die hierin worden uitgevraagd zijn onder andere de kwaliteit van de studentbegeleiding en de informatievoorzieningen. Een student kan op een schaal van één (zeer ontevreden) tot vijf (zeer tevreden) zijn of haar tevredenheid aangeven. Fontys Hogescholen scoort in het algemeen een 3.6 uit 5 op de tevredenheid vanuit studenten met betrekking tot het onderwerp studentbegeleiding. FHEC scoort hierop gemiddeld een 3.5 uit 5 (Studiekeuze123, 2020b; Van den Broek et al., 2013). In de NSE is er een specifieke categorie voor studenten met een functiebeperking. Hierbij scoren alle hogescholen gemiddeld een 3.3 uit 5, evenals Fontys. De gemiddelde tevredenheid over studentbegeleiding voor studenten met een functiebeperking is een 3.1 uit 5, waar Fontys een 3.0 scoort. Bij de studenten in de sector Economie en Recht is de ontevredenheid het grootst onder studenten met een functiebeperking. Over het algemeen scoort Fontys dus gemiddeld op het gebied van studententevredenheid. De studenten met een functiebeperking zijn over het algemeen minder tevreden (De Groot, 2018).

Dat de tevredenheid van studenten met een functiebeperking lager is, kan komen door het niet goed aansluiten van de begeleiding op de behoeftes van de student. Het wordt dan ook belangrijk geacht om hier meer aandacht aan te besteden (Korevaar, 2019; Vogelzang & Deursen, 2020). Daarnaast is er met betrekking tot begeleidingsmogelijkheden ook nog een ander aandachtspunt, namelijk de kwaliteit van informatievoorzieningen. De informatievoorzieningen zijn vaak ontoereikend en hierdoor weten studenten simpelweg niet af van de bestaande begeleidingsmogelijkheden (Van den Broek et al., 2013). Met betrekking tot de informatievoorzieningen zijn studenten met een functiebeperking, die studeren bij Fontys, ook minder tevreden dan gemiddeld. Om hier nog onderscheid in te maken zijn de studenten met AD(H)D het minst tevreden. Zij zijn vooral minder tevreden over de voorlichting en begeleiding. Onder voorlichting wordt verstaan de informatie die vooraf wordt verteld over wat een opleiding te bieden heeft aan begeleidingsmogelijkheden (De Groot, 2018). Via Fontys Helpt is er te vinden welke algemene begeleidingsmogelijkheden Fontys biedt, zoals hulp van een studentdecaan of studentpsycholoog, maar niet de begeleidingsmogelijkheden specifiek per opleiding (Fontys, z.d.-b).

1.4 Doel- en vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is om de studentbegeleiding voor studenten met AD(H)D te kunnen verbeteren. Dit wordt gedaan door een interventie te ontwikkelen op basis van de resultaten van het onderzoek. Deze interventie kan gericht zijn op studenten, docenten of op studentbegeleiders. De adviesvraag vanuit FHEC luidt: *Hoe kunnen we de studentbegeleiding voor studenten met AD(H)D verbeteren?*

Vanuit de doelstelling en adviesvraag van FHEC is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: *Wat is de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding?*

Deelvragen hierbij zijn:

- *Wat missen de studenten in de huidige begeleiding?*
- *Op welke manier willen studenten kenbaar maken dat zij begeleiding nodig hebben?*

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk 'Theoretisch kader' wordt dieper ingegaan op de wetenschappelijke literatuur met betrekking tot belangrijke onderwerpen van dit onderzoek. Als eerste wordt er dieper ingegaan op de werking van AD(H)D en wat het verschil is in problematieken tussen ADHD en ADD. Daarna volgt informatie met betrekking tot de stigmatisering van een diagnose en het stigma op het vragen om hulp. Hierbij wordt duidelijk beschreven hoe een stigma ontstaat en wat de gevolgen zijn van een stigma. Vervolgens wordt er ingegaan op de acceptatie van een diagnose, de fases van acceptatie en hoe dit invloed heeft op de begeleiding. Ook wordt beschreven welke begeleidingsmogelijkheden er zijn voor mensen met AD(H)D.

In hoofdstuk drie is de methode van het onderzoek beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de kenmerken van de respondenten, de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd, met welk meetinstrument dit is gebeurd en hoe de data geanalyseerd is. In hoofdstuk vier worden de resultaten van het onderzoek beschreven en in hoofdstuk vijf volgt de discussie, conclusie en aanbeveling.

2. Theoretisch kader

2.1 Diagnose en werking van AD(H)D

De diagnose AD(H)D wordt niet zomaar vastgesteld. Vaak wordt er bij ADHD gedacht aan dat drukke kind in de klas, maar er komt meer bij kijken dan dat (Van de Loo-Neus & Peerbooms, 2017). Naast het hyperactieve (bij ADHD) dienen er namelijk ook duidelijke beperkingen zichtbaar te zijn met betrekking tot sociale interactie of schoolprestaties. De kenmerken die bij iemand aanwezig moeten zijn om te kunnen spreken van AD(H)D zijn opgenomen in de DSM-5. In de DSM-5 zijn verschillende criteria opgenomen voor het vaststellen van AD(H)D bij kinderen en volwassenen. De meeste criteria komen zowel bij kinderen als volwassenen. Volgens de DSM-5 is pas sprake van AD(H)D wanneer iemand een continu patroon heeft van hyperactiviteit/impulsiviteit en/of aandachtstekort dat al minimaal zes maanden aanwezig is. Daarnaast komen de beperkingen in sociale interactie of school- of werkprestaties ook overheen. Bij een volwassene komt daar nog bij dat hij of zij vóór het twaalfde levensjaar ook al deze symptomen vertoonde (Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, 2015; Van de Loo-Neus & Peerbooms, 2017).

Van de mensen met AD(H)D in hun kindertijd behoudt twee op de drie dit als volwassene. Bij kinderen die daarbij een comorbide angststoornis hebben, is de kans groter dat AD(H)D ook voortduurt tot in de volwassenheid (Tuithof, Ten Have, Van Dorsselaer, & De Graaf, 2014). Er zijn ook volwassenen waarbij geen AD(H)D is vastgesteld in de kindertijd. Dit komt doordat zij toentertijd geen significante problemen van AD(H)D ondervonden. De symptomen van AD(H)D kunnen onopgemerkt blijven door de aanwezigheid van andere psychische en/of maatschappelijke problemen. Denk hierbij aan meerdere depressies, burn-outs, overmatig gebruik van middelen, relatieproblemen en verlies van werk. De signalering van AD(H)D is dan erg lastig. Bij ADD blijkt dit nog lastiger te zijn dan bij ADHD omdat hier de hyperactiviteit en impulsiviteit niet naar voren komen. Het signaleren van AD(H)D is van belang om de problematieken die de desbetreffende personen hierdoor ervaren, te verminderen (GGZ Standaarden, 2020).

De problemen die een volwassene met AD(H)D kan ervaren, hebben vooral betrekking op concentratie en plannen (GGZ Standaarden, 2020). Hier is een verklaring voor. Bij iemand met AD(H)D spelen verkleiningen in de hersenen en beperkingen in de executieve functies een belangrijke rol. De verkleining in de hersenen kan namelijk verklaren waarom mensen met AD(H)D impulsiever reageren op situaties, snel afgeleid raken en moeite hebben met het onthouden en terughalen van informatie (Hoogman et al., 2017). De executieve functies zorgen er normaal gesproken voor dat we kunnen leren van het verleden, kunnen nadenken over de toekomst en daardoor weloverwogen beslissingen kunnen maken (Tuckman, 2013). Bij iemand met AD(H)D is sprake van zwakke executieve functies omdat zij moeite hebben met het inlassen van een 'pauze' in de hersenen, waardoor ze minder ruimte krijgen om hun werk te kunnen doen (Boot, 2018; Tuckman, 2013).

Doordat bij ADD het hyperactieve en impulsieve nauwelijks tot uiting komt (Hersenstichting, 2020), is er een verschil te zien in de problematiek van studenten met ADHD of ADD. Een student met ADHD is vaak nadrukkelijk aanwezig, totdat hij/zij problemen begint te ervaren. Dan merkt men doorgaans dat de student zich meer gaat afzonderen en gemaakte afspraken niet meer nakomt. (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 5 oktober 2020). Studenten met

ADD zijn op voorhand al op de achtergrond en wanneer er problematiek speelt, verdwijnen zij vaak van de radar en reageren ze niet meer op berichten (Psychologen Nederland (Psyned), 2020a). Bij studenten met ADHD is het voor een docent dus bijvoorbeeld makkelijker om problematieken te signaleren dan bij een student met ADD. Wat betreft begeleiding is het voor de begeleiders even moeilijk om studenten met ADHD of studenten met ADD de juiste begeleiding te kunnen bieden, omdat ze het beiden vaak laten afweten (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 5 oktober 2020).

2.2 Stigmatisering

Naast studenten die wel begeleiding hebben maar er wellicht niet altijd gebruik van maken, zijn er ook studenten met AD(H)D die niet altijd de hulp krijgen die ze graag zouden willen. Dit heeft mede te maken met het stigma rondom de diagnose. Stigma is een overkoepelende term voor negatieve associaties over een individu dat niet voldoet aan de norm. In de oorsprong van een stigma zijn verschillende vormen. Een stigma kan ontstaan doordat een grote groep mensen negatieve associaties heeft met de karakteristieken van een bepaald individu. Dit wordt publiek stigma genoemd. Daarnaast is er structureel stigma. Dit stigma wordt vooral veroorzaakt door de handelingen van bredere maatschappelijke instituten en hun beleid. Hierdoor kunnen andere mensen een stigma ontwikkelen; de media draagt hieraan bij. Denk bijvoorbeeld aan dagbladen of nieuwsartikelen waarin negatieve associaties worden geuit ten opzichte van iemand met AD(H)D. Anderen kunnen deze negatieve associaties dan overnemen. Een stigma komt meestal voort uit misvattingen en gebrek aan kennis (Baeyens, Moniquet, Danckaerts, & Van der Oord, 2017; Oele, z.d.).

Het hebben van een functiebeperking hangt vaak samen met een stigma. Dit kan erin resulteren dat individuen met deze functiebeperking gediscrimineerd en/of uitgesloten worden en niet de hulp of ondersteuning krijgen waar ze behoefte aan hebben (Baeyens et al., 2017; Mueller, Fuermaier, Koerts, & Tucha, 2012). Er is ook een stigma op individuen met AD(H)D. Hierover wordt veelal gedacht dat ze druk zijn, nooit stil kunnen zitten en incompetent zijn om hun werk uit te voeren. Dit kan ervoor zorgen dat mensen op voorhand al minder sociale interactie willen vertonen met mensen met AD(H)D (Mueller et al., 2012). Uit een ander onderzoek naar de consequenties die de diagnose AD(H)D kan hebben, komt naar voren dat iemand met AD(H)D volgens anderen minder waard is. Dat dit stigma is ontstaan, komt voort uit het stereotype dat mensen voor ogen hebben. Het stereotype bestaat vooral uit iemand die per definitie minder goed presteert. Hierdoor voelen personen met AD(H)D zich niet gerespecteerd, beschaamd en buitengesloten van de zogenoemde 'gezonde personen' (Hansson Halleröd, Anckarsäter, Råstam, & Hansson Scherman, 2015). Echter blijkt uit dit onderzoek ook dat personen met AD(H)D door de diagnose juist positiever behandeld worden dan voordat zij een diagnose hadden. Dit kan komen doordat problematiek waar nog geen diagnose aan gekoppeld is, vaak wordt toegeschreven aan de persoon zelf. Wanneer iemand wel de diagnose heeft, staat dit eerder los van die persoon. Dit betekent dat bijvoorbeeld het disfunctioneren van iemand met een diagnose wordt toegeschreven aan de diagnose en niet aan de persoon zelf. Het stigma is dus uiteindelijk meer aanwezig bij iemand die veel problematiek ervaart en geen diagnose heeft dan iemand die wel al de diagnose heeft (Hansson Halleröd et al., 2015). Dit betekent echter niet dat er geen stigma meer is op de diagnose. De meesten

ervaren nog steeds negatieve consequenties wanneer zij benoemen dat er bij hen sprake is van AD(H)D. Dit kan ervoor zorgen dat mensen minder snel aangeven dat zij AD(H)D hebben. Dit resulteert erin dat de hulp die zij nodig hebben, niet altijd geboden kan worden (Hansson Halleröd et al., 2015; Mueller et al., 2012).

Het zoeken naar (professionele) hulp kent ook een stigma. Wanneer je op zoek gaat naar (professionele) hulp, wordt er vaak gedacht dat er echt wat mis met je is. Dit stigma kan ervoor zorgen dat de problematieken die een individu ervaart, erger worden. Naarmate de tijd vordert, kan dit ertoe leiden dat het bieden van de juiste hulp erg moeilijk is en in sommige gevallen onmogelijk. Dit is ook terug te zien bij mensen met AD(H)D (Hansson Halleröd et al., 2015; Mueller et al., 2012). Daarnaast ontstaan er gevoelens van angst wanneer ze op zoek moeten naar hulp van een nieuw iemand. Ze zijn vanuit zichzelf, vaak door negatieve ervaringen, bang om afhankelijk en onbekwaam over te komen. Het bieden van de juiste begeleiding aan deze doelgroep kan dus lastig zijn omdat zij, mede door het stigma, niet altijd om hulp vragen (Lucassen, 2013).

2.3 Acceptatie diagnose

Naast een stigma op de diagnose en het om hulp vragen speelt het volgende ook een belangrijke rol. Wanneer een persoon een diagnose krijgt, volgen er een aantal fases. Deze fases hebben betrekking op het leren omgaan met de diagnose. Er zijn vier fases, namelijk het overrompeld worden door de diagnose, het leren omgaan met de diagnose, het leven met de diagnose en het leven na de diagnose. Wanneer iemand net pas de diagnose heeft gekregen, kan dit overweldigend zijn. Dit kan resulteren in het graag alleen willen zijn om dit te kunnen verwerken. Hierbij zijn gevoelens van machteloosheid en hopeloosheid aanwezig (Boevink & Dröes, 2005; Bussing & Mehta, 2013; Hendriksen-Favier, Nijnsen, & Van Rooijen, 2012; Willoughby & Evans, 2019). In de tweede fase bedenkt het individu manieren om met de diagnose om te gaan en zichzelf weer terug te vinden, zoals hij of zij voor de diagnose was. Vaak is een individu lang in deze fase omdat hij of zij bang is wederom te worden overspoeld door de diagnose. Daarnaast is er vaak nog een gebrek aan vertrouwen vanwege mogelijke negatieve reacties van anderen over de diagnose. In de derde fase groeit het vertrouwen om te kunnen omgaan met de diagnose. Het individu leert zichzelf kennen met de diagnose en wat dit voor hem of haar inhoudt. Er wordt weer meer verbinding gezocht met naasten en eventuele nieuwe rollen worden aangenomen. De beperkingen van de diagnose zijn nog steeds merkbaar voor het individu, maar vertonen zich steeds meer op de achtergrond. In de laatste fase is de diagnose daadwerkelijk op de achtergrond. Er kan weer worden gekeken naar talenten en de mogelijkheden om te presteren. Waar is het individu echt goed in en waar kan hij of zij de capaciteiten inzetten. De ruimte is er weer om zichzelf te ontwikkelen (Boevink & Dröes, 2005; Hendriksen-Favier et al., 2012; Willoughby & Evans, 2019).

Al deze fases kunnen ook voorkomen bij een student met een pas gestelde diagnose. In welke fase een student zich bevindt, kan invloed hebben op het al dan niet vragen om hulp. Hoe snel een student deze fases doorloopt, heeft ook te maken met bepaalde belemmeringen. Deze variëren van het missen van de meest gewoonlijke levensvoorzieningen (bijvoorbeeld eten, drinken en onderdak) tot ineffectieve behandeling van de diagnose, geen mogelijkheid tot goede hulp en therapie, overmatig middelengebruik, eventuele traumatische ervaringen en minderwaardige behandeling vanuit anderen.

Ook kan er sprake zijn van een laag zelfvertrouwen, lage verwachtingen, schaamte, een ontoereikende financiële situatie en te weinig informatie over copingstrategieën die gebruikt kunnen worden om met de diagnose om te gaan (Boevink & Dröes, 2005; Hendriksen-Favier et al., 2012).

De leeftijd waarop er bij iemand AD(H)D wordt vastgesteld, is erg verschillend. AD(H)D kan worden vastgesteld bij kinderen, adolescenten maar ook bij volwassenen. De levensfase waarin de diagnose wordt vastgesteld, heeft invloed op het zelfbeeld en het functioneren van de desbetreffende. Wanneer de diagnose pas in de volwassenheid wordt vastgesteld, brengt dit verwarring over de eigen identiteit en persoonlijkheid met zich mee. Volwassenen doen er over het algemeen langer over om door de eerdergenoemde fases heen te geraken. Het accepteren van de diagnose en er mee leren omgaan kan enige tijd kosten. Uiteindelijk zijn de meesten zeer gemotiveerd om, waar nodig, begeleiding te zoeken om met hun AD(H)D-symptomen om te kunnen gaan. Uiteindelijk heeft de erkenning van de diagnose een positief effect en wordt de voorafgaande onwetendheid juist als negatief ervaren (Hansson Halleröd et al., 2015).

Naast belemmerende factoren zijn er ook bevorderende factoren. Dit zijn vooral de toegang hebben tot goede therapie en behandeling, de standaard levensvoorzieningen, betrokkenheid, ondersteuning, acceptatie en medeleven van naasten en daarnaast de copingstrategieën om met de diagnose om te gaan. Bij iedereen werken belemmerende of bevorderende factoren anders. Eén van de belangrijkste overkoepelende factoren is het krijgen van goede begeleiding. Hierbij gaat het vooral over begeleiding ten tijde van opleiding of werk. Of deze begeleiding ook geschikt is voor het individu, ligt aan de fase waarin hij of zij zich bevindt. Wanneer iemand zich in de bovengenoemde eerste of tweede fase bevindt, kan het goed zijn dat deze persoon nog geen behoefte heeft aan hulp; die kan dan zelfs averechts werken. Dit kan ervoor zorgen dat de persoon op voorhand al een negatieve associatie heeft met begeleiding en er hierdoor in latere fases ook niet voor openstaat. De fases en het eerdergenoemde stigma rondom een diagnose en rondom het om hulp vragen, zorgen ervoor dat het lastig is om iemand de geschikte hulp te bieden (Boevink & Dröes, 2005; Hendriksen-Favier et al., 2012).

Het stigma heeft dus een grote invloed op het al dan niet om hulp vragen. Gelukkig zijn er een aantal punten die ervoor kunnen zorgen dat het stigma op de diagnose afneemt. Allereerst moet er duidelijke voorlichting zijn over de diagnose en daarin moet het van alle kanten belicht worden. Dit houdt in dat de focus niet alleen gelegd moet worden op de tekortkomingen. Er moet een balans zijn tussen de mogelijkheden en tekortkomingen. Daarnaast moet het de norm worden om over diagnoses te kunnen praten. Vooral op school en werk wordt vaak opgemerkt dat het bespreken hiervan moeizaam verloopt. Er is vaak weinig begrip en dit heeft een negatief effect op de desbetreffende persoon. Daarnaast is het herkennen van zelfstigma van belang voor degene met de diagnose. Door het zelfstigma kunnen ze namelijk te veel negatieve verwachtingen hebben en de vooroordelen van een ander overschatten. Het is hierbij belangrijk om op deze situaties te reflecteren en de feitelijke zaken er zo goed mogelijk uit te halen. Daarnaast kan het helpen om met een ervaringsdeskundige te spreken in het aanpakken van het zelfstigma (GGZ Standaarden, 2020).

2.4 Begeleidingsvormen

Voor mensen met AD(H)D zijn er enkele (externe) begeleidingsmogelijkheden beschikbaar. Deze zijn het nemen van medicatie, psycho-educatie en gedragstherapeutische interventies. Psycho-educatie volgt vaak direct nadat de diagnose is gesteld. Bij psycho-educatie wordt uitleg gegeven over AD(H)D aan de cliënt. Bij jongeren worden de ouders hier vaak bij betrokken en waar nodig ook de school. Bij volwassenen wordt hier vaak de partner bij betrokken. Het uitleggen van de diagnose heeft een positief effect op de begripsvorming van AD(H)D. Wanneer de cliënt behoefte heeft aan meer, kan gedragstherapie worden ingezet. Denk hierbij aan cognitieve gedragstherapie. Hierdoor kunnen plannen en organisatievaardigheden verbeteren. Verder kan gebruik worden gemaakt van medicatie. Er zijn een aantal middelen die voorgeschreven kunnen worden om de kernsymptomen van AD(H)D te verminderen. Dit is geschikt wanneer iemand veel last heeft van zijn of haar AD(H)D maar wordt juist afgeraden bij lichte klachten; dan zijn psycho-educatie en gedragstherapie voldoende (Bussing & Mehta, 2013; Van de Loo-Neus & Peerbooms, 2017). Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot coaching: individueel of in groepsverband. Deze coaching kan verkregen worden in ggz-instellingen. In de coaching wordt op een doelgerichte en gestructureerde wijze gewerkt. Hierin wordt vooral de focus gelegd op het verhelpen van de problematiek door zwakkere executieve functies. Denk hierbij aan het volhouden van de aandacht, plannen en organiseren, flexibiliteit en emotieregulatie (Van de Loo-Neus & Peerbooms, 2017; Van Lammeren, 2007). Echter is deze begeleiding, net als psycho-educatie en gedragstherapie, niet oneindig. Daarnaast zijn er lange wachtlijsten om in aanmerking te komen voor (externe) begeleiding. Dat de begeleiding niet oneindig is en dat er lange wachtlijsten zijn, maakt dat het voor mensen met AD(H)D moeilijk is om aan de geschikte hulp te komen (Van Lammeren, 2007).

Bovengenoemde (externe) begeleidingsmogelijkheden zijn dus niet altijd dekkend voor de problematiek van iemand met AD(H)D. Studenten met AD(H)D waarvoor de begeleiding ontoereikend is, kunnen behoefte hebben aan langdurige begeleiding vanuit de opleiding. In het onderwijs zijn er gelukkig al verschillende manieren om studenten met een functiebeperking te ondersteunen. Eén hiervan is het begeleiden van studenten; de meeste hogescholen zijn actief bezig met het optimaliseren van deze ondersteuning (Van den Broek et al., 2013). Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC) kent al verschillende vormen van begeleiding zodat de student zijn of haar studie zo goed mogelijk kan doorlopen. Deze begeleiding is opgedeeld in eerstelijnsbegeleiding en tweedelijnsbegeleiding. De studieloopbaanbegeleider (slb'er)¹ en studentbegeleider vallen onder de eerstelijnsbegeleiding. De studentdecaan, studentpsycholoog en studieadviseur maken deel uit van de tweedelijnsbegeleiding (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 20 januari 2021). De slb'er is altijd het vaste aanspreekpunt van de student. Wanneer de problematiek van een student te groot of te complex is, kan de slb'er hem of haar doorverwijzen naar een studentbegeleider, studentdecaan, studentpsycholoog of studieadviseur. Een studentbegeleider probeert door middel van oplossingsgericht coachen op het gebied van studievaardigheden de zelfredzaamheid van de student te vergroten. Een studentdecaan is er vooral voor het aanvragen van regelingen en voorzieningen, maar ook voor het begeleiden in studiekeuze en andere problematieken

¹ Hieronder vallen ook de termen studentcoach, persoonlijk begeleiders, studentconsulenten, et cetera. Welke term wordt gebruikt, verschilt per opleiding.

die kunnen spelen tijdens het studeren. Daarnaast kan een student bij een studentpsycholoog terecht wanneer hij of zij problemen ervaart waarvoor niet direct een oplossing is en dit invloed heeft op de studie van de student. Hierbij kan gedacht worden aan depressieve gevoelens, angstig zijn, slaapproblemen, eenzaamheid en relatieproblemen. Deze begeleidingsvormen sluiten nauw op elkaar aan maar verschillen vooral op het niveau van intensiteit en langdurigheid (Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, persoonlijke communicatie, 5 oktober 2020).

Voor de begeleiding vanuit slb'ers zijn er een aantal aspecten die toegelicht dienen te worden. Bijna alle begeleiders kiezen er zelf voor om begeleider te zijn, behalve slb'ers. Dit is belangrijk om te benoemen aangezien de effectiviteit van de begeleiding afhangt van de affiniteit van de slb'er met studieloopbaanbegeleiding (slb). Geen of weinig affiniteit met slb leidt vaak tot vooral informatieve gesprekken waarbij het persoonlijke aspect nauwelijks aan bod komt. Hierdoor kan de student moeilijker een band vormen met zijn of haar slb'er en zal de student zelf zelden problematiek aankaarten. Het kunnen doorvragen is dus een belangrijk aspect om goede slb te kunnen bieden, zodat mogelijke problematiek wordt gesignaleerd (Cornelissen, 2010; Meijers et al., 2015).

De problemen die een student met AD(H)D kan ervaren, hebben dus vooral betrekking op concentratie en plannen (GGZ Standaarden, 2020). Dit zijn twee belangrijke aspecten in het goed kunnen meedraaien in het onderwijs. Dat ze moeite hebben op deze vlakken heeft daadwerkelijk een verklaring in de hersenen (Hoogman et al., 2017). Studenten met AD(H)D zijn dus niet (per definitie) lui en ongemotiveerd. Het krijgen van de diagnose AD(H)D heeft uiteindelijk zowel voor- als nadelen. De voordelen zijn vooral dat er gepastere hulp geboden kan worden omdat er veelal overkoepelende problemen spelen. Het nadeel van de diagnose is voornamelijk het stigma erop. Dit kan ervoor zorgen dat een student niet om de juiste hulp durft te vragen en benadeeld kan worden door zijn directe en toekomstige omgeving. Hierdoor kan een student ervoor kiezen om zich niet te laten diagnosticeren. Dit maakt het bieden van begeleiding moeilijker (Baeyens et al., 2017; Hansson Halleröd et al., 2015; Mueller et al., 2012). Overigens maakt het bij FHEC niet uit welke problematieken je ervaart en of je wel of geen diagnose hebt, ze zijn bereid iedereen te helpen. De begeleiders merken echter dat ze voor de groep studenten met AD(H)D te weinig aanknopingspunten hebben om in de begeleiding maatwerk te kunnen bieden. Uit eerdere onderzoeken blijkt ook dat studenten met AD(H)D het meest ontevreden zijn met de wijze van begeleiding (De Groot, 2018; Van den Broek et al., 2013). Hierdoor wordt het belangrijk geacht onderzoek te doen naar de concrete ervaring van studenten met betrekking tot studentbegeleiding en vervolgens in te spelen op de verbeterpunten.

3. Methode

Zoals al eerder benoemd is de hoofdvraag van dit onderzoek: *Wat is de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding?* Het doel van dit veldonderzoek is erachter komen hoe studenten met AD(H)D de huidige studentbegeleiding ervaren, om vervolgens op de mogelijke punten van ontevredenheid in te spelen. Zo wordt getracht de studentbegeleiding te verbeteren. Om antwoord te geven op bovenstaande onderzoeksvraag is een kwalitatieve methode gebruikt, namelijk semigestructureerde interviews. Hierbij werd vooral gebruik worden gemaakt van open vragen, verdiepende vragen en doorvraagvragen. Het doorvragen is vooral van belang omdat het vooraf onbekend is welke onderwerpen een respondent aanhaalt die hij of zij belangrijk acht met betrekking tot de onderzoeksvraag (Saunders, Lewis & Thornhill, 2015). Hieronder is de populatie van het onderzoek, de procedure, het meetinstrument en de wijze van analyse beschreven.

3.1 Respondenten

De populatie van het onderzoek omvat acht Nederlandse studenten met AD(H)D die een opleiding volgen bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC). De respondenten hoefden geen officiële diagnose te hebben maar moesten wel de problematiek ervaren die gepaard kan gaan met AD(H)D. Hiervoor is gekozen omdat niet iedereen zich laat diagnosticeren. Onder sommige respondenten komt comorbiditeit voor. Bij twee respondenten is sprake van AD(H)D en ASS (autisme) en bij twee andere respondenten is sprake van AD(H)D en dyslexie. Van deze twee respondenten heeft één respondent geen diagnose voor AD(H)D maar krijgt hier wel medicatie voor. De overige vier respondenten hebben alleen AD(H)D.

Gezien de verschillende begeleidingsmogelijkheden per verdieping is getracht om het aantal respondenten zoveel mogelijk te spreiden over de verdiepingen. Uiteindelijk zijn acht studenten geïnterviewd die een studie volgen op verdieping één, twee of vier. Er heeft geen student aan dit onderzoek meegewerkt die een studie volgt op verdieping drie.

De werving van respondenten vond plaats op verschillende manieren: via studieloopbaanbegeleiders (slb'ers), studentbegeleiders en een bericht op de portal. Bij de selectie van deze respondenten is gebruikgemaakt van onderstaande inclusie- en exclusiecriteria.

Inclusiecriteria	Exclusiecriteria
Student heeft de diagnose AD(H)D of genoeg kenmerken van AD(H)D en heeft last van problematieken die veelvoorkomend zijn bij AD(H)D.	Student die International Business studeert, omdat uit de inventariserende interviews is gebleken dat deze opleiding een andere werkwijze van begeleiding kent dan de rest van de opleidingen. Dit zou een vertekend beeld kunnen geven.

Student volgt een studie of heeft een studie gevolgd bij FHEC. Wanneer een student een studie heeft gevolgd, dient het laatste studiejaar 2020-2021 te zijn.	Student die wel bij Fontys studeert maar niet bij FHEC.
--	---

Tabel 1: Inclusie- en exclusiecriteria respondenten

Aangezien de onderzoekspopulatie een homogene groep is, is getracht een tiental interviews af te nemen. Een homogene groep betekent dat de respondenten op een bepaald vlak hetzelfde zijn. In dit geval hebben alle respondenten de overeenkomst AD(H)D. Dat getracht is een tiental interviews af te nemen, komt omdat er rond dit aantal saturatie optreedt. Saturatie houdt in dat de informatie die nodig was om de onderzoeksvraag te beantwoorden, volledig is. Bij een volgend interview zal geen nieuwe relevante informatie meer worden geworven (Benders, 2020; Lucassen & Olde Hartman, 2007). Uiteindelijk zijn er slechts acht interviews afgenomen. De onderzoeker heeft op allerlei verschillende manieren geprobeerd extra respondenten te werven; helaas was dit zonder succes. De onderzoeker heeft overwogen om het onderzoek te verlengen, maar wegens voldoende informatie uit de afgenomen interviews is ervoor gekozen dit niet te doen.

De onderzoekspopulatie bestaat uit twee mannen en zes vrouwen in de leeftijdscategorie van 20 tot en met 27 jaar. Dit betekent dat 25% van de respondenten man is en 75% vrouw. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 23,8 jaar. De verdeling man/vrouw was geen bewuste keuze van de onderzoeker. Bij vier respondenten is sprake van de diagnose ADHD, bij drie ADD en één respondent heeft geen diagnose maar wel veel kenmerken van ADHD. Van de respondenten studeren er drie op verdieping één, vier op verdieping twee en één op verdieping vier.

3.2 Procedure

Het werven van de respondenten heeft op verschillende manieren plaatsgevonden. Om ervoor te zorgen dat de onderzoeker een duidelijk beeld had van de bestaande begeleidingsmogelijkheden binnen FHEC, werden drie inventariserende interviews gehouden met verschillende begeleiders. Er werd gesproken met de studentbegeleiders van verdieping één en vier en de coördinerend slb'er van verdieping drie. De contactgegevens van deze begeleiders werden vergaard via het bestaande contact van de onderzoeker met de studentbegeleiders van verdieping twee. Voordat deze beslissing werd gemaakt, werd dit overlegd met de opdrachtgever; net als bij alle andere beslissingen met betrekking tot dit onderzoek. Aan het eind van de interviews met de studentbegeleiders, werd gevraagd of de desbetreffende begeleiders studenten wilden benaderen die begeleiding krijgen. De begeleiders hebben de studenten die voldeden aan de criteria benaderd en gevraagd of ze interesse hadden om deel te nemen aan dit onderzoek. Wanneer een student interesse had, kon hij of zij dit aangeven bij de begeleider en toestemming geven om het e-mailadres van de student naar de onderzoeker door te sturen. Vervolgens heb ik hen benaderd met de uitnodiging deel te nemen aan het onderzoek. Een andere manier om respondenten te werven was het plaatsen van een bericht op de portal. Het gaat

hierbij om een online portal van Fontys waar alle studenten die bij FHEC studeren, toegang toe hebben. Bij interesse in participatie aan het onderzoek konden zij zich aanmelden door een mail naar de onderzoeker te sturen. Dit bericht is terug te vinden in bijlage 7.1. Een maand na het eerste bericht is een aangepaste versie op de portal gepubliceerd. Dit bericht werd uitgezet om specifiek respondenten te werven van verdieping drie en vier. Om ook een goed beeld te krijgen van de tweedelijnsbegeleiding is er een inventariserend interview afgenomen met een decaan. Wegens de vertrouwensfunctie konden via deze weg geen respondenten worden geworven.

De onderzoeker hield contact met de respondenten via de mail. Toen studenten zich in november aanmeldden voor dit onderzoek, werd een mail gestuurd dat hun aanmelding in goede orde was ontvangen en in welke maanden de interviews zouden plaatsvinden. Dit bericht is terug te vinden in bijlage 7.2. Voor studenten die zich in december of later aanmeldden, werd meteen een afspraak ingepland om het interview te houden. Deze mail is te vinden in bijlage 7.3. De studenten die zich via een studentbegeleider of slb'er hebben aangemeld, werden ook benaderd via de mail. Hiervoor gold hetzelfde tijdsriteria voor het al dan niet inplannen van een afspraak voor het interview. Daarnaast werd in de mail gevraagd of de respondent alvast zijn of haar naam, leeftijd, opleiding en leerjaar wilde terugmailen.

Via de studentbegeleiders van verdieping twee hebben drie respondenten deelgenomen aan het onderzoek. Via het bericht op de portal hebben vijf studenten zich aangemeld. Wederom hebben allen deelgenomen aan het onderzoek. Daarnaast is er een extra mail verstuurd naar een slb'er van verdieping drie, omdat er nog geen aanmeldingen waren van studenten van verdieping drie. Om ervoor te zorgen dat de resultaten van het onderzoek zo representatief mogelijk waren, werd het belangrijk geacht van iedere verdieping studenten te interviewen. Deze mail is terug te vinden in bijlage 7.4. Helaas hebben zich via deze weg geen respondenten aangemeld. Tot slot is er via de studentbegeleiders van verdieping twee contact opgenomen met de studentbegeleider van verdieping vier om nog enkele respondenten te werven. Helaas hebben zich via deze weg ook geen respondenten meer aangemeld.

De interviews werden afgenomen via Microsoft Teams vanwege de maatregelen omtrent COVID-19. De regel waar het hier vooral om gaat, is 'Werk thuis waar mogelijk'. Ook op Fontys Hogescholen raden ze aan dat studenten die geen fysieke lessen hebben, thuisblijven. Het medium Microsoft Teams is gekozen omdat de studenten vanuit Fontys gewend zijn hiermee te werken. Zij volgen online lessen en eventuele trainingen via dit medium. Daarnaast konden de interviews via Microsoft Teams makkelijk worden opgenomen doordat een opnamefunctie in het medium is geïntegreerd.

De interviews zijn afgenomen in de periode van 8 december 2020 tot en met 4 januari 2021. Alle interviews zijn zo goed als op dezelfde manier verlopen. Omdat alle respondenten voorafgaand aan het interview het toestemmingsformulier, bijlage 7.5, hadden ondertekend, werd de opname meteen gestart. Allereerst leidde de onderzoeker het interview in, stelde ze zichzelf voor en bedankte ze de respondent voor het ondertekenen van het toestemmingsformulier. Vervolgens had de respondent de ruimte om zichzelf voor te stellen. Hierna werden gedurende het gehele interview inhoudelijke vragen gesteld op basis van de topiclijst.

De tijdsduur van de interviews varieerde van 40 tot 68 minuten. De respondenten van de kortere interviews waren vooral positief over de begeleiding. Aan het einde van het interview werd gevraagd of de respondent nog iets kwijt wilde dat nog niet was besproken. Ook werd gevraagd of de respondent nog feedback had voor de onderzoeker. Alle respondenten waren positief over de werkwijze van de onderzoeker.

Tot slot heeft de onderzoeker gedurende het onderzoek op ethische wijze gehandeld. Er is op ethische wijze omgegaan met alle personen, informatie en documenten betreffende dit onderzoek. Dit was zowel tijdens de voorbereiding, de uitvoering en de afronding. De ethische verantwoording is terug te vinden in bijlage 7.6.

3.3 Meetinstrument

Zoals eerder benoemd, werd de data voor dit onderzoek verzameld door middel van semigestructureerde interviews. Voordat deze interviews werden afgenomen, werd een topiclijst opgesteld. De topiclijst is opgesteld op basis van de deelvragen van het onderzoek en de literatuur uit het theoretisch kader. Tijdens dit onderzoek zijn twee varianten van topiclijsten gebruikt. Tot en met interview zes is gebruikgemaakt van de topiclijst in bijlage 7.8 en voor interview zeven en acht is gebruikgemaakt van de topiclijst in bijlage 7.9. Dat vanaf interview zeven een andere topiclijst is gebruikt, komt omdat in de voorgaande topiclijst het onderdeel 'Stigmatisering' miste. Dit is toegevoegd na overleg met de assessor. Echter heeft de onderzoeker uit interesse vanaf interview vier al gevraagd naar het onderwerp stigmatisering. Uiteindelijk was er genoeg informatie uit de interviews gekomen over het onderwerp stigmatisering en was het stellen van aanvullende vragen onnodig. De onderbouwing van de topiclijsten is terug te vinden in bijlage 7.7. Hieronder zijn de volgende topics te zien die als hoofdlijn golden in de interviews:

- Informatievoorzieningen;
- Ervaring begeleiding docenten, studieloopbaanbegeleiders, tutores, studentbegeleiders en tweedelijnsbegeleiding;
- Stigmatisering (alleen in de tweede topiclijst);
- Verbeterideeën.

3.4 Analyse

Tijdens het analyseproces hebben verschillende handelingen plaatsgevonden. Dit is gebeurd op basis van een analyseplan, terug te vinden in bijlage 7.10. Allereerst werd ieder interview getranscribeerd. Dit betekent dat alle interviews zijn teruggeluisterd door de onderzoeker en woord voor woord zijn uitgewerkt. Gedeeltes van deze transcripten zijn te lezen in bijlage 7.11. Deze transcripten zijn vervolgens gecodeerd. Hierna is gestart met open coderen. Dit is gebeurd door codes te geven aan fragmenten die waardevol leken om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. Om de betrouwbaarheid van het open coderen te vergroten is er samengewerkt met een medestudent. De onderzoeker heeft eerst alle transcripten zelf gecodeerd. Vervolgens zijn alle transcripten en codes doorgenomen met de medestudent. Op basis hiervan hebben enkele wijzigingen in codes

plaatsgevonden. Codes waarover zowel de onderzoeker als de medestudent twijfelde, zijn voorgelegd aan een andere medestudent. Alle codes van het open coderen werden onder elkaar gezet in een lijst, gesorteerd per respondent, om het voor de onderzoeker overzichtelijk te houden. Vervolgens zijn de codes samengevoegd die bij de respondenten overeenkwamen. Deze codes zijn samengevoegd in een Excelbestand. Aan deze codes zijn direct thema's gekoppeld. Hieruit kwam een lijst met 22 verschillende thema's. Deze zijn vervolgens samengevoegd tot dertien concrete thema's. Tijdens dit proces heeft de onderzoeker ook al verbanden gelegd tussen de verschillende codes. Dit proces is deels terug te zien in bijlage 7.12 en 7.13. Na dit proces is op basis van deze thema's een taxonomie gevormd, zie bijlage 7.14. Om meer verbanden te kunnen leggen is een mindmap gemaakt. Deze mindmap is terug te vinden in bijlage 7.15. Op basis van de taxonomie en de mindmap is het resultatenhoofdstuk geschreven.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek beschreven. Dit veldonderzoek is uitgevoerd om de volgende onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden: *Wat is de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding?*

Om deze onderzoeksvraag zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden, is gebruikgemaakt van de volgende deelvragen:

- *Wat missen de studenten in de huidige begeleiding?*
- *Op welke manier willen studenten kenbaar maken dat zij begeleiding nodig hebben?*

Aangezien er verschillende begeleiders zijn en daar verschillende ervaringen mee zijn, is dit hoofdstuk opgedeeld in verschillende paragrafen. In paragraaf 4.1 gaat het over de ervaring van begeleiding. Dit is opgedeeld in docenten, studieloopbaanbegeleiders (slb'ers), studentbegeleiders en tweedelijnsbegeleiding. Vervolgens is in paragraaf 4.2 antwoord gegeven op de eerste deelvraag en in paragraaf 4.3 op de tweede deelvraag. Tot slot worden er in paragraaf 4.4 aanvullende resultaten beschreven die uiteindelijk kunnen bijdragen aan het verbeteren van de begeleiding.

4.1 Ervaring begeleiding

4.1.1 Docenten

De studenten² zijn over het algemeen positief over de begeleiding die zij vanuit hun docenten ontvangen. Dit komt enerzijds door de omgang, toegankelijkheid en werkwijze van de docenten. Anderzijds komt dit doordat de studenten weinig begeleiding verwachten van hun docenten. Wanneer een student meer begeleiding wil, bijvoorbeeld bij ervaren problematiek, stapt hij of zij naar zijn of haar slb'er toe.

“Dus in mijn hoofd zijn de leraren zeg maar echt puur voor het lesgeven en zijn de mentor en de studentbegeleiding inderdaad meer voor dingen, voor als het minder goed gaat of zo ja.”

Verder zijn de studenten positief over de doorverwijzing vanuit docenten. De studenten vinden namelijk dat de docent niet de aangewezen persoon is om de problematiek van de student te behandelen. Zij zijn daarbij vaak niet op de hoogte van AD(H)D bij een student. Wanneer een student wel een goede band heeft met een docent, heeft de student minder snel andere begeleiding nodig. Denk hierbij aan intensievere begeleiding vanuit de slb'er of doorverwijzing naar de studentbegeleiders of tweedelijnsbegeleiding.

Als er wordt gekeken naar de omgang van docenten met betrekking tot AD(H)D, zijn studenten hier positief over. Dit houdt in dat de studenten geen negatieve ervaringen hebben gehad met de omgang van docenten met betrekking tot hun AD(H)D en dat ze gelijk worden behandeld als de rest van de studenten.

² Met studenten wordt verwezen naar de respondenten van het onderzoek.

“Je bent gewoon.. ja je bent hier gewoon precies hetzelfde als de rest en het is niet echt een label.”

Er zijn echter wel aspecten waar studenten ontevreden over zijn. Er is namelijk vaak een vooroordeel vanuit docenten over AD(H)D. Dit wil zeggen dat docenten ervan uitgaan dat AD(H)D op een bepaalde manier tot uiting komt en dat de symptomen, evenals problematieken, voor iedereen hetzelfde zijn. Vanuit docenten wordt dus een invulling gegeven aan de betekenis van AD(H)D maar zo is er ook een misconceptie rondom de diagnose. Omdat er niet wordt doorgevraagd, voelen de studenten zich ongehoord. Dit ervaren studenten ook bij slb'ers.

“Ik denk dus dat ze zelf denken dat ze weten wat het inhoudt [...] Dus ik denk dat ze vooral een heel goed beeld bij de stereotype hebben en dan zo ver van die stereotype af gaan zitten dat ze er eigenlijk alsnog geen idee van hebben zeg maar.”

4.1.2 Studieloopbaanbegeleiders (slb'ers)

Van slb'ers verwachten de studenten meer begeleiding te krijgen dan van hun docenten. Over de begeleiding die zij vanuit hun slb'er krijgen, zijn de studenten over het algemeen positief. De studenten zijn positief over de omgang, toegankelijkheid en werkwijze van hun slb'er. Ook zijn de meeste studenten positief over de band die zij hebben met hun slb'er. Een goede band bestaat voornamelijk uit het informeel kunnen spreken met hun slb'er. Wanneer een student een goede band heeft met zijn of haar slb'er, deelt deze makkelijker zijn of haar problematiek en heeft de student minder snel andere begeleiding nodig. De band met een slb'er is vaak beter wanneer hij of zij de student ook lesgeeft en wanneer de slb'er de student al langer begeleidt.

“Ik denk dat die casual talk in het begin heel erg belangrijk is [...] dat je dan meteen een onderwerp hebt waar je over kan praten waardoor je je wat fijner in het gesprek voelt. [...] Want als het altijd te zakelijk is, dan ja dan ga je met lood in je schoenen naar zo'n gesprek toe.”

Verder zijn de meesten positief over het doorverwijzen vanuit hun slb'er. Een enkeling is van mening dat de slb'er te laat doorverwijst. De slb'er gaat dan te lang met de problematiek van de student aan de slag terwijl een andere begeleider de student wellicht beter kan ondersteunen. Dit kan ook komen doordat de slb'er niet op de hoogte is van verdere begeleidingsmogelijkheden. Volgens de student zijn het vooral de meer ervaren slb'ers die tevergeefs de student proberen te helpen. Zij geven ook vaker een eigen invulling aan de problematiek van de student en vragen niet goed door. Onervaren slb'ers volgen daarentegen meer de vooropgestelde protocollen, geven nauwelijks een eigen invulling en vragen goed door op de problematiek van de student. De slb'ers die nog nieuwer zijn in het vak, zijn vaak ook beter op de hoogte van de verdere begeleidingsmogelijkheden en verwijzen eerder door. Hier zijn de studenten positief over.

“De slb'er die moet je, die zou je dan eigenlijk meteen door moeten sturen, die zou niet eens zelf moeten proberen.”

“Die was net een nieuwe leraar dus die doet alles echt nog via de regels. Ik denk dat dat ook wel een punt is dat hoe langer de leraar daar werkt, hoe meer die zijn eigen dingen doet in plaats van dat die de regels opvolgt zeg maar, of de protocollen of de processen zeg maar.”

Daarnaast zijn de studenten positief over het signaleren van problematiek door slb'ers als het gaat om studiegerelateerde problematiek. Dit gebeurt vaak in privégesprekken. Waar de studenten juist negatief over zijn, is het signaleren van persoonlijke problematiek door slb'ers. Dit komt doordat de slb'ers niet genoeg doorvragen en niet genoeg kennis hebben van AD(H)D. Kennis hebben van AD(H)D is onder andere nodig om bij een student mogelijke problematiek te constateren die samenhangt met AD(H)D maar waar de student zelf onbekend mee is. Wanneer problematiek niet herkend wordt, kan het namelijk zijn dat de student zijn of haar falen aan zichzelf gaat toeschrijven. Dit komt niet ten goede van de schoolprestaties van de student.

“Een groot woord om te zeggen ‘Ik neem de leraren dat kwalijk’, maar als leraren daar meer in worden opgeleid, ook vanuit de studie, dan wordt het veel herkend en dan kunnen ze mensen zoals mij er ook mee helpen, want ik heb dus mijn hele schoolcarrière gedacht ‘Ik ben gewoon dom’ en ‘Ik ben anders’ en ‘Waarom kan ik het niet’ en mezelf de grond in getrapt.”

De studenten benoemen wel dat de slb'ers niet genoeg tijd hebben om alle problematiek van een student te kunnen signaleren. Hiervoor zijn de klassen te groot. Het signaleren van problematiek is afgenomen sinds het online onderwijs. Hierdoor is de student verantwoordelijker geworden voor het aangeven van problematiek. Om hulp vragen vinden de meesten echter lastig wanneer zij problematiek ervaren. Dit komt doordat studenten niet goed weten wanneer ze om hulp moeten vragen, bij wie ze om hulp moeten vragen en om wat voor een hulp ze dan moeten vragen. Hierdoor blijft de problematiek van een student voor begeleiders vaak onzichtbaar.

“Je slb'er spreek je één keer in de periode. Nou ja, als je wil kan je dan ook nog doen alsof het goed gaat en ja nou ja als je dan zegt dat het niet helemaal goed loopt.. ja nou ja je zou het in ieder geval zelf moeten aangeven, daar gaat niemand over beginnen.”

“Als ik dan eenmaal in diepere wateren zit dat ik dan denk van ‘Oh.. moet ik nou al om hulp gaan roepen of zal ik nog even wachten’ en dan ben ik half aan het verdrinken en dan ja.. ben ik aan het roepen en dan is het ook een beetje van ja maar wat moet ik dan roepen, want ik weet ook niet waarbij ik geholpen kan worden. Zo moeilijk...”

Wat het vragen om hulp ook bemoeilijkt, is het stigma hierop. Studenten willen namelijk op zelfstandige wijze hun studie doorkomen en wanneer zij om hulp vragen, hebben zij het gevoel tot last te zijn. Slb'ers zouden dit voor studenten makkelijker kunnen maken door in (privé)gesprekken door te vragen. Hierdoor kan problematiek gesignaleerd worden.

“Het ding is daarbij dat het moment dat je een beetje buiten de standaard valt, is het wel nadenken van ‘Ja maar, ben ik het probleem of is het dan het systeem wat foutief is?’ En heel veel mensen die zullen het op zichzelf betrekken. Zeker omdat we ons allemaal op onszelf blijven richten, dus het zit ook meer op een stigma breken.”

4.1.3 Studentbegeleiders

Over de begeleiding vanuit studentbegeleiders van verdieping twee zijn de studenten uitermate positief. De studenten die hiervan gebruik hebben gemaakt, zijn positief over de omgang, toegankelijkheid, werkwijze, ervarenheid van de studentbegeleiders en de mogelijkheid tot terugkoppeling met externe begeleiding. Deze terugkoppeling vindt overigens niet vaak plaats. Dit komt mede doordat studenten moeilijk aan externe begeleiding kunnen komen. Langdurige begeleiding voor studenten met AD(H)D is namelijk niet mogelijk. Daarnaast is het zo dat studenten die wel externe begeleiding hebben (voor andere problematiek), niet altijd behoefte hebben aan terugkoppeling.

Verder zijn de studenten positief over het doorvragen, de tijdsinvestering, het signaleren van problematiek, het doorverwijzen waar nodig en de effectiviteit van de begeleiding. Of de begeleiding effectief is, hangt samen met de eerlijkheid en de toewijding van de student. De studenten zien dus in dat de effectiviteit van de begeleiding afhangt van de openheid van de student en dat het niet alleen ligt aan de kwaliteiten van de begeleider.

“Het hangt natuurlijk heel erg af van hoe eerlijk diegene is die hulp krijgt. [...] Hoeveel je de ander ook wilt helpen, als die ander zegt van ‘Oh nee, maar er is niks en er hoeft niks en het zal allemaal wel’, dan ja, dan kan je natuurlijk nog steeds niks.”

Verder zijn de studenten positief over de intensiteit van de begeleiding. Deze varieert namelijk naargelang de mate van problematiek. Een student zal bijvoorbeeld aan het begin van de begeleiding meer contactmomenten nodig hebben dan na één jaar. Zelfs als de contactmomenten minderen, blijven de studentbegeleiders goed bereikbaar en word je als student snel geholpen.

“Je merkte op het begin dat ik gewoon intensievere begeleiding nodig had en toen spraken we gewoon wat meer en frequenter. [...] Het was best wel veel en chaotisch en dus daarin heeft (naam begeleider) mij heel goed bij geholpen. En ook als er tussentijds dingen gebeurden, dan kon ik altijd bij (naam begeleider) terecht. [...] Naarmate de jaren vorderden is dat ik eigenlijk steeds minder vaak een beroep erop deed dus dat ik steeds minder vaak een afspraak nodig heb.”

De studenten zijn dus zeer tevreden over de begeleiding van de studentbegeleiders. Helaas zijn er ook studenten die onbekend zijn met de functie van de studentbegeleiders en hier graag aanspraak op hadden willen maken. Ze zijn dan ook negatief over de bekendheid rondom de studentbegeleiders. Ze hadden graag informatie gekregen over de functie van de studentbegeleiders voorafgaand aan de studie, maar ook tijdens de studie via hun slb'er. Tot slot heeft één student getracht gebruik te maken van de begeleiding van studentbegeleiders van verdieping één. Hier sprak de student negatief over. De

student is negatief over de bereikbaarheid, communicatie en aanpak van de studentbegeleider. Daarnaast leek bij de studentbegeleider in kwestie een misconceptie te zijn van AD(H)D aangezien de begeleider dit aanschreef als autisme. Hierdoor voelde de student zich niet begrepen en ongehoord.

“Echter bleef zij het steeds aanspreken met de afdeling Autisme. En ik weet dat ADHD en autisme heel dicht bij elkaar liggen, maar het zijn echt heel verschillende dingen. [...] Dus dat voelde een beetje, voelde een beetje gek en ik heb daar uiteindelijk ook niks meer van gehoord.”

4.1.4 Tweedelijsbegeleiding

De mogelijkheden van de tweedelijsbegeleiding zijn onder de studenten minder bekend dan de mogelijkheden van de eerstelijsbegeleiding. De meeste studenten hebben ervaring met de begeleiding vanuit de decaan, voornamelijk voor het aanvragen van extra tijd bij tentamens. Een enkeling heeft ervaring met de begeleiding vanuit de studieadviseur en geen enkele student heeft ervaring met begeleiding vanuit de studentpsycholoog.

Met betrekking tot de begeleiding van decanen zijn de studenten positief over de werkwijze, de effectiviteit van de begeleiding, de gegeven informatie over verdere begeleidingsmogelijkheden en de doorverwijzing waar nodig. Twee studenten zijn echter negatief over één bepaald aspect van de begeleiding vanuit decanen. Dit is het krijgen van onvolledige informatie.

“Ik denk dat ik zonder de decaan überhaupt niet ervan op de hoogte was geweest dat er iets gedaan wordt voor studenten met een functiebeperking.”

Een andere student benoemde dat hij negatief is over het ontbreken van een terugkoppeling vanuit de decaan naar de slb'er met betrekking tot de begeleiding. Dit is niet mogelijk omdat de decaan een vertrouwensfunctie heeft. Wanneer de student wil dat de slb'er op de hoogte is van de begeleiding, zal de student zelf de informatie moeten verschaffen aan de slb'er.

Hoe studenten terechtkomen bij tweedelijsbegeleiding, is voornamelijk via Fontys Helpt. De meeste studenten zijn positief over de toegankelijkheid van Fontys Helpt. Er zijn echter ook studenten die onbekend zijn met Fontys Helpt en daardoor negatief zijn over de bekendheid rondom de tweedelijsbegeleidingsmogelijkheden. Daarnaast vinden studenten het lastig om via Fontys Helpt aan te geven dat zij hulp nodig hebben. Dit komt door de drempel voor het vragen om hulp. De studenten ervaren het om hulp vragen als hoogdrempelig omdat zij in het kort moeten aangeven welke problematiek zij ervaren en welke hulp ze daarbij wensen. Ze vinden het namelijk lastig om de ervaren problematiek onder woorden te brengen. Daarnaast is voorafgaand aan de begeleiding niet altijd duidelijk welke hulp geboden kan worden. Daardoor weten de studenten niet goed om welke hulp ze wel en niet kunnen vragen. Uiteindelijk vragen ze hierdoor vaak niet om hulp waardoor de ervaren problematiek kan toenemen.

4.2 Wat missen studenten in de huidige begeleiding?

Wanneer alle begeleidingsmogelijkheden samen worden gepakt, zijn de studenten hier over het algemeen eerder positief dan negatief over te spreken. Wel zijn er een aantal aspecten die de studenten nog missen in de huidige begeleiding. Deze aspecten komen ook deels terug in bovengenoemde resultaten.

Bij de docenten missen de studenten enige kennis met betrekking tot AD(H)D en hoe hiermee om te gaan. Verder vindt er vanuit sommige slb'ers te weinig signalering van problematiek plaats. Dit wensen de studenten te verbeteren door de docenten en slb'ers een basistraining AD(H)D te laten volgen en te leren doorvragen op de betekenis van AD(H)D voor een student. Daarnaast vinden de studenten dat er te weinig vaste contactmomenten zijn met hun slb'er. Hierdoor is het signaleren van problematiek lastiger.

“Dus niet alleen uhm het eerste gesprek maar dat ze dan ook iedere periode ook echt een gesprek inplannen met ‘Oké hoe gaat het en waar ben je tegenaan gelopen?’”

Het signaleren van problematiek gebeurt overigens alleen bij studenten die lage cijfers halen en niet bij studenten die hoge cijfers halen. Vaak is het zo dat wanneer een student studeert met een functiebeperking en hoge cijfers haalt, dit veelal gepaard gaat met een hoge mate van stress. Dit heeft een nadelig effect op het welbevinden van de student. De hoge mate van stress kan komen doordat de studenten meer tijd en energie moeten stoppen in het behalen van goede cijfers, omdat mensen met AD(H)D vaak moeite hebben met zich concentreren en snel afgeleid zijn. Hierdoor is er minder tijd voor ontspanning waardoor de kans op stress wordt verhoogd. De studenten vinden dat de slb'er hier beter voor dient te waken.

“Ik heb de afgelopen periode uitzonderlijk goede cijfers gehaald en ik denk dat het dan ook wel de neiging is vanuit mijn slb'er om te denken van ‘Oh dan gaat het allemaal goed, want ja je haalt goede resultaten en dat is..’ maar ja zonder er bij stil te staan dat goede resultaten ook wel eens gepaard willen gaan, in combinatie met een functiebeperking dan, onder heel veel stress.”

Wat de studenten verder missen in de huidige begeleiding, is het toegereikt krijgen van informatie met betrekking tot de bestaande begeleidingsmogelijkheden. De studenten geven aan het prettig te vinden als ze voorafgaand aan de studie of in het begin van hun studie via hun slb'er een overzicht kunnen krijgen waarop alle begeleidingsmogelijkheden staan. Hierbij zou dan ook moeten staan voor welke hulp je waar terecht kan.

“Vanuit Fontys zeg maar, ‘Oké je bent gediagnosticeerd met ADHD, we hebben gehoord, we hebben gezien bij het secretariaat dat. Hier is een brief of pakket met alle mogelijkheden, training, kansen, weet ik veel, iets dat wij aanbieden.’ dat heb ik nooit gehad.”

“Ik denk dat er gewoon richtlijnen opgesteld moeten worden [...] dat ze oké als er dit punt is, dan kunnen ze met die spreken en als het een ander punt is dan kunnen ze met die spreken.”

Met een dergelijk informatieoverzicht kan ook de functie van de studentbegeleiders beter onder de aandacht worden gebracht. De studenten die namelijk geen begeleiding hebben gehad van de studentbegeleiders omdat zij niet van deze begeleidingsmogelijkheid afwisten, hadden graag gebruik gemaakt van deze hulp. Over de functie van de studentbegeleiders benadrukt één student expliciet dat zij de hulp als zo nuttig en fijn heeft ervaren, dat zij van mening is dat deze begeleidingsmogelijkheid bij iedere opleiding een optie zou moeten zijn. De student verwacht namelijk dat studentbegeleiders studievertraging en -uitval onder studenten kunnen beperken omdat zij dit zelf ervaren heeft.

“Ik denk wel gewoon dat je er heel veel studenten mee kan helpen en dan gewoon de uitval van studenten daardoor ook lager zal worden.”

Verder missen de studenten qua informatievoorzieningen iemand op de open dag die hen meer kan vertellen over extra begeleidingsmogelijkheden. Enkele studenten gaven aan dat dit er juist al was. Wellicht is dit dus nog niet bij iedere opleiding aanwezig. Tevens missen de studenten een vast contactpersoon waar te allen tijde vragen aan gesteld kunnen worden met betrekking tot extra begeleiding. Deze contactpersoon zou al bereikbaar moeten zijn voorafgaand aan de studie, zodat een student zich vast kan oriënteren op de aanwezige begeleidingsmogelijkheden.

“Ook een extra e-mail op de site voor iemand die daar specifiek voor is, want dan heb je ook het idee dat iemand jou snapt als jij daarover begint. [...] Ik zou dan denk ik één vertrouwde contactpersoon doen. In ieder geval iemand vast, niet dat het iedere keer weer iemand anders is.”

Als wordt gekeken naar de term ‘functiebeperking’, zouden de studenten het prettiger vinden als hiervoor een vriendelijkere term wordt gebruikt. De studenten hebben namelijk een negatieve associatie met deze term. Dit maakt dat studenten zich minder snel aanmelden voor hulp als hierin de term ‘functiebeperking’ wordt gebruikt.

Tot slot vindt een enkele student dat Fontys te weinig ondersteunt in het bespreken van problematiek. Dit komt onder andere door een stigma op het bespreken van problematiek. De student heeft echter wel behoefte aan praten over problematieken met zijn medestudenten om de diagnose beter te leren accepteren en om te zien dat je er als student niet alleen voor staat. Er wordt al wel over problematiek gesproken door studenten die een goede band hebben met elkaar. Hierdoor signaleren studiegenoten ook onderling problematieken. Echter, hoe meer problematiek een student ervaart door zijn of haar diagnose, hoe groter het stigma. Dit betekent dat andere studenten liever geen contact willen met de desbetreffende student.

“Ik wou dat het meer besproken wordt tussen studenten. [...] Je zou een soort van ondersteuningsgroep kunnen creëren die uhm, daar een bijeenkomst ofzo voor verzamelen.”

4.3 Op welke manier willen studenten kenbaar maken dat ze begeleiding nodig hebben?

De studenten zijn zeer positief over de manier waarop zij nu bekend moeten maken dat zij begeleiding nodig hebben. Dit verloopt nu voornamelijk via de slb'er of via Fontys Helpt. De studenten geven aan dat zij het eens zijn met de visie vanuit Fontys dat de student zelf verantwoordelijk is. De studenten vinden het dan ook hun eigen verantwoordelijkheid om aan te geven dat zij hulp nodig hebben. Het valt wel op dat wanneer studenten geen problematiek ervaren maar wel een diagnose hebben, zij er geen moeite mee hebben om de standaard hulp te vragen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan extra tijd. Wanneer de studenten wel meer problematiek ervaren, blijkt het moeilijker om aan te geven dat ze hulp nodig hebben. Dit kan komen door het stigma op om hulp vragen maar ook doordat studenten niet goed genoeg weten wanneer ze om hulp moeten vragen en om wat voor een hulp ze dan moeten vragen.

“Het was eigenlijk heel makkelijk. We moesten sowieso die eerste slb-gesprekken voeren in de eerste periode en vanuit daar is het balletje gewoon heel erg makkelijk gaan rollen.”

Als het gaat om het kenbaar maken van de diagnose, zijn de studenten positief over het aangeven hiervan in de studiekeuzecheck (SKC). De studenten verwachten hierbij wel dat in de SKC wordt doorgevraagd op de betekenis van AD(H)D voor de student. Tevens krijgt de student graag te horen welke begeleidingsmogelijkheden er zijn. Zo kan de student om hulp vragen wanneer dit nodig is, ook als dit niet gelijk aan het begin van zijn of haar studie is. Dan is de student in ieder geval op de hoogte van de begeleidingsmogelijkheden. Zo kan de student ook gerichter om hulp vragen.

“Ze weten, of ze denken te weten wel wat ADHD is uhm, bij mij is er wel aangegeven dat er verschillende ondersteuningsmogelijkheden zijn. Ik weet even niet meer of ze toen ook hebben uitgelegd wat dat precies was. Maar aan het begin van het jaar heb ik meteen ook een gesprek aangevraagd met de decaan en die heeft er wat meer uitleg over gegeven.”

4.4 Aanvullende resultaten

Naast bovenstaande resultaten zijn er nog andere zaken die belangrijk worden geacht te vermelden, omdat dit uiteindelijk kan bijdragen aan het verbeteren van de begeleiding.

De meeste studenten noemden in de interviews namelijk aspecten die belangrijk worden geacht om een student met AD(H)D goed te kunnen begeleiden. Deze aspecten zijn snelle oplossingen, eerlijkheid en toewijding van de student, de directheid, duidelijkheid, concreetheid en het doorvragen van de begeleider en het bieden van maatwerk. Het bieden van maatwerk houdt in dat de inhoud van de begeleiding afgestemd dient te worden op de behoeftes van de student. Dit betekent dat bovenstaande zaken richtlijnen zijn om effectieve begeleiding te kunnen bieden maar dat deze niet voor iedereen zullen werken.

Verder viel op dat de aansluiting van mbo naar hbo tegenvalt. Op het hbo wordt er namelijk vanuit gegaan dat een student een bepaalde basiskennis heeft door hetgeen hij of zij heeft geleerd op de havo. Echter, wanneer een student van het mbo komt, heeft hij of zij vaak niet deze voorkennis. Dit kan ervoor zorgen dat een student in het eerste schooljaar al studievertraging oploopt. Studievertraging kan er uiteindelijk voor zorgen dat een student een langstudeerder wordt. Langstudeerders ervaren over het algemeen meer problematiek dan reguliere studenten. Dit komt omdat er volgens één van de studenten te weinig zicht is op de voortgang van langstudeerders. Daarnaast hebben langstudeerders geen vaste slb'er meer; hierdoor moet de student zelf actie ondernemen om een slb'er toegewezen te krijgen. Deze student voelde zich als langstudeerder dan ook alleen en had het gevoel nergens terecht te kunnen met haar problematiek. Dit zorgde uiteindelijk voor nog meer vertraging.

“Toen ik in het normale traject viel, dus dat ik gewoon nog naar school ging en een slb'er had en een klas had, uhm.. vond ik het op zich wel goed geregeld. [...] Maar ik val daar volgens mij al drie jaar niet meer in en dan hoor je dus ook gewoon helemaal niks.”

5. Discussie

5.1 Conclusie

Dit onderzoek is uitgevoerd om erachter te komen wat de ervaring is van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot de begeleiding. Er kan geconcludeerd worden dat er veel verschillende ervaringen zijn, zowel positief als negatief en dat er verschil zit in ervaring per begeleider.

Dat er verschil zit in ervaring per begeleider heeft te maken met dat zij verschillende rollen hebben en de studenten daardoor verschillende verwachtingen hebben van de begeleiding. Studenten zijn positief over de begeleiding die zij vanuit docenten ontvangen, omdat zij van docenten geen verdere begeleiding verwachten. Hoewel docenten vaak ook studieloopbaanbegeleider (slb'er) zijn, verwachten studenten alleen van hun eigen slb'er verdere begeleiding. Daarnaast verwachten studenten dat de slb'er hun problematiek signaleert. Hier krijgen slb'ers echter te weinig tijd voor. Ook zijn de contactmomenten tussen student en slb'er minimaal. Hierdoor blijft het signaleren van problematiek vaak uit. Studenten zijn daardoor verantwoordelijker voor het aankaarten van hun problematiek. Dit blijven zij echter lastig vinden omdat er een stigma is op om hulp vragen.

Een goede band tussen student en slb'er maakt het delen van problematiek makkelijker. Deze band wordt versterkt wanneer de slb'er de student ook lesgeeft. Bij een goede band tussen student en slb'er zal de student minder snel andere hulp nodig hebben. Enerzijds verwachten studenten begeleiding vanuit hun slb'er, anderzijds vinden ze dat de slb'er sneller moet doorverwijzen. Dat dit doorverwijzen niet genoeg gebeurt, kan komen doordat de informatievoorzieningen met betrekking tot de begeleiding tekortschieten. Verder vinden studenten dat slb'ers te veel invullen wat AD(H)D voor een student betekent. Dit kan komen doordat er te weinig kennis is over alle aspecten van AD(H)D. Wanneer de betekenis wordt ingevuld, voelt een student zich ongehoord en zal hij of zij minder snel problematiek durven te delen. Het is dus van belang dat de slb'er doorvraagt.

De studentbegeleiders blijken het grootste draagvlak te hebben om effectieve begeleiding te kunnen bieden. Studenten die gebruikmaken van deze begeleiding zijn hier uitermate positief over. De studenten blijken echter niet altijd bekend te zijn met de studentbegeleiders. Behoeftte aan extra begeleiding en onbekend zijn met de studentbegeleiders leidt tot het ervaren van meer problematiek.

Over de tweedelijsbegeleiding zijn de studenten over het algemeen positief. Wel is het van belang dat er vanuit de begeleiders te allen tijde volledige informatie wordt verstrekt. De studenten zijn negatief over de toegankelijkheid van de tweedelijsbegeleiding. Dit komt doordat de afstand te groot voelt om hulp te vragen. Hierdoor vinden studenten het moeilijk om problematiek aan te kaarten.

Tot slot werd opgemerkt dat studenten die pas korter bij FHEC studeren, positiever zijn over de toegankelijkheid van de begeleiding en de bijbehorende informatievoorzieningen. Dit kan komen doordat zowel FHEC als Fontys breed³ deze aspecten gedurende de jaren hebben verbeterd.

³ Met Fontys breed worden de tweedelijsbegeleidingsmogelijkheden bedoeld.

5.2 Discussie

Gedurende dit onderzoek is gebruikgemaakt van semigestructureerde interviews. Hiermee is inzicht verkregen in de ervaring van studenten met AD(H)D met betrekking tot de begeleiding binnen FHEC. Hieronder worden de overeenkomsten en tegenstellingen besproken met betrekking tot de literatuur uit het theoretisch kader.

Dit onderzoek heeft veel overlap met de literatuur uit het theoretisch kader. Het onderzoek kent maar één enkele tegenstelling ten opzichte van de literatuur. Dit is dat, door het stigma op de diagnose, een individu gediscrimineerd en/of uitgesloten kan worden van de juiste begeleiding (Baeyens et al., 2017; Mueller et al. 2012). Daarentegen is geconcludeerd dat er juist wordt ingezet op het bieden van begeleiding aan onder andere studenten met AD(H)D. Studenten met een functiebeperking worden dus eerder geïnccludeerd dan geëxcludeerd van begeleiding bij FHEC.

Een belangrijk aspect in de begeleiding vanuit studieloopbaanbegeleiders (slb'ers) is genoeg tijd hebben voor deze begeleiding. Meer contactmomenten tussen de slb'er en de student zorgt voor een betere band; hierdoor zal een student eerder zijn of haar problematiek durven delen en om hulp vragen. Dit blijft echter lastig, omdat de studenten een stigma ervaren op het om hulp vragen. Het is belangrijk dat de slb'er de problematiek signaleert door vragen te stellen, zodat de juiste begeleiding geboden kan worden. Dit wordt bevestigd in Hansson Halleröd et al. (2005), Lucassen (2013), Mueller et al. (2012) en Van den Broek et al. (2013).

Studenten ervaren vaak dat slb'ers niet genoeg doorvragen en een eigen invulling geven aan de betekenis van AD(H)D voor een student. Dit kan komen doordat de slb'er denkt te weten wat AD(H)D inhoudt; al blijkt dit vaak een misconceptie te zijn door een gebrek aan kennis. Hierdoor voelen studenten zich ongehoord en kaarten zij minder snel hun problematiek aan. De onderzoeken van Hansson Halleröd et al. (2005) en Lucassen (2013) bevestigen dit.

Over de begeleiding van studentbegeleiders zijn de studenten erg positief. Er zijn echter ook studenten die graag gebruik hadden willen maken van deze begeleiding maar onbekend waren met deze begeleidingsmogelijkheid. Bij deze studenten leidde dit tot meer problematiek. Onderzoek van Van den Broek et al. (2013) bevestigt dat het niet verkrijgen van hulp leidt tot meer problematiek.

Tot slot blijkt dat studenten die pas korter studeren bij FHEC, positiever zijn over informatievoorzieningen en begeleidingsmogelijkheden. Wanneer de resultaten van 2016 en 2018 van de Nationale Studenten Enquête (NSE) worden vergeleken, is te zien dat de studenten in 2018 0,1 punt tevredener zijn over beide aspecten (Studiekeuze123, 2021). Zoals is terug te lezen in de conclusie, schieten informatievoorzieningen soms nog tekort. Op dit moment scoort FHEC een 3,4 uit 5 op informatievoorzieningen op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot en met 5 (zeer tevreden). Dit betekent dat hier nog verbetering mogelijk is (Studiekeuze123, 2021).

Voorafgaand aan het verzamelen van de onderzoeksdata zijn er inventariserende interviews gehouden met verschillende begeleiders. Hierdoor was de onderzoeker goed op de hoogte van de huidige begeleidingsmogelijkheden en diens beperkingen. Dit maakte dat de onderzoeker tijdens het interview gerichter kon doorvragen op de ervaring van de studenten met betrekking tot de begeleiding. Daarnaast was het goed om op de hoogte te zijn van de begeleidingsmogelijkheden om een gedegen aanbeveling

te kunnen doen. Tot slot wordt door de kennis over de bestaande begeleidingsmogelijkheden geen interventie ontwikkeld die al (gedeeltelijk) wordt ingezet. Door in te zetten op de veranderbehoeftes van de studenten, kan een gedegen interventie worden ontwikkeld waarvan wordt verwacht dat de effectiviteit groot is.

Dit onderzoek kent echter ook kanttekeningen. Een kanttekening van dit onderzoek is dat er maar acht respondenten hebben deelgenomen. Volgens Benders (2020) en Lucassen en Olde Hartman (2007) treedt er vaak pas verzadiging op na een tiental interviews. Daarentegen achtte de onderzoeker dat er voor dit onderzoek genoeg data was verzameld in de acht afgenomen interviews. Dat er maar acht interviews zijn afgenomen, hing ook samen met dat de onderzoeker afhankelijk was van de aanmeldingen van de studenten. De onderzoeker heeft via zoveel mogelijk wegen geprobeerd meer respondenten te werven, helaas zonder succes. Welke informatie wel miste vanuit de respondenten, was ervaring met begeleiding op verdieping drie. Ook was er maar een enkele student van verdieping vier. Hierdoor kon een minder goed beeld gevormd worden van de ervaring van studenten op verdieping vier en geen beeld gevormd worden van de ervaring van studenten op verdieping drie. Wellicht hadden ervaringen van studenten van verdieping drie tot andere onderzoeksresultaten geleid, omdat er op verdieping drie, als enige, geen mogelijkheid is tot begeleiding vanuit studentbegeleiders.

Een andere kanttekening bij dit onderzoek is dat alle interviews via een online medium werden afgenomen. Dit kwam omdat tijdens het uitvoeren van het onderzoek de maatregelen omtrent COVID-19 van kracht waren. Hierdoor waren alle hogescholen gesloten. Tijdens de online interviews was het moeilijker om de studenten, waar nodig, te onderbreken in hun verhaal. Hierdoor was het moeilijker om door te vragen op belangrijke zaken aangezien een student relatief lang aan het woord kon zijn. Hoewel de interviewer zoveel mogelijk heeft doorgevraagd en vaak een korte samenvatting teruggaf van wat de student zei, kan het zijn dat hierdoor informatie verloren is gegaan.

Zoals te lezen in de methode, is tijdens het verkrijgen van de onderzoeksdata gebruikgemaakt van twee topiclijsten. In de eerste topiclijst was het topic 'stigmatisering' niet opgenomen. Toch heeft de onderzoeker hier vanaf interview vier wel vragen over gesteld. Hierdoor kon alsnog een algeheel beeld over stigmatisering gecreëerd worden. Dit kan echter niet uitsluiten dat de respondenten waarbij niet naar dit onderwerp is gevraagd, hier een andere mening overhadden.

5.3 Aanbevelingen

In dit onderzoek kwamen een aantal zaken naar voren die wellicht nader onderzocht moeten worden. Eén student benoemde namelijk dat zij zich als langstudeerder verloren voelde. Als langstudeerder val je niet meer onder de reguliere studenten; hierdoor mist een bepaalde vastigheid aan begeleiding. Voor deze student was het namelijk onduidelijk bij wie zij terecht kon voor vragen; hierdoor heeft zij zelfs overwogen te stoppen met de opleiding. Het wordt aangeraden een onderzoek te doen naar de behoeftes van langstudeerders met betrekking tot de begeleiding, om te voorkomen dat deze langstudeerders nog meer vertraging oplopen of hun studie zelfs beëindigen.

Daarnaast waren een aantal studenten negatief over de aansluiting van het mbo naar het hbo. Zij benoemden onder andere dat er vanuit wordt gegaan dat studenten een bepaalde basiskennis hebben vanuit de havo. Dit is vaak niet zo wanneer een student van het mbo komt. Hierdoor ervaren

zij aan het begin van de opleiding een achterstand ten opzichte van de rest van de studenten. Wanneer een student hiernaast bijvoorbeeld ook nog andere problematiek ervaart, kan dit ervoor zorgen dat de student direct vertraging oploopt in het eerste jaar. Om dit te kunnen voorkomen, wordt het aangeraden onderzoek te doen naar de behoeftes van studenten van het mbo in de aansluiting naar het hbo.

Naast de aanbevolen vervolgonderzoeken zijn er een aantal praktijkgericht aanbevelingen. De studenten vinden namelijk dat er voorafgaand aan de opleiding te weinig bekend is over de begeleidingsmogelijkheden per opleiding. Sommige opleidingen verspreiden op de open dag informatie over extra begeleidingsmogelijkheden en anderen niet. De studenten zouden het fijn vinden als er op iedere open dag iemand aanwezig is die hen meer informatie kan geven over de begeleidingsmogelijkheden. Tevens zou het fijn zijn als er aan het begin van de studie een overzicht wordt toegereikt aan studenten waarop alle begeleidingsmogelijkheden staan weergegeven. Daarnaast vinden ze het fijn om één vast contactpersoon (per opleiding) te kunnen bereiken waaraan ze vragen kunnen stellen met betrekking tot de begeleidingsmogelijkheden. Hierbij is het van belang dat deze contactpersoon ook voorafgaand aan de studie gecontacteerd kan worden.

Aangezien er geen studenten van verdieping drie hebben deelgenomen aan dit onderzoek, kan geen uitspraak worden gedaan over de ervaring met betrekking tot deze begeleiding. Daarnaast is verdieping drie de enige zonder de functie studentbegeleiders. In dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat de studenten erg positief zijn over de functie en de begeleiding van studentbegeleiders. Sommige studenten geven ook aan dat zij zonder hulp van de studentbegeleider vertraging zouden hebben opgelopen of zouden zijn gestopt met de studie. Naar aanleiding van deze bevindingen wordt aangeraden om de functie van studentbegeleiders ook in te voeren op verdieping drie.

Voor de praktijk wordt het aangeraden om bij docenten en slb'ers meer bewustzijn te creëren met betrekking tot de betekenis van AD(H)D. Daarnaast wordt het aangeraden in te zetten op het signaleren van problematiek door slb'ers en/of docenten. Het gaat hierbij om het signaleren van problematiek bij studenten met AD(H)D of nog zonder diagnose. Problematiek signaleren wordt lastig wanneer kennis over AD(H)D gering is of zelfs ontbreekt. Hierdoor wordt het belangrijk geacht een tool te ontwikkelen waarin informatie over AD(H)D beschikbaar is en waarin (standaard)vragen staan die gesteld kunnen worden om problematiek te signaleren.

6. Literatuurlijst

- Andriessen, D., Onstenk, J., Delnooz, P., Smeijsters, H., & Peij, S. (2010, 30 augustus). *Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het hbo: Gedragscode voor het voorbereiden en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek binnen het Hoger Beroepsonderwijs in Nederland*. Geraadpleegd op 21 februari 2021, van <https://score.hva.nl/Bronnen/Vereniging%20Hogescholen%20-%20Gedragscode%20praktijkgericht%20onderzoek.pdf>
- Baeyens, D., Moniquet, A., Danckaerts, M., & Van der Oord, S. (2017). Vergelijkend onderzoek naar structureel stigma bij ADHD en autismespectrumstoornis in de Vlaamse dagbladen. *Tijdschrift voor psychiatrie*, 59(5), 269-277. Geraadpleegd op 16 november 2020, van <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/assets/articles/59-2017-5-artikel-bayens.pdf>
- Beatrix., Ross-Van Dorp, C. I. J. M., Phoa, K. L., De Boer, R. H., Van der Hoeven, M. J. A., & Donner, J. P. H. (2003, 3 april). *Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte*. Geraadpleegd op 10 november 2020, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0014915/2020-01-01>
- Benders, L. (2020, 23 juli). *Hoeveel interviews houd je voor je scriptie?* Geraadpleegd op 29 november 2020, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/hoeveel-mensen-moet-je-interviewen/>
- Boeije, H. (2016). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: Denken en doen*. Amsterdam: Boom uitgevers.
- Boevink, W., & Dröes, J. (2005). Herstelwerk van mensen met een psychische beperking en wat kunnen hulpverleners doen om hen te ondersteunen? *Psychopraxis*, 07, 11-16. <https://doi.org/10.1007/BF03072191>
- Boot, K. (2018). *Executieve Functies als Voorspellers van Depressie, Angststoornissen, Verslaving, AD(H)D en Autisme* (Masterthese) [Radboud Universiteit]. Geraadpleegd op 5 juni 2020, van <https://theses.ubn.ru.nl/handle/123456789/6697>
- Bussing, R., & Mehta, A. S. (2013). Stigmatization and self-perception of youth with attention deficit/hyperactivity disorder. *Patient Intelligence*. 5, 15-27. <https://doi.org/10.2147/PI.S18811>
- CBS. (2020, 2 oktober). *Leerlingen, deelnemers en studenten; onderwijssoort, woonregio*. Geraadpleegd op 7 oktober 2020, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/71450ned/table?fromstatweb>
- Cornelissen, M. (2010). Beroepsgeschiktheid beoordelen in studieloopbaanbegeleiding. *Supervisie en coaching*, 27(1), 29-31. <https://doi.org/10.1007/BF03089392>
- De Groot, M. (2018). *Jaarrapport 2018: Studeren met een functiebeperking*. Geraadpleegd op 19 november 2020, van <https://www.ecio.nl/wp-content/uploads/sites/2/2019/10/ECIO-Jaarrapport-2018-Studeren-met-een-functiebeperking-1.pdf>
- Fenestra Disability Centre. (2016). *Studeren met AD(H)D en ADD*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van [https://www.student.universiteitleid.nl/binaries/content/assets/ul2student/studeren-met-een-functiebeperking/brochure-AD\(H\)D-en-add.pdf](https://www.student.universiteitleid.nl/binaries/content/assets/ul2student/studeren-met-een-functiebeperking/brochure-AD(H)D-en-add.pdf)
- Fontys. (2019, 19 juni). *Nieuw Fontys instituut in Eindhoven*. Geraadpleegd op 7 oktober 2020, van <https://www.fontys.nl/actueel/nieuw-fontys-instituut-in-eindhoven/>
- Fontys. (z.d.-a). *Fontys Hogeschool Economie en Communicatie*. Geraadpleegd op 7 oktober 2020, van <https://fontys.nl/Over-Fontys/Fontys-Hogeschool-Economie-Communicatie.htm>

- Fontys. (z.d.-b). *Fontys Helpt!* Geraadpleegd op 25 november 2020, van <https://fontys.nl/fontyshelpt.htm>
- GGZ Standaarden. (2020, 3 september). *Zorgstandaard: ADHD*. Geraadpleegd op 21 november 2020, van https://www.ggzstandaarden.nl/uploads/pdf/project/project_91e86fa8-b0d1-467a-bc68-fd7517e6c25e_adhd__authorized-at_04-02-2019.pdf
- GGZ Standaarden. (z.d.). *Comorbiditeit*. Geraadpleegd op 30 september 2020, van <https://www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/comorbiditeit/inleiding>
- Hansson Halleröd, S. L., Anckarsäter, H., Råstam, M., & Hansson Scherman, M. (2015). Experienced consequences of being diagnosed with ADHD as an adult: A qualitative study. *BMC Psychiatry*, 15(31), 1-13.
- Hendriksen-Favier, A., Nijens, K., & Van Rooijen, S. (2012). *Handreiking voor de implementatie van herstelondersteunende zorg in de ggz*. Geraadpleegd op 19 februari 2021, van <https://www.trimbos.nl/docs/3bc38e33-b8ca-4bbc-ab90-413ccf3dbd60.pdf>
- Hersenstichting. (2020). *ADD (Attention Deficit Disorder)*. Geraadpleegd op 6 oktober 2020, van https://www.hersenstichting.nl/hersenaandoeningen/add/?gclid=CjwKCAjwq_D7BRADEiwAVMDdHv_IHilOOVY0h_9my5593SxHJheaYpAwMG69IPIHKWF8DZDkKwXhoCvIYQAvD_BwE
- Hooft van Huijsduijnen, L., Van Hulle, R., Marchal, B., Van der Lelij, M., & Zwanenveld, J. (2019). *Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2019*. Geraadpleegd op 7 oktober 2020, van <https://www.kences.nl/wp-content/uploads/2020/06/20191003-Landelijke-Monitor-Studentenhuisvesting-2019.pdf>
- Hoogman, M., Bralten, J. B., Hibar, D. P., Mennes, M. J. J., Zwiers, M. P., Schweren, L. S., . . . Franke, B. (2017). Subcortical brain volume differences in participants with attention deficit hyperactivity disorder in children and adults: a cross-sectional mega-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 4(4), 310-319. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(17\)30049-4](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(17)30049-4)
- Inspectie van het Onderwijs. (2010). *Onbelemmerd studeren*. Geraadpleegd op 30 september 2020, van <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2010/01/01/onbelemmerd-studeren-onderzoek-beleid-en-voorzieningen-voor-studenten-functiebeperking>
- Korevaar, L. (2019). *Succesvol studeren met AD(H)D*. Geraadpleegd op 2 oktober 2020, van [https://www.begeleidleren.nl/wp-content/uploads/2019/07/Begeleid-Leren-AD\(H\)D.pdf](https://www.begeleidleren.nl/wp-content/uploads/2019/07/Begeleid-Leren-AD(H)D.pdf)
- Lucassen, I. J. M. (2013). *Studeren met een functiebeperking op de UT* (Scriptie). Geraadpleegd op 30 september, van https://essay.utwente.nl/63827/1/BSc_Isebeau_J.M._Lucassen.pdf
- Lucassen, P. L. B. J., & Olde Hartman, T. C. (2007). *Kwalitatief onderzoek: Praktische methoden voor de medische praktijk*. Geraadpleegd op 29 november 2020, van <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-90-313-6373-5.pdf>
- Meijers, F., Hoppen, T., Den Hollander, E., Sengers, E., Menger, P., Hensel, R., . . . Gomez, A. G. (2015). *Uitgepraat!?* Geraadpleegd op 28 februari 2021, van <https://docplayer.nl/19584273-Uitgepraat-frans-meijers-tim-hoppen-ellen-den-hollander-erwin-sengers-peter-menger-rainer-hensel-helen-kopnina-reineke-lengelle.html>

- Mueller, A. K., Fuermaier, A. B. M., Koerts, J., & Tucha, L. (2012). Stigma in attention deficit hyperactivity disorder. *ADHD Atten Def Hyp Disord*, 4, 101-114. <https://doi.org/10.1007/s12402-012-0085-3>
- Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. (2015, 8 juli). *Diagnostiek ADHD bij volwassenen*. Geraadpleegd op 25 november 2020, van https://richtlijndatabase.nl/richtlijn/adhd_bij_volwassenen/diagnostiek_adhd_bij_volwassenen.html
- Oele, W. (z.d.). *De invloed van stigma en werk voor mensen met een (ernstige) psychische beperking*. Geraadpleegd op 18 november 2020, van <https://assets-sites.trimbos.nl/docs/04161a73-c911-4f99-ac70-671b4d165269.pdf>
- Oonincx, I. (2019, 25 september). *VN-verdrag geeft impuls aan Fontys als inclusieve onderwijsinstelling*. Geraadpleegd op 11 november 2020, van <https://www.fontys.nl/nieuws/vn-verdrag-geeft-impuls-aan-fontys-als-inclusieve-onderwijsinstelling/>
- Psychologen Nederland (Psyned). (2020a). *Soorten AD(H)D*. Geraadpleegd op 29 september 2020, van [https://www.psyned.nl/AD\(H\)D/soorten-AD\(H\)D/](https://www.psyned.nl/AD(H)D/soorten-AD(H)D/)
- Psychologen Nederland (Psyned). (2020b). *Wat is AD(H)D?* Geraadpleegd op 29 september 2020, van [https://www.psyned.nl/AD\(H\)D/wat-is-AD\(H\)D/](https://www.psyned.nl/AD(H)D/wat-is-AD(H)D/)
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2015). *Methoden en technieken van onderzoek* (P. Smitt & I. Smeets, Vert.). Amsterdam: Pearson Benelux.
- Studiekeuze123. (2020a). *Nationale Studenten Enquête*. Geraadpleegd op 19 november 2020, van <https://www.studiekeuze123.nl/nse>
- Studiekeuze123. (2020b). *NSE Dashboard*. Geraadpleegd op 18 november 2020, van <https://www.studiekeuze123.nl/nse/dashboard>
- Studiekeuze123. (2021). *NSE Dashboard*. Geraadpleegd op 28 februari 2021, van <https://www.studiekeuze123.nl/nse/dashboard>
- Tuckman, A. (2013). *Aan de slag met AD(H)D* (W. Scheen, Vert.). Amsterdam: Hogrefe.
- Tuithof, M., Ten Have, M., Van Dorsselaer, S., & De Graaf, R. (2010). *AD(H)D, gedragsstoornissen en antisociale persoonlijkheidsstoornis*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://www.trimbos.nl/docs/de069c89-7c22-43ef-8bc0-3b2f3c5cd5b2.pdf>
- Tuithof, M., Ten Have, M., Van Dorsselaer, S., & De Graaf, R. (2014). Prevalentie, persistentie en gevolgen van ADHD in de Nederlandse volwassen bevolking. *Tijdschrift voor psychiatrie*, 56(1), 10-19. Geraadpleegd op 21 november 2020, van <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/assets/articles/56-2014-1-artikel-tuithof.pdf>
- United Nations. (z.d.). *Article 24 – Education*. Geraadpleegd op 10 november 2020, van <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-24-education.html#menu-header-menu>
- Van den Broek, A., Muskens, M., & Winkels, J. (2013). *Studeren met een functiebeperking 2012*. Geraadpleegd op 29 september 2020, van http://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2013/06/200904017-HANDICAP2_eindrapport.pdf

- Van den Broek, A., Wartenbergh, F., Hogeling, L., Kurver, B., Brukx, D., Brink, M., & Van Casteren, W. (2011). *Tien jaar Studentenmonitor Hoger Onderwijs*. Geraadpleegd op 1 oktober, van http://www.studentenmonitor.nl/rapporten/10_jaar_Studentenmonitor.pdf
- Van de Loo-Neus, G., & Peerbooms, O. L. J. (2017). ADHD. *Bijblijven*, 33, 656-669. <https://doi.org/10.1007/s12414-017-0271-5>
- Van Lammeren, A. M. D. N. (2007). ADHD bij volwassenen. *Bijblijven*, 23, 48-57. <https://doi.org/10.1007/BF03087540>
- Verberne, N. (2019, 16 juli). *Wat is een functiebeperking?: Uitleg, informatie en praktische tips*. Geraadpleegd op 10 november 2020, van <https://jongpit.nl/functiebeperking/>
- Vogelzang, M., & Deursen, E. (2020, 22 april). *De staat van het onderwijs 2020*. Geraadpleegd op 10 november 2020, van <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2020/04/22/staat-van-het-onderwijs-2020>
- Volksgezondheidszorg.info. (2020). *Huidige situatie*. Geraadpleegd op 21 november 2020, van <https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/adhd/cijfers-context/huidige-situatie#node-prevalentie-van-adhd-bevolkingsonderzoek>
- Willoughby, D., & Evans, M. A. (2019). Self-Processes of Acceptance, Compassion, and Regulation of Learning in University Students with Learning Disabilities and/or ADHD. *Learning Disabilities Research & Practice*, 34(4), 175-184. <https://doi-org.fontys.idm.oclc.org/10.1111/ldrp.12209>

7. Bijlagen

7.1 Bericht portal

Op zoek naar studenten met AD(H)D die ik kan interviewen voor mijn afstudeeronderzoek!

Wil jij graag bijdragen aan betere begeleiding voor studenten met AD(H)D? Lees dan verder!

Mijn naam is Elian Didden en voor de opleiding Toegepaste Psychologie voer ik mijn afstudeeronderzoek uit bij FHEC. Door middel van dit onderzoek wil ik erachter komen hoe de begeleiding voor studenten met AD(H)D het beste ingericht kan worden. De interviews vinden plaats via Microsoft Teams en de uitkomsten van de interviews worden anoniem verwerkt. Uiteindelijk ontwikkel ik een interventie om de studentbegeleiding te optimaliseren.

Ben jij een student met AD(H)D die ik mag interviewen voor mijn onderzoek? Stuur dan een mail naar e.didden@student.fontys.nl met als onderwerp 'Aanmelding interview'. Vermeld in de mail ook je naam, leeftijd, opleiding en leerjaar en dan neem ik zo spoedig mogelijk contact met je op!

Voor vragen m.b.t. dit onderzoek mag je ook mailen naar bovenstaand mailadres.

Met vriendelijke groet,

Elian Didden

RE: Bericht portal

Didden,Elian E. <e.didden@student.fontys.nl>
11-11-2020 10:49

Aan: Ooms,Magda M.

Hoi Magda,

Dank je wel!

Daar heb ik inderdaad over nagedacht maar voor de representativiteit van het onderzoek houdt ik het op de Nederlandse studenten.

Groetjes, Elian

Van: [Ooms,Magda M.](#)

Verzonden: woensdag 11 november 2020 10:44

Aan: [Didden,Elian E.](#)

Onderwerp: RE: Bericht portal

Hoi Elian,

Ik heb het bericht doorgezonden naar Managementsupport, zij zullen het op de portal plaatsen.

Wil je ook internationale studenten interviewen? Indien ja, zou je dan ook een Engelse versie van het bericht kunnen aanleveren?

Anders is de Nederlandse versie voldoende.

Groet,
Magda

Van: Didden,Elian E. <e.didden@student.fontys.nl>

Verzonden: woensdag 11 november 2020 09:56

Aan: Ooms,Magda M. <m.ooms@fontys.nl>

Onderwerp: Bericht portal

Hoi Magda,

Ik heb het de vorige keer met [REDACTED] gehad over dat het een goed idee was om alvast een bericht te plaatsen op de portal om studenten te werven voor mijn onderzoek. Lukt het jou om dit voor mij op de portal te zetten (zie bijlage)?

Groetjes, Elian

Van: Managementsupport FHEC <managementsupportfhec@fontys.nl>
Verzonden: dinsdag 15 december 2020 09:06
Aan: Ooms, Magda M. <m.ooms@fontys.nl>
Onderwerp: RE: bericht op portal voor studenten namens Elian

Hoi Magda,

Ik heb het op de portal gezet bij de opleidingen van de 3^e en 4^e verdieping.

Met vriendelijke groet,

 Fontys • Management Support Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (Fontys School of Business and Communication) •
Rachelsmolen 1, 5612 MA • Gebouw R3/R4 • Postbus 347, 5800 AH Eindhoven
+31 8850 74850 • s.willems@fontys.nl

Van: Ooms, Magda M. <m.ooms@fontys.nl>
Verzonden: dinsdag 15 december 2020 08:46
Aan: Managementsupport FHEC <managementsupportfhec@fontys.nl>
Onderwerp: bericht op portal voor studenten namens Elian

Hoi [REDACTED]

Zouden jullie onderstaand berichtje namens Elian op de portal voor studenten kunnen plaatsen?
Bedankt alvast!

Groet,
Magda

Help mee met het verbeteren van de begeleiding voor studenten met AD(H)D!

Beste studenten,

Ik ben nog op zoek naar **twee studenten van verdieping drie** en **twee studenten van verdieping vier** die willen meewerken aan mijn afstudeeronderzoek.

Mijn naam is Elian Didden en voor de opleiding Toegepaste Psychologie voer ik mijn afstudeeronderzoek uit bij FHEC. Door middel van dit onderzoek wil ik erachter komen hoe de begeleiding voor studenten met AD(H)D het beste ingericht kan worden. De interviews vinden plaats via Microsoft Teams en de uitkomsten van de interviews worden anoniem verwerkt. Uiteindelijk ontwikkel ik een interventie om de studentbegeleiding te optimaliseren.

Ben jij een student met AD(H)D die ik mag interviewen voor mijn onderzoek? Stuur dan een mail naar e.didden@student.fontys.nl met als onderwerp 'Aanmelding interview'. Vermeld in de mail ook je naam, leeftijd, opleiding en leerjaar en dan neem ik zo spoedig mogelijk contact met je op!

Voor vragen m.b.t. dit onderzoek mag je ook mailen naar bovenstaand mailadres.

Met vriendelijke groet,
Elian Didden

7.2 Bevestigingsmail november

RE: Aanmelding interview

 Didderen, Elian E. <e.didderen@student.fontys.nl>
11-11-2020 13:09

Aan: [REDACTED]

Hoi [REDACTED]

Wat fijn dat je openstaat voor een interview!

Op dit moment ben ik nog bezig met het vormgeven van de uitvoering van het onderzoek. Het afnemen van de interviews zal plaatsvinden eind december, begin januari. Je krijgt van mij dan een mailtje met een uitnodiging voor het interview.

Mocht je in de tussentijd nog vragen hebben, mail mij gerust!

Met vriendelijke groet,
Elian Didderen

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 11 november 2020 12:58
Aan: [Didderen, Elian E.](mailto:e.didderen@student.fontys.nl)
Onderwerp: Aanmelding interview

Hi Elian!

Super tof dat je bezig bent met onderzoeken hoe begeleiding voor studenten met ADHD het beste kan. Ik help graag waar nodig!

Mijn naam is [REDACTED] ik ben 25 jaar en [REDACTED] communicatie [REDACTED]

Ik hoor graag van je,

Groet [REDACTED]

7.3 Mail inplannen interview

Inplannen interview

 Didderen, Elian E. <e.didderen@student.fontys.nl>
1-12-2020 15:08

Aan: [REDACTED]

Beste [REDACTED]

In november heb jij je aangemeld deel te nemen aan een onderzoek met betrekking tot de studentbegeleiding van studenten met AD(H)D. Hiervoor zou ik graag met jou een afspraak willen inplannen om het interview af te nemen (via Microsoft Teams).

Om het zo makkelijk mogelijk te maken heb ik in onderstaande tabel data en tijden aangegeven waarop ik beschikbaar ben. Het interview zal ongeveer 60 minuten duren.

Ik zou het fijn vinden als je twee tijdstippen aangeeft waarop je zou kunnen, zodat ik meer mogelijkheden heb om de interviews in te plannen. Mocht december voor jou niet haalbaar zijn, dan kunnen de interviews nog plaatsvinden in januari. Geef dit dan ook even aan.

Week	Dag	Tijdstippen
50	Ma 7 dec	Tussen 10:00-15:00 uur
	Di 8 dec	Tussen 10:00-15:00 uur
	Do 10 dec	Tussen 13:30-20:00 uur
51	Ma 14 dec	Tussen 10:00-15:00 uur
	Di 15 dec	Tussen 10:00-15:00 uur
	Woe 16 dec	Tussen 10:00-13:00 uur
	Do 17 dec	Tussen 13:30-20:00 uur

Ik hoor graag van je!

Met vriendelijke groet,
Elian Didderen

7.4 Mail slb'er verdieping drie

23-11-2020 22:56

Aan: Didderen, Elian E.

Hi Elian,

Ik ga er achteraan voor je.

Ik heb even in mijn 'vijver gevist' maar ik kon niemand vinden zo snel. Wellicht dat eerstejaars SLB'ers studenten beter op het vizier hebben die hier mee worstelen. In het eerste jaar is dit doorgaans wel iets wat we intensief oppakken.

Je hoort van me ☺

Wat is het tijdsbestek waarin je mensen moet spreken?

Met vriendelijke groet,
Kind regards,

Projectleider Oriëntatie Propedeuse Economie & Communicatie, Coördinator Concept Design & Leisure, Docent & Coach Commerciële Economie • Fontys Hogeschool Communicatie & Economie • Rachelsmolen 1, 5612 MA, Eindhoven • Gebouw R4, kamer 3.10 • [redacted]

Van: Didderen, Elian E. <e.didderen@student.fontys.nl>

Verzonden: maandag 23 november 2020 15:51

Aan: [redacted]

Onderwerp: Studenten werven afstudeeronderzoek

Beste [redacted]

Ik heb uw contactgegevens gekregen via [redacted]. Ik heb vernomen dat zij u heeft benaderd over mogelijke studenten die konden deelnemen aan mijn onderzoek, in de veronderstelling dat u studenten kende met AD(H)D die studeerde bij FHEC. U kende wel studenten met AD(H)D maar die studeerde helaas niet bij FHEC.

Om uiteindelijk een zo representatief mogelijk onderzoek te kunnen uitvoeren wil ik graag van iedere verdieping studenten spreken. Door middel van een bericht op de portal heb ik al aanmeldingen gekregen van verschillende studenten, maar nog geen student die op verdieping drie studeert.

Ik zou graag aan u willen vragen of het mogelijk is dat u deze vraag doorzet naar de slb'ers van verdieping drie of zij, studenten die zij begeleiden, willen vragen mee te doen aan dit onderzoek. Hiervoor kunnen de slb'ers hen doorverwijzen naar het bericht op de portal met de titel 'Op zoek naar studenten met AD(H)D die ik kan interviewen voor mijn afstudeeronderzoek!'. Hier staat ook meer informatie over het onderzoek. Mocht een slb'er direct de contactgegevens van een student naar mij willen doorsturen, dan kan dit maar alleen onder de voorwaarde dat de student hier zelf toestemming voor heeft gegeven.

Ik hoor graag of dit mogelijk is!

Met vriendelijke groet,
Elian Didderen

7.5 Toetstemmingsformulier

Toestemmingsformulier

Deelnemer

Als ondergetekende verklaar ik dat:

- Ik weet dat deelnemen aan dit onderzoek vrijwillig is;
- Ik te allen tijde kan stoppen met de deelname aan dit onderzoek zonder dat ik hiervoor een reden hoeft te geven. Hieraan zijn geen consequenties verbonden;
- Ik weet dat het interview wordt opgenomen maar dat dit alleen door de onderzoeker, en eventueel een assessor van de opleiding Toegepaste Psychologie, wordt teruggeluisterd;
- De informatie die ik geef, anoniem mag worden verwerkt in dit onderzoek;
- Ik toestemming geef om de gegevens nog maximaal 15 jaar na afloop van dit onderzoek te bewaren voor eventuele nadere analyse;

Na lezing akkoord,

Naam deelnemer:

Datum: / /

Handtekening:

Onderzoeker

Ik verklaar hierbij dat ik de deelnemer volledig geïnformeerd heb over het desbetreffende onderzoek.

Tevens zal ik alle data anoniem verwerken wat inhoudt dat geen enkele beschrijving herleid kan worden naar de respondent.

Na lezing akkoord,

Naam onderzoeker:

Datum: / /

Handtekening:

7.6 Ethische verantwoording

Gedurende het gehele vooronderzoek, onderzoek en de interventie heb ik, de onderzoeker, mij houden aan de Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het hbo, om de kwaliteit van het onderzoek te waarborgen (Andriessen, Onstenk, Delnooz, Smeijsters, & Peij, 2010). Naast het feit dat dit een verplichting is, vind ik het zelf erg belangrijk om deze regels zo nauwkeurig mogelijk na te leven. Tijdens dit onderzoek ben ik daarom altijd zorgvuldig te werk gegaan en heb ik een professionele, respectvolle en integere houding aangenomen.

Dit onderzoek levert een bijdrage aan de professie en het beroepenveld omdat het onderzoek deel uitmaakt van het inclusiever maken van het onderwijs bij Fontys. Om het onderwijs inclusiever te kunnen maken, is het van belang om te weten welke aspecten hierin belangrijk zijn voor de desbetreffende doelgroep. Studenten met AD(H)D behoren tot deze doelgroep. Hiermee is het onderzoek relevant voor zowel de beroepspraktijk als de maatschappij. Hier ben ik mij gedurende het onderzoek bewust van geweest.

Voorafgaand aan dit onderzoek zijn er overleggen geweest met de opdrachtgever en de bijbehorende begeleiders. Dit is gedaan om goed in kaart te kunnen brengen wat het daadwerkelijke probleem was. Hoewel ik tijdens deze gesprekken kritisch ben geweest, heb ik de opdrachtgever te allen tijde respectvol behandeld. Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de huidige werkwijze binnen FHEC, hebben er inventariserende interviews met verschillende begeleiders plaatsgevonden. Hierdoor had ik een zo goed mogelijk beeld van de begeleidingsmogelijkheden op dat moment. Dit vond ik belangrijk zodat ik een gerichtere literatuurstudie kon uitvoeren en zodat ik in de interviews meer verdiepende vragen kon stellen. De verdiepende interviews zijn belangrijk voor het kunnen schrijven van gedegen aanbevelingen en het kunnen ontwikkelen van de interventie. Hierdoor wordt voorkomen dat er aanbevelingen worden gedaan over begeleidingsmogelijkheden die al bestaan en er een interventie wordt ontwikkeld die ineffectief is. Uit dit gedegen vooronderzoek is een concreet plan van aanpak ontwikkeld om een haalbaar en onderbouwd onderzoek te kunnen uitvoeren. Hierbij is rekening gehouden met de belangen van zowel de opdrachtgever als de opleiding.

Zoals eerder benoemd, is er een gedegen literatuurstudie uitgevoerd. Tijdens deze literatuurstudie heb ik verschillende theorieën en opvattingen met betrekking tot het onderwerp van het onderzoek, kritisch benaderd. Verschillende bronnen zijn vergeleken en er is gekeken naar de overeenkomsten en verschillen tussen deze bronnen. Bij deze bronnen is rekening gehouden met de publicatiedatum. Daarnaast is alleen naar literatuur gezocht via betrouwbare zoekmachines. Hiermee werd de kwaliteit gewaarborgd.

Om de integriteit van dit onderzoek te waarborgen, ben ik te allen tijde respectvol omgegaan met de rechten, belangen en privacy van de respondenten. Dit onderzoek kan verder geen persoonlijk risico meebrengen voor de respondenten. Ook heb ik als onderzoeker nooit gevraagd om informatie die niet hoeft te maken met het onderzoek. Ik heb er rekening mee gehouden dat iedere student zijn of haar eigen individuele eigenschappen en omstandigheden heeft en ik heb de diversiteit en eigenheid van iedere student gerespecteerd. Wanneer ik merkte dat er een onderwerp werd aangesneden waarbij de student een negatieve ervaring had die niet direct betrekking had op het onderzoek, werd hier verder

niet op doorgevraagd. Deze informatie zou irrelevant zijn voor het onderzoek en zo werd de student in zijn of haar waarde gelaten.

Om de rechten en de plichten voor de studenten duidelijk te maken, werd gebruikgemaakt van een toestemmingsformulier. Dit formulier ondertekende een student voorafgaand aan deelname aan het onderzoek. In dit toestemmingsformulier stond dat de deelname aan dit onderzoek geheel vrijwillig is en de student zich te allen tijde terug kan trekken van deelname, zonder consequenties. Daarnaast stond er dat het interview werd opgenomen en dat alleen de onderzoeker (en eventueel een assessor van het onderzoek) deze opnames terug zou luisteren. Ook werd aangegeven dat informatie die de student gaf, anoniem verwerkt mag worden in het onderzoek. Hiermee respecteer ik de privacy en vertrouwelijkheid van de respondenten. Daarnaast werd benoemd dat het onderzoek een aantal jaar bewaard zal blijven voor eventuele nadere analyse. Mocht dit gebeuren, zullen de studenten hiervan op de hoogte worden gesteld. Verder heb ik alle verkregen onderzoeksdata en vertrouwelijke informatie op een veilige plek digitaal opgeslagen. Dit is afgeschermd met een wachtwoord en alleen ik als onderzoeker heb hier toegang tot. Hiermee blijft de vertrouwelijkheid gewaarborgd.

Tot slot is alle onderzoeksdata op een gedegen wijze geanalyseerd en gerapporteerd. Dit is terug te lezen in hoofdstuk drie, de methode. Bewijsmateriaal hiervan is terug te vinden in de bijlagen.

7.7 Onderbouwing topiclijst

De topiclijst is gemaakt op basis van de onderzoeksvraag en de bijbehorende deelvragen. Dit is gedaan om vanuit de dataverzameling een zo gericht mogelijk antwoord te kunnen krijgen op de onderzoeksvraag en de ondersteunende deelvragen. Daarnaast is de informatie uit het theoretisch kader meegenomen in het vormgeven van de topiclijst.

Wat is de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding?

Naar aanleiding van deze onderzoeksvraag is ervoor gekozen om de topiclijst op te delen in verschillende topics. Allereerst het topic *algemeen*. Hierdoor wordt het voor de onderzoeker duidelijk welke persoonlijke aspecten een rol kunnen spelen in de ervaring van de begeleiding. Denk hierbij aan de opleiding en het leerjaar van de student maar ook aan mogelijke belemmeringen door zijn of haar functiebeperking.

Het topic *informatievoorzieningen* is gevormd om inzicht te krijgen in de ervaring van de studenten met betrekking tot de informatievoorzieningen van de begeleiding. Uit het theoretisch kader blijkt namelijk dat het kunnen bieden van de juiste begeleiding vaak te maken heeft met de toegankelijkheid van die begeleiding. Wanneer een student niet op de hoogte is van bepaalde begeleidingsmogelijkheden, zal hij of zij hier ook geen gebruik van kunnen maken. Vervolgens volgt er een topic dat veel verschillende onderdelen kent. Dit topic is namelijk *ervaring begeleiding docenten / studieloopbaanbegeleiders / tutores / studentbegeleiders / Fontys Helpt (decanen, psychologen, studieadviseurs)*. De data die verzameld kan worden aan de hand van dit topic, kan voor het grootste gedeelte de onderzoeksvraag beantwoorden. Door de verschillende ervaringen met betrekking tot de verschillende begeleiders los uit te vragen, kan een duidelijk beeld geschetst worden van de ervaring met betrekking tot de begeleiding van de student. Het onderscheiden van de verschillende begeleiders is ook gedaan om de begeleiding uiteindelijk zo gericht mogelijk te kunnen verbeteren. Bij dit topic worden ook vragen gesteld over het kenbaar maken dat een student begeleiding nodig heeft en wat zijn of haar ervaringen hiermee zijn. Dit is om de deelvraag *Op welke manier willen studenten kenbaar maken dat zij begeleiding nodig hebben?* te kunnen beantwoorden.

Het topic *verbeterideeën* is vooral gecreëerd om antwoord te krijgen op de deelvraag *Wat missen de studenten in de huidige begeleiding?* Tevens wordt dit topic gebruikt om duidelijk te krijgen op welke vlakken de begeleiding eventueel verbeterd kan worden. Om deze deelvraag verder te kunnen beantwoorden, worden bij iedere topic vragen gesteld over wat de studenten missen met betrekking tot het topic. Aan het einde van het interview wordt nog gevraagd naar eventuele aanvullingen vanuit de student met betrekking tot het interview, zodat geen belangrijke informatie verloren gaat voor dit onderzoek. Tot slot wordt gevraagd of de student nog feedback heeft voor de onderzoeker, zodat de onderzoeker hierop kan inspelen tijdens de volgende interviews.

In de tweede topiclijst die is ingezet vanaf interview zeven, is een extra topic toegevoegd, namelijk *stigmatisering*. Uit het theoretisch kader blijkt namelijk dat er een stigma is op de diagnose AD(H)D. Voor dit onderzoek is het belangrijk om te weten of de studenten dit stigma ervaren en hoe de opleiding

hiermee omgaat. Dit kan namelijk invloed hebben op de wijze van begeleiding en op het al dan niet kenbaar maken van de diagnose.

7.8 Eerste topiclijst

Topic	Voorbeeldvragen
Algemeen	- Hoe oud ben je? - Welke opleiding volg je? - In welke studiejaar zit je? - Is er bij jou sprake van een functiebeperking? - Heb je in de SKC aangegeven dat er bij jou sprake is van een functiebeperking? - Zijn er belemmeringen die je ervaart t.a.v. je functiebeperking?
Informatievoorzieningen	- Welke begeleidingsmogelijkheden heeft Fontys en jouw opleiding te bieden? - Wat vind je van de informatievoorzieningen met betrekking tot de bestaande begeleiding? - Wat vind je er goed aan? - Welke zaken mis je hierin? - Wist je voorafgaand aan de studie welke begeleidingsmogelijkheden er waren? - Heeft dit invloed gehad op je studiekeuze/schoolkeuze?
Ervaring begeleiding docenten/ studieloopbaanbegeleiders/ tutoren/ studentbegeleiders/ Fontys Helpt (decanen, psychologen, studieadviseurs)	- Van welke begeleidingsmogelijkheden heb je gebruik gemaakt? - Wat is je ervaring met deze begeleiding? - Wat beviel je aan de begeleiding? - Welke zaken miste je in de begeleiding? - Merk je verschil in begeleiding t.o.v. vóór corona? En waar gaat je voorkeur naar uit? - Hoe ervaarde je de omgang van de begeleider met je functiebeperking? - Op welke manier moest je kenbaar maken dat je begeleiding nodig had? - Wat is je ervaring met deze manier? - Ontvang je naast begeleiding vanuit FHEC nog externe begeleiding?
Verbeterideeën	- Zijn er aspecten die je graag anders wilt zijn met betrekking tot de begeleiding? - Zijn er aspecten die je graag anders wilt zien met betrekking tot de informatievoorzieningen? - Zijn er aspecten die je graag anders wilt zien met betrekking tot het kenbaar maken dat je begeleiding nodig hebt? - Wil je nog iets kwijt met betrekking tot dit interview/onderwerp? - Heb je nog feedback voor mij als interviewer?

7.9 Tweede topiclijst

Topic	Voorbeeldvragen
Algemeen	- Hoe oud ben je? - Welke opleiding volg je? - In welke studiejaar zit je? - Is er bij jou sprake van een functiebeperking? - Wanneer heb je deze diagnose gekregen? - Hoe is het proces met betrekking tot de acceptatie van de diagnose voor jou geweest? - Hoe gaat je omgeving daarmee om? - Heb je in de SKC aangegeven dat er bij jou sprake is van een functiebeperking? - Welke belemmeringen ervaar je met betrekking tot je functiebeperking?
Informatievoorzieningen	- Welke begeleidingsmogelijkheden ken je die Fontys en jouw opleiding te bieden heeft? - Wat vind je van de informatievoorzieningen met betrekking tot de bestaande begeleiding? - Wat vind je er goed aan? - Welke zaken mis je hierin? - Wist je voorafgaand aan de studie welke begeleidingsmogelijkheden er waren? - Heeft dit invloed gehad op je studiekeuze/schoolkeuze?
Ervaring begeleiding docenten/ studieloopbaanbegeleiders/ tutoren/ studentbegeleiders/ Fontys Helpt (decanen, psychologen, studieadviseurs)	- Van welke begeleidingsmogelijkheden heb je gebruik gemaakt? - Wat is je ervaring met deze begeleiding? - Wat beviel je aan de begeleiding? - Welke zaken miste je in de begeleiding? - Merk je verschil in begeleiding t.o.v. vóór corona? En waar gaat je voorkeur naar uit? - Hoe ervaarde je de omgang van de begeleider met je functiebeperking? - Op welke manier moest je kenbaar maken dat je begeleiding nodig had? - Wat is je ervaring met deze manier? - Ontvang je naast begeleiding vanuit FHEC nog externe begeleiding?
Stigmatisering	- Wat is jouw ervaring omtrent het stigma dat kan samenhangen met de diagnose AD(H)D? - Op welke manier zou dit stigma verminderd kunnen worden?
Verbeterideeën	- Zijn er zaken die je graag anders wilt zijn met betrekking tot de begeleiding? - Zijn er zaken die je graag anders wilt zien met betrekking tot de informatievoorzieningen? - Zijn er zaken die je graag anders wilt zien met betrekking tot het kenbaar maken dat je begeleiding nodig hebt? - Wil je nog iets kwijt met betrekking tot dit interview/onderwerp? - Heb je nog feedback voor mij als interviewer?

7.10 Analyseplan

De data die is verzameld tijdens dit onderzoek wordt geanalyseerd door middel van coderen. Dit codeerproces kent volgens Boeije (2016) de volgende drie fasen: open coderen, axiaal coderen en selectief coderen. Het codeerproces is gebaseerd op de gefundeerde theoriebenadering. De verschillende stappen worden hieronder toegelicht.

Open coderen

Bij open coderen leest de onderzoeker de verzamelde gegevens zorgvuldig door. Deze gegevens worden vervolgens opgedeeld in verschillende fragmenten om ze erna te kunnen voorzien van een label, oftewel een code. Hierdoor krijgen de verschillende fragmenten een betekenis. Wanneer alle relevante fragmenten voorzien zijn van een code, levert dit een beeld op van de verzamelde data. Het proces van open coderen zorgt ervoor dat de gegevens overzichtelijk en hanteerbaar worden. Uiteindelijk levert dit een lijst met codes op die wordt gebruikt om het axiale codeerproces in gang te zetten.

Axiaal coderen

Axiaal coderen wordt gedaan om te achterhalen welke categorieën gevormd kunnen worden op basis van de gegeven codes. Er wordt eerst gekeken naar welke codes samenhangen of zich juist onderscheiden van elkaar. Vervolgens worden deze codes ondergebracht in categorieën. Op basis hiervan wordt een taxonomie gevormd.

Selectief coderen

De laatste stap in het codeerproces is selectief coderen. Bij selectief coderen wordt gezocht naar verbanden en patronen. Hierdoor vormt zich een geïntegreerd beeld van de onderzoeksgegevens. Als ondersteuning maakt de onderzoeker een mindmap. Met de resultaten van de verschillende codeerprocessen kan antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag.

7.11 Transcripten met codering

R1	En het is dan eigenlijk net als je dan met een leraar gaat spreken die er dan uh.. die het dan aangeeft zeg maar, dit zijn de mogelijkheden en dan weet je het pas. Dus het is vooral uhm, ik denk dat het ook vooral mensen die uh... die ook ADHD hebben maar ook mensen die dyslexie hebben, maar ook, eigenlijk iedereen die een functiebeperking heeft, uhm is het denk ik belangrijk dat je, als je op school komt, dat je meteen ook een gesprek, ja en dan niet zozeer met een decaan maar dat je in ieder geval een gesprek met je slb'er hebt. En dat je slb'er het ook weet zeg maar wat de mogelijkheden zijn.	Bekendheid ondersteunings-mogelijkheden via docent; Begin studie dient er een gesprek met slb'er te zijn waarin ADHD bekend wordt gemaakt; Slb'er dient op de hoogte te zijn van ondersteunings-mogelijkheden.
I	Ja precies	
R1	Uh.. ik had in het eerste jaar, krijg je een slb'er en dan in jaar twee tot en met vier krijg je een andere.	
I	Ja	
R1	En die eerste, ja die wist wel dat er iets was, maar die wist niet precies en ja als je dan niet precies duidelijk te horen krijgt van 'dit kan je allemaal doen', dan ja dan laat je het ook gaan en dan ga je gewoon mee met de rest zeg maar.	Slb'er onbekend met ondersteunings-mogelijkheden.
I	Ja precies. Heb je dat nog een keer bij een andere docent of een slb'er ook ervaren dat ze niet zo goed op de hoogte waren van die, ja wat welke begeleidingsmogelijkheden er allemaal zijn?	
R1	Ja ze, eigenlijk uhm.. je hebt specialisten zeg maar binnen Fontys die dat dan, die decaan bijvoorbeeld, die weet eigenlijk alles en je slb'er weet wel van ja 'ik moet er iets mee doen', maar wat weet ik niet en dan moet ie het weer navragen en dan ja, je uhm.. je kent het spelletje wel dat je in een kringetje zit en dat iedereen steeds iets door moet zeggen en dat het verhaal dan veranderd wordt. Ja dat is dan een specialist, die zegt dan iets tegen je slb'er en je slb'er die vat dat dan toch weer heel anders op, of die geeft er toch weer zijn eigen mening aan, en uiteindelijk krijg je dan toch niet alles van A tot Z te horen wat de mogelijkheden zijn.	Slb'er onbekend met behandelen problematiek; Gesprekken gaan tussen slb'er en hulp, maar niet rechtstreeks. Levert vervorming informatie op.
I	Ja	
R1	Uhm, ja dus ik denk vooral mensen die echt last hebben van ADHD die hebben daar wel echt, dat moet heel concreet zijn, dat is ook wel een puntje van iemand die ADHD heeft, dat je heel concreet moet zijn en dat het niet iets vaags moet zijn want dan laten ze het gewoon gaan zeg maar.	ADHD'ers hebben concreetheid nodig.

I	Ja.. oké. Ja in dat opzicht vind ik het ja.. natuurlijk vervelend om te horen dat het bij jou zo lang heeft geduurd maar ik vind het wel fijn dat je nu in ieder geval wel op weg bent naar een ja, kijken hoe het bij jou in elkaar zit en ermee kunnen leren omgaan dus uhm.. ja in ieder geval fijn dat je dat alvast wilde delen. Uhm.. en nu wil ik jouw situatie ook meer gaan koppelen aan naar het bij Fontys zelf. Weet jij zo wat voor een begeleidingsmogelijkheden Fontys te bieden heeft voor studenten met een functiebeperking om het zo maar even te noemen.	
R3	Uhm.. ik weet dat je naar de schooldecaan kan gaan en dat je bij de schooldecaan uhm.. aanspraak kan maken op uhm.. ja.. hoe noemen ze zoiets? Uhm.. ik kom niet op het woord, maar net zoals ik dat ik met toetsen een laptop krijg met Kurzweil, worden teksten voorgelezen zodat je het zelf niet hoeft te doen. Want als ik niet hardop kan lezen, ja dan.. ik lees ook nog van alles wat er niet staat en wat er wel staat is drie keer niks, dus dat kreeg ik. Ik weet dat je extra tijd kunt aanvragen en ik weet dat je uhm.. ja op het moment dat je studievertraging oploopt,	Bekend met functie schooldecaan; Bekend met mogelijkheid tot extra tijd; Bekend met mogelijkheid tot studieverlening door diagnose;

	dat er dan ook gewoon gezegd van “Oké, dit is gewoon een goede grond en we begrijpen dat, dus je mag wel gewoon doorgaan met je studie”. Maar of ze écht trainingen aanbieden of uhm.. volgens mij is er wel iets met een negatief zelfbeeld training, heb ik voorbij zien komen, maar dat is volgens mij ook pas... uhm wanneer heb ik dat voorbij zien komen.. begin deze periode. Dus dat is ook nog niet zo heel lang en voor de rest zou ik eigenlijk eerlijk gezegd niet weten wat ze aanbieden nee..	Bekend met één enkele training; Onbekend met verdere ondersteuningsmogelijkheden.
I	Ja oké. Ja de reden ook waarom ik het vraag is ook om te checken van, hoeveel is er bekend bij de studenten over de begeleiding die er dus is. Uhm.. en ja wat.. hoe vind je het zeg maar, dus je benoemde net dat eigenlijk alleen de decaan en dan iets van een training. Uhm.. hoe vind je het qua de informatievoorzieningen hoe dat is. Ben je daar tevreden mee of heb je zoiets van, ik heb eigenlijk geen idee wat er nou eigenlijk allemaal is?	
R3	Nou ik moet heel eerlijk zeggen, toen ik in het normale traject viel, dus dat ik gewoon nog naar school ging en een slb'er had en een klas had, uhm.. vond ik het op zich wel goed geregeld. Want je kreeg ook zoveel, één keer in de zoveel tijd werd je ook bij die slb'er geroepen dan en er werd gevraagd van “Hoe gaat het nu, waar loop je tegenaan, is er nog iets wat ik voor je kan uitzoeken?” Maar ik val daar volgens mij al drie jaar niet meer in en dan hoor je dus ook gewoon helemaal niks.	Positief over begeleiding in reguliere traject; Positief over werkwijze slb'er reguliere traject; Negatief over begeleiding voor langstudeerders.
I	Oké. Oeh.. oké, dat wist ik niet..	
R3	Ja dat valt me eigenlijk nu pas echt bewust op zeg maar.. dat ik.. als ik contact wil hebben.. ik heb een slb'er maar hoe ik die toegewezen heb gekregen weet ik helemaal niet.. of dat ik die zelf heb gekozen en heb gezegd van ‘U bent nu mijn slb'er’, ik weet het oprecht even niet meer haha. Want ja dat.. ja daar verandert ook nog wel eens wat in en als ik hem een bericht stuur van ‘Luister meneer, ik zit met dit en dit’ dan is hij ook wel bereidt om van alles uit te zoeken en van alles voor me te doen, maar uhm.. vanuit Fontys zeg maar, oké je bent gediagnosticeerd met ADHD, we hebben gehoord, we hebben gezien bij het secretariaat dat.. hier is een brief of pakket met alle mogelijkheden, training, kansen, weet ik veel, iets dat wij aanbieden.. dat heb ik nooit gehad.	Positief over werkwijze slb'er; Negatief over informatievoorzieningen mbt ondersteuningsmogelijkheden.
I	Nee oké. Nee ja dat is er dus in zoverre ook niet, uh.. en ik denk zelf ook dat dat wel belangrijk is dat als je begeleidingsmogelijkheden aanbiedt, dat je die ook goed onder de aandacht kunt brengen. Dat hebben ze geprobeerd door middel van Fontys Helpt. Ik weet niet of je dat kent?	
R3	Dat heb ik wel eens voorbij zien komen ja, maar heb ik ook wel eens op geklikt, maar dat gaat meer over “Wil je van opleiding veranderen of wil je een tussenjaar doen of heb je een topsport die je moet..” dat soort dingen. Dat heb ik wel eens gelezen maar ja..	Bekend met Fontys Helpt; Onbekend met begeleiding voor studeren met een functiebeperking.
I	Er is inmiddels dus ook wel een stukje over studeren met een functiebeperking en dat je dan inderdaad via de decaan voor bepaalde ja, soort van tegemoetkomingen, maatregelen in aanmerking komt. Dat is er dus inderdaad wel uhm.. maar wist je ook dat ze uhm.. verdieping vier in principe. Wist je dat er tussen de slb'ers en de decanen, psychologen, adviseurs, dat daar ook nog een studentcoach/begeleider tussen zit?	
R3	Nee	Onbekend met functie studentbegeleiders.

I	Ja precies. En heb je binnen Fontys nog wel eens contact gehad met andere begeleider zoals een decaan of psycholoog?	
R7	Uhm.. niet. Ik heb studeren met autisme cursussen gevolgd. Uhm die deed uiteindelijk niet heel veel voor me. Waarschijnlijk dus ook voor een deel dat niet het probleem was. Dat was niet het element dat ik niet kende en niet mee om kon gaan. Heb sindsdien dus ook niet meer gekeken naar andere cursussen en trajecten omdat het is momenteel lastig. Als het nu al online zou zijn dan gaat het toch niet helpen.. daar ken ik mezelf te goed voor.	Autisme cursus gevolgd van Fontys maar niet effectief voor student; Negatief over effectiviteit online cursussen/ workshops (aanne)me
I	Ja, oké, precies en dan is het ook zonde om daar inderdaad je tijd in te stoppen.	
R7	En iemand anders zijn plek innemen is daarin ook een ander aspect. Uhm.. dus ja daar heb ik een decaan voor gesproken inderdaad, één keer, en dat liep, die had helemaal de "Ja we kunnen overal een oplossing voor verzinnen!". Ik heb dus ook een decaan moeten spreken voor toetsen maken met een koptelefoon op.	Student neemt niet graag iemands anders plek in.
I	Ja precies.	
R7	Ja en die had heel erg van "Ja we kunnen overal een oplossing voor bieden. We kunnen zelfs je studie in de wintermaanden stopzetten als je zegt dat je daar zó slecht mee om kan gaan". En toen was ik zo van 'Ja hoor doe maar!' en toen kwam de studentbegeleider zo van "Ja uh decanen zijn wel heel optimistisch, ga er maar vanuit dat dat niet kan'. En het was toch fijn om dat hardop te horen want ja achteraf snap ik dat ook dondersgoed. Uhm.. maar ja dus in die zin heb ik één decaan gesproken.	Ervaring met decaan; Negatief over werkwijze decaan; Negatief over verstreken verkeerde informatie decaan.
I	Ja en hoe was die ervaring verder daarmee met die decaan?	
R7	Ja het was dus heel erg van "Ja we kunnen alles voor je regelen jongen, bedankt voor je verhaal". Het was heel erg zo'n man in de 50 die net te veel van zijn werk houdt, maar dan wel echt met sociaal werk. Dus die zijn heel idealistisch aangesteld. Uh.. het was dan weer niet perse negatief, maar omdat ik mijn eigen sociale skills heb moeten aanleren, ben ik een zeer analytisch doorprikkend persoon. Dus ik kan heel snel mezelf aanpraten dat het niet helemaal zuiver zit dus dat heb ik een beetje gedaan, maar het was niet een negatieve ervaring verder. Het was alleen ja, uiteindelijk heb ik mijn dingen gekregen waarvoor ik kwam en dat is goed genoeg.	Negatief over idealistische werkwijze decaan; Positief over verkregen voorzieningen vanuit decaan.

7.12 Codelijst

Voorbeeld respondent 4

- SKC gehad.
- In SKC ADHD aangegeven.
- In SKC niet doorgevraagd op ADHD;
- Aanneمة in SKC over wat ADHD inhoudt;
- In SKC bekend making ondersteunings- mogelijkheden;
- Student is proactief in om hulp vragen;
- Ervaring met begeleiding van decaan.
- Pas kort de diagnose.
- Falen van student schrijft ze toe aan (onbekendheid) ADHD.
- Moeilijkheden door ADHD bij: plannen, tijdprioritering en overprikkeling;
- Behoefte aan structuur.
- Doorverwezen door slb'er naar studentbegeleider;
- Negatieve ervaring met studentbegeleider door verkeerd aanspreken van diagnose.
- Negatief over communicatie studentbegeleider;
- Geen ervaring met begeleiding studentbegeleider.
- Positief over werkwijze slb'er;
- Positief over band met slb'er.
- Positief over omgang docenten met gevolgen ADHD;
- Docenten vragen door op problematiek student.
- Bekend met Fontys Helpt en de ondersteunings- mogelijkheden daarvan (decaan, psycholoog en trainingen)
- Ondersteunings- mogelijkheden zijn vindbaar.
- Student heeft tevergeefs geprobeerd deel te nemen aan een cursus via Fontys Helpt.
- Vergeten e-mail te sturen i.v.m. volle workshop;
- Ondersteunings- mogelijkheden onbekend voorafgaand aan studie.
- Onbekendheid ondersteunings- mogelijkheden geen invloed op studiekeuze.
- Positief over informatie- voorzieningen m.b.t ondersteunings- mogelijkheden.
- E-mail sturen voor hulp is te hoogdrempelig;
- Positief over informatie- voorzieningen m.b.t. ondersteunings- mogelijkheden.
- Zonder decaan niet op de hoogte van ondersteunings- mogelijkheden.
- Student zoekt zelf niet naar ondersteunings- mogelijkheden;
- Verwachting dat er geen ondersteunings- mogelijkheden zijn wanneer niemand dit vertelt.
- Slb'er bekend met ondersteunings- mogelijkheden;
- Slb'er heeft student doorverwezen.
- Belangrijk om diagnose aan te spreken zoals deze is;
- Geen vertrouwen in kwaliteit begeleiding studentbegeleider.
- Geen reactie terug gehad van studentbegeleider.
- Negatief over aanpak begeleiding studentbegeleider.

- Slb'er en studentbegeleider heeft misconceptie van betekenis ADHD.
- Slb'er heeft misconceptie van betekenis ADHD;
- Over het algemeen hebben velen een misconceptie over ADHD;
- Student verwacht niet dat er ruimte is om tijd de steken in ADHD workshop;
- Behoefte aan veranderen misconceptie bij begeleiders door meer informatie over ADHD.
- Behoefte aan doorspelen problematiek ADHD door slb'er naar andere docenten;
- Student geeft niet graag aan dat zij ADHD heeft.
- Positief over kenbaar maken ADHD;
- Positief over kenbaar maken begeleiding nodig.
- Door onduidelijkheid begin schooljaar, minder fijne start gehad.
- Zekerheid en houvast is belangrijk om enigszins te kunnen plannen;
- Geen zekerheid en houvast leidt tot hoge mate van stress.
- Geen externe begeleiding;
- Geen mogelijkheid tot vaste externe begeleiding na diagnose ADHD
- Neutraal over begeleiding vanuit Fontys;
- Positief over mogelijkheid tot begeleiding;
- Positief over doorverwijzen slb'er naar studentbegeleider en decaan;
- Negatief over werkwijze begeleiding studentbegeleider;
- Negatief over misconceptie betekenis ADHD.
- Behoefte aan aanmelden trainingen/workshops drempel lager maken;
- Behoefte aan meer openheid informatie m.b.t. volle trainingen/workshops;
- Informatie over volle training/workshops werkt negatief voor motivatie deel te nemen.
- Leraren door slb'er op de hoogte brengen van diagnose ADHD student;
- Slb'ers en leraren workshop laten volgen over ADHD;
- Slb'ers en docenten maken invulling betekenis ADHD;
- Behoefte aan doorvragen slb'ers wat ADHD voor student betekent;
- Behoefte aan luisterend oor, kunnen vertellen over ADHD.
- Slb'er vult zelf in wat ADHD betekent voor student.
- ADHD is voor iedereen anders;
- ADHD kent veel raakvlakken maar het komt bij iedereen net anders tot uiting.
- Positief over Fontys Helpt.
- Positief over bereikbaarheid Fontys Helpt;
- Verbetering mogelijk gebruik termen ondersteunings- mogelijkheden.
- Positief over informatie m.b.t. begeleiding studentbegeleiders;
- Positief over informatie m.b.t. bereiken studentbegeleiders.
- Negatief over bereiken van studentbegeleiders via Fontys helpt. Dit loop via decanen en niet rechtstreeks. Onnodige omweg.
- Geen terugkoppeling van decaan naar slb'er;
- Geen behoefte aan terugkoppeling decaan naar slb'er.
- Student heeft slb'er op de hoogte gebracht van contact decaan.

- Slb'er bekend met werkwijze decaan.
- Student heeft geen zelfstigma op ADHD;
- Student heeft geen moeite met ADHD aanklaarten;
- Ligt een stigma op ADHD.
- Misconceptie over ADHD bij vrouwen;
- Goede cijfers halen i.c.m. een functiebeperking kan samenhangen met hoge mate van stress.
- Vanuit opleiding wordt gezegd dat zij waakzaam zijn voor perfectionisme, maar gebeurt in praktijk niet.
- Behoeft op doorvragen vanuit slb'er bij hoge punten naar welbevinden student.
- Slb'ers dienen beter op de hoogte te zijn van problematieken door ADHD.
- Behoeft aan doorvragen vanuit slb'er op mogelijke problematiek door ADHD.

Vervolg voorbeeld

Open codes	Thema's
Positief over ervaring met begeleiding van decaan en informatieverstrekking mogelijkheden.	Begeleiding decaan
Positief over omgang docenten met gevolgen ADHD;	Begeleiding docent
Positief over werkwijze slb'er;	Begeleiding slb'er
Positief over band met slb'er.	Begeleiding slb'er
Slb'er heeft misconceptie van betekenis ADHD;	Stigmatisering
Negatieve ervaring met studentbegeleider door verkeerd aanspreken van diagnose.	Begeleiding studentbegeleider
Negatief over communicatie studentbegeleider;	Begeleiding studentbegeleider
Geen ervaring met begeleiding studentbegeleider.	Begeleiding studentbegeleider
Geen vertrouwen in kwaliteit begeleiding studentbegeleider.	Begeleiding studentbegeleider
Negatief over aanpak begeleiding studentbegeleider.	Begeleiding studentbegeleider
Studentbegeleider heeft misconceptie van betekenis ADHD.	Begeleiding studentbegeleider
Negatief over werkwijze begeleiding studentbegeleider;	Begeleiding studentbegeleider
Bekend met Fontys Helpt en de ondersteunings- mogelijkheden daarvan (decaan, psycholoog en trainingen)	Bekendheid begeleiding
Ondersteunings- mogelijkheden onbekend voorafgaand aan studie.	Bekendheid begeleiding
Onbekendheid ondersteunings- mogelijkheden geen invloed op studiekeuze.	Bekendheid begeleiding
Positief over informatie- voorzieningen m.b.t. ondersteunings- mogelijkheden.	Bekendheid begeleiding
Verwachting dat er geen ondersteunings- mogelijkheden zijn wanneer niemand dit vertelt.	Bekendheid begeleiding
Positief over informatie m.b.t. begeleiding studentbegeleiders;	Bekendheid begeleiding
Zonder decaan niet op de hoogte van ondersteunings- mogelijkheden.	Bekendheid begeleiding (decaan)
Slb'er bekend met werkwijze decaan.	Begeleiding slb'er
Slb'er bekend met ondersteunings- mogelijkheden;	Begeleiding slb'er
Begeleidingsmogelijkheden zijn vindbaar.	Bereikbaarheid begeleiding
Student heeft tevergeefs geprobeerd deel te nemen aan een cursus via Fontys Helpt.	Bereikbaarheid begeleiding
Positief over mogelijkheid tot begeleiding;	Bereikbaarheid begeleiding
Positief over bereikbaarheid Fontys Helpt;	Bereikbaarheid begeleiding
Positief over informatie m.b.t. bereiken studentbegeleiders.	Bereikbaarheid begeleiding
Negatief over bereiken van studentbegeleiders via Fontys Helpt. Dit loop via decanen en niet rechtstreeks. Onnodige omweg.	Bereikbaarheid begeleiding
Geen terugkoppeling van decaan naar slb'er	Communicatie begeleiding
Geen behoefte aan terugkoppeling decaan naar slb'er.	Communicatie begeleiding
Student heeft slb'er op de hoogte gebracht van contact decaan.	Communicatie begeleiding
Geen reactie terug gehad van studentbegeleider.	Communicatie begeleiding (studentbegeleider)
Doorverwezen door slb'er naar studentbegeleider;	Doorverwijzing
Positief over doorverwijzen slb'er naar studentbegeleider en decaan;	Doorverwijzing

Slb'er heeft student doorverwezen.	Doorverwijzing (slb'er)
Pas kort de diagnose.	Ervaren problematiek
Falen van student schrijft ze toe aan (onbekendheid) ADHD.	Ervaren problematiek
Behoeft aan structuur.	Ervaren problematiek
Moeilijkheden door ADHD bij: plannen, tijdprioritering en overprikkeling;	Ervaren problematiek
Over het algemeen hebben velen een misconceptie over ADHD;	Stigmatisering
Zekerheid en houvast is belangrijk om enigszins te kunnen plannen;	Ervaren problematiek
Geen zekerheid en houvast leidt tot hoge mate van stress.	Ervaren problematiek
Goede cijfers halen i.c.m. een functiebeperking kan samenhangen met hoge mate van stress.	Ervaren problematiek
Vanuit opleiding wordt gezegd dat zij waakzaam zijn voor perfectionisme, maar gebeurd in praktijk niet.	Ervaren problematiek
Geen externe begeleiding;	Externe begeleiding
Voor ADHD geen mogelijkheid tot vaste begeleiding na diagnose;	Externe begeleiding
Positief over Fontys Helpt.	Fontys Helpt
Student is proactief in om hulp vragen;	Hulp vragen
E-mail sturen voor hulp is te hoogdrempelig;	Hulp vragen
Student zoekt zelf niet naar ondersteunings- mogelijkheden;	Hulp vragen
Positief over kenbaar maken ADHD;	Hulp vragen
Positief over kenbaar maken begeleiding nodig.	Hulp vragen
Student heeft geen moeite met ADHD aankaarten;	Hulp vragen
Vergeten e-mail te sturen i.v.m. volle workshop;	Overig
Student verwacht niet dat er ruimte is om tijd de steken in ADHD workshop;	Overig
Door onduidelijkheid begin schooljaar, minder fijne start gehad.	Overig
Behoeft aan luisterend oor, kunnen vertellen over ADHD.	Overig
ADHD is voor iedereen anders;	Overig
ADHD kent veel raakvlakken maar het komt bij iedereen net anders tot uiting.	Overig
Belangrijk om diagnose aan te spreken zoals deze is;	Signaleren problematiek
Docenten vragen door op problematiek student wanneer dit zich aandient in de les.	Signaleren problematiek (docent)
SKC gehad	SKC
In SKC ADHD aangegeven.	SKC
Aanname in SKC over wat ADHD inhoudt;	SKC
In SKC niet doorgevraagd op ADHD;	SKC
In SKC bekend making begeleidingsmogelijkheden;	SKC
Student geeft niet graag aan dat zij ADHD heeft.	Stigmatisering
Negatief over misconceptie betekenis ADHD.	Stigmatisering
Slb'ers en docenten maken invulling betekenis ADHD;	Stigmatisering
Student heeft geen zelfstigma op ADHD;	Stigmatisering
Ligt een stigma op ADHD.	Stigmatisering
Misconceptie over ADHD bij vrouwen;	Stigmatisering
Behoeft aan veranderen misconceptie bij begeleiders door meer informatie over ADHD.	Veranderbehoefte
Behoeft aan doorspelen problematiek ADHD door slb'er naar andere docenten;	Veranderbehoefte
Behoeft aan aanmelden trainingen/workshops drempel lager maken;	Veranderbehoefte
Behoeft aan meer openheid informatie m.b.t. volle trainingen/workshops;	Veranderbehoefte
Informatie over volle training/workshops werkt negatief voor motivatie deel te nemen.	Veranderbehoefte
Leraren door slb'er op de hoogte brengen van diagnose ADHD student;	Veranderbehoefte
Slb'ers en leraren workshop laten volgen over ADHD;	Veranderbehoefte
Behoeft aan doorvragen slb'ers wat ADHD voor student betekent;	Veranderbehoefte
Verbetering mogelijk gebruik termen ondersteunings- mogelijkheden.	Veranderbehoefte
Behoeft op doorvragen vanuit slb'er bij hoge punten naar welbevinden student.	Veranderbehoefte
Slb'ers dienen beter op de hoogte te zijn van problematieken door ADHD.	Veranderbehoefte
Behoeft aan doorvragen vanuit slb'er op mogelijke problematiek door ADHD.	Veranderbehoefte

Eerste versie met 22 thema's

Automatisch opslaan Scriptie lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslaan... Zoeken

Bestand Start Invoegen Pagina-indeling Formules Gegevens Controleren Beeld Help

Knippen Plakken Kopieëren Plakken Opmaak kopiëren/plakken Klembord Lettertype Uitlegging Getal Stijlen

Standaard Voorswaardelijke opmaak Opmaken als tabel Standaard Goed Neutraal Ongeldig

Invoegen Verwijderen Opmaak AutoSom Doervoeren Wissen Sorteren en filteren Zoeken en selecteren

Delen Opmerkingen Vertrouwelijkheid Vertrouwelijkheid

B27

	E	F	G	H
1	Begeleiding decaan	Begeleiding studieadviseur	Fontys helpt	Bekendheid begeleiding
2	Positief over gebruik maken van begeleidingsmogelijkheid via decaan	Voorafgaand gesprek gehad met studieadviseur of opleiding haalbaar was met problematiek door di	Positief over Fontys helpt (2)	Geen begeleiding aangeboden gekregen;
3	Onvolledige informatie vanuit begeleiding decaan;	Positief over gesprek met studieadviseur;	Een ervaring met begeleiders vanuit Fontys helpt.	Bekendheid ondersteunings- mogelijkheden via docent.
4	Positief over snelheid en effectiviteit begeleiding decaan;	Positief gesprek met studieadviseur is doorslaggevend geweest voor deelname studie.	Onbekend met Fontys helpt	Op portal aangegeven welke hulp er wordt geboden;
5	Positief over ervaring met begeleiding van decaan en informatieverstrekking mogelijk	Ervaring met studieadviseur met mogelijkheden voor ADO;		Portal kijkt student nauwelijks op
6	Negatief over werkwijze decaan;	Weinig gehad aan begeleiding studieadviseur.		Ondersteunings- mogelijkheden onbekend voorafgaand aan studie (3)
7	Negatief over verstrekken verkeerde informatie decaan.			Student heeft zich niet verdiept in ondersteunings- mogelijkheden (2)
8	Negatief over idealistische werkwijze decaan;			Niet naar open dag geweest
9	Positief over verspreiden voorzieningen vanuit decaan.			Onbekend met functie studentbegeleiders (3)
10	Ervaring met decaan, aanvragen extra tijd, Verwerking duurt lang			Bekend met aanvragen extra tijd
11				Onbekend met extra begeleidingsmogelikheden (2)
12				Aanwezigheid begeleidingsmogelikheden geen invloed gehad op studiekeuze.
13				Bekend met functie studentbegeleiders
14				Onbekend met begeleiding studentbegeleiders (4)
15				Bekend met functie schooldecaan;
16				Bekend met mogelijkheid tot studieverlenging door diagnose;
17				Bekend met één enkele training.
18				Onbekend met begeleiding psycholoog en adviseur (4)
19				Negatief over informatievoorzieningen met begeleidingsmogelikheden.
20				Bekend met Fontys helpt.
21				Veel onbekendheid over begeleidingsmogelikheden bij studenten.
22				Docent bekend met mogelijkheid ondersteuning studentpsycholoog.
23				Bekend met Fontys helpt en de ondersteunings- mogelijkheden daarvan (decaan,
24				Onbekendheid ondersteunings- mogelijkheden geen invloed op studiekeuze.
25				Positief over informatievoorzieningen met begeleidingsmogelikheden.
26				Verwachting dat er geen begeleidingsmogelikheden zijn wanneer niemand dit ver
27				Positief over informatie met begeleiding studentbegeleiders.
28				Zonder decaan niet op de hoogte van begeleidingsmogelikheden.
29				Negatief over niet verkrijgen van informatie over begeleidingsmogelikheden
30				Voorafgaand aan studie onbekend bij wie je terecht kan voor informatie over studie
31				Bekend met alle vormen van begeleiding binnen Fontys en opleiding specifiek;
32				Meeste studenten onbekend met begeleidings- mogelijkheden
33				Voorafgaand studie niet op de hoogte van ondersteunings- mogelijkheden;
34				Onbekendheid begeleidings- mogelijkheden voorafgaand studie heeft studiekeuze
35				Docenten/sib ers bekend met functie studentbegeleiders en verwijzen ook door.

Automatisch opslaan | Scriptie lijst met codes en thema's [ariaal coderen] - Opsta... | Zoeken | Elian Didderen

stand | **Start** | Invoegen | Pagina-indeling | Formules | Gegevens | Controleren | Beeld | Help

akken | Knippen | Kopieren | Opmaak kopiëren/plakken | Klembord | Lettertype | Uitlijning | Getal | Stijlen | Voorwaardelijke opmaak | Opmaken als tabel | Neutraal | Goed | Ongeldig | Invoegen Verwijderen Opmaak | AutoSom | Doorvoeren | Wissen | Sorteren en filteren | Zoeken en selecteren

L	M	N
Doorverwijzing Wor snel doorverwezen naar specialist. Positief over proces doorverwijzing vanuit sib'er. Doorverwezen door sib' er naar studentbegeleider. Positief over doorverwijzen sib' er naar studentbegeleider en decaan; Sib' er heeft student doorverwezen. Sib' er heeft nog nooit doorverwezen. Vanuit studentbegeleider doorverwezen naar training over autisme. Positief over toegeven studentbegeleider dat zij hem niet genoeg kunnen helpen Onbekend met hoe er wordt doorverwezen binnen Fontys naar andere begelei Door aanraden van studentbegeleider externe hulp gezocht. Docenten/sib' ers bekend met functie studentbegeleiders en verwijzen ook doo Sib' er is doorverwijzer extra begeleiding. Vanuit decaan doorgestuurd naar studentbegeleider. Wanneer hulpvraag student te groot is voor studentbegeleiders verwijzen zij do Positief over doorverwijzen van studentbegeleiders waar nodig.	Hulp vragen Zelfbewustzijn hulp nodig Zelf om hulp geraagd. Studenten trekken niet aan de bel als ze hulp nodig hebben. Zelf nog nooit voor extra begeleiding gevraagd. Student is proactief in hulp vragen (4) Veel studenten vragen zelf niet om hulp (stigma) Positief over kenbaar maken ADHD (2) Verwachting Fontys over eigen initiatief nemen hulp vragen is juist. Negatief over problemen praten. Vragen om hulp is toegankelijk voor iedereen, doordat het op verschillende manieren kan. Sib' er zelf ingelicht over ADD. Geen moeite met om hulp vragen; Student dient zelf contact te zoeken met sib' er. Diagnose gemeld bij docent en decaan. E-mail sturen voor hulp is te hoogdrempelig; Student zoekt zelf niet naar begeleidingsmogelijkheden; Positief over kenbaar maken begeleiding nodig; Student heeft geen moeite met ADHD aankarten; Wanneer om hulp vragen vindt student lastig in te schatten; Student heeft moeite met aangeven welke hulp ze nodig heeft Wanneer student problematiekervaart weet zij niet bij wie ze het beste om hulp kan vragen omdat zij verschillende mogelijkheden he Student heeft zelf bekend gemaakt dat zij begeleiding nodig heeft. Sib' er op de hoogte van ADD bij student. Meeste leraren op de hoogte van ADD bij student. Studentervaart moeite met om hulp vragen Student vraagt zelden om hulp omdat zij niet tot last wilt zijn; Student is direct in aanspreken disfunctioneren van anderen maar van zichzelf moet ze het meteen kunnen en vraagt ze zelden om hi Dient zelf begeleiding aan te vragen; Er wordt vanuit gegaan dat je zelf om hulp vraagt. Student blijft zelf verantwoordelijk voor verringen begeleiding Student maakt problematiek ADHD bespreikbaar; Uiteindelijk blijft student zelf verantwoordelijk voor al dan niet aankarten problematiek. Positief over wijze kenbaar maken begeleiding nodig.	Online onderwijs Verschil in begeleiding door corona is deels onmacht. Docenten/sib' ers lastiger te bereiken. Bereikbaarheid docenten/sib' ers afgenomen ten tijde van corona. Positief over gebruik Teams om bereikbaarheid te vergroten. Bij goede band met docent, geen verschil in betrokkenheid; Bij slechte band met docent, minder betrokkenheid; Effectiever laag bij lessen van docent met slechte band, Online onderwijs moeilijk door korte concentratie; Negatief over online theorie lessen Door corona meer overleggen met studentbegeleider dan praktische hulpmiddelen. Door corona sib' er weinig gesproken; Student merkt geen verschil in begeleiding ten tijde van corona, buiten dat het nu online is. Student mist oogcontact en kunnen lezen van lichaamstaal in online begeleiding. Student heeft moeite met het automatiseren van nieuwe routine tijdens thuisonderwijs; Door online onderwijs lastiger structuur aan te brengen. Alleen iedere ochtend begeleiding kan helpen student routine aan te brengen in thuisonderwijs. Online lessen vindt de student fijnar doordat zij deze opneemt met voice recorder en terug kan luisteren in eigen t Signalering problematieken lastiger ten tijde van corona (2) Signalering problematiek makkelijker in offline lessen; Door online onderwijs en prikkelarmere omgeving is student minder vermoed. Signaleren problematiek in online lessen onmogelijk. Student dient in tijden van online onderwijs (corona) zelf problematiek aan te geven; Student is ten tijde van online onderwijs (corona) verantwoordelijk geworden voor melden problematiek. Bij actieve studenten makkelijker problematiek te signaleren voor leraren en sib' ers; Bij inactieve student is signaleren problematiek in online lessen (corona) onmogelijk. Voorkeur voor offline begeleiding In online lessen is concentreren nog lastiger; Voorkeur voor offline contact met studentbegeleider; Neutraal over online plaats vinden van begeleidings-gesprekken; Verwachting dat een nieuw begeleidingsstraject online starten lastig zal zijn. Signaleren problematiek in online lessen onmogelijk. Negatief over online signaleren problematiek vanuit sib' er; Eigen verantwoordelijkheid toegenomen ten tijde van corona (online onderwijs).

Afstudeeronderzoek Elian Didden – 3261352 60

Automatisch opslaan Scriptie lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslagin Zoeken Elian Didderen

Bestand Start Invoegen Pagina-indeling Formules Gegevens Controleren Beeld Help

Plakken Knippen Kopieren Opmaak kopiëren/plakken Klembord Lettertype Lettertype Uitlijning Uitlijning Getal Getal Stijlen Stijlen Voorwaardelijke opmaak Voorwaardelijke opmaak Opmaken als tabel Opmaken als tabel Stijlen Stijlen Invoegen Verwijderen Opmaak Invoegen Verwijderen Opmaak AutoSom AutoSom Doorvoeren Doorvoeren Sorteren en filteren Sorteren en filteren Zoeken Zoeken select

	U	V	W
1	Open dag	Externe begeleiding	Overig
2	Naar open dag geweest (6)	Geen externe begeleiding (4)	Door diagnose, langer studiefinanciering.
3	Niet naar open dag geweest (1)	Externe begeleiding (2)	Zelf positief over begeleiding.
4	Positief over open dag	Psycho-educatie vanuit psycholoog	Verwachting dat anderen negatiever over begeleiding zijn.
5	Positief over informatie begeleidingsmogelijkheden op open dag.	Zonder psycholoog was student gestopt met opleiding.	Al begeleiding gehad op vooropleiding.
6	Negatief over geen informatie over begeleidingsmogelijkheden op open dag.	Geen terugkoppeling externe begeleiding en opleiding.	Positief over open communicatie binnen opleiding en niet oordelend.
7	Gecreëerd chaotisch beeld van opleiding op open dag kan aankomende studenten met AD(H)D weerhouden van inschr	Positief over psycho-educatie en dit kunnen toepassen in opleiding	Positief over sfeer opleiding.
8	Positief over mogelijkheid open dag tot spreken van begeleider.	Voor ADHD geen mogelijkheid tot vaste begeleiding na diagnose.	Steer locatie opleiding, doorstaggerend studiekeuze.
9	Positief over snel oppakken van begeleiding.	Geen mogelijkheid tot vaste externe begeleiding na diagnose ADHD.	Opleiding creëert een veilige omgeving en student durft daardoor zichzelf te zijn.
10		Diagnose autisme op latere leeftijd geïrragen, mede wegens missende externe begeleiding voor	Student vergelijkt zich met anderen en voelt zich niet anders.
11	cht.	Koppeling tussen externe begeleiding en studentbegeleider.	Positief over ondersteuning door vierdejaars studenten bij vaardigheids- lessen.
12		Sporadische gesprekken met externe begeleider, studentbegeleider en student.	Positief over sfeer opleiding.
13		Positief over koppeling tussen externe begeleiding en studentbegeleider.	Klasgenoten ondersteunen elkaar.
14		Positief over koppeling begeleiders zodat situatie objectiever bekeken kan worden.	Misvatting omgeving over disfunctioneren student.
15		Signaleringsplan opgesteld vanuit externe begeleiders, maar moeilijk te controleren door bege	Vergeten e-mail te sturen lvm volle workshop.
16		Geen koppeling met externe begeleiding	Student verwacht niet dat er ruimte is om tijd te steken in ADHD workshop.
17		Negatief over toegankelijkheid verkrijgen externe hulp.	Door onduidelijkheid begin schooljaar, minder tijd start gehad.
18		Problematiek opgemerkt bij andere begeleiding GGZ.	Behoeft aan luisterend oor, kunnen vertellen over ADHD.
19		Heeft externe begeleiding.	ADHD is voor iedereen anders.
20		Geen behoefte van student in terugkoppeling externe begeleiding en opleiding	ADHD kent veel raakvlakken maar het komt bij iedereen net anders tot uiting.
21			Aan begin studie getwijfeld over haalbaarheid hbo opleiding.
22			Studierichting stond vast, ongeacht gesprek studietoeladviser.
23			Positief over overstap naar advisering.
24			Negatief over wijzen naar advisering waarbij iedereen nieuw was, geen vastigheid.
25			Student houdt graag iedereen te vriend.
26			Student is bang om band met mensen te verslechteren.
27			Zijn ook veel studenten met symptomen AD(H)D maar zonder diagnose.
28			Positief over opnieuw mogen starten van opleiding door geen bindend studieadvies (corona).
29			Mbo vooropleiding gehad.
30			Positief over aanpak Fontys ten tijde van corona.
31			
32			
33			
34			
35			
36			

Tweede versie met 13 thema's

Automatic opslaan | Scriptie samengevoegde lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslaan... | Zoeken

Bestand Start Invoegen Pagina-indeling Formules Gegevens Controleren Beeld Help

Klembord Opmaak kopiëren/plakken Lettertype Uitlijning Samenvoegen en centreren Stijlen Cellen AutoSom Doorvoeren Wissen Sorteren filteren Bewerken Verwerken

A1 Thema Aantal 11 A A+ B I U L T A Standard Vooraardelijke Opmaken als tabel Standard Goed Neutraal Ongeldig Invoegen Verwijderen Opmaak

	A	B	C	D
1	Thema	Begeleiding docent	Begeleiding s/b'er	Begeleiding studentbegeleider
2	Open codes	Goede band docent zorgt voor minder snel andere hulp nodig.	Poestel over begeleiding s/b'r (omgang, toegankelijkheid (3), band (5), werkwijze (6), communicatie)	Poestel over begeleiding studentbegeleider (omgang, toegankelijkheid, inhoud, werkwijze, doorvergevormen, tijdsinvestering, effectiviteit, ervarenhe
3		Poestel over begeleiding docenten (omgang, toegankelijkheid (2), werkwijze)	Sib'er onbekend met begeleidingsmogelijkheden.	Negative ervaring met studentbegeleider door verkeerd aanspreken van diagnose.
4		Werd weinig gebruik gemaakt van extra begeleiding docent.	Sib'er onbekend met behandelproblematiek.	Negatief over communicatie studentbegeleider.
5		Student vertelt meer over problematiek aan leraren omdat zij hier al geschikte begeleiding voor heeft.	Negatief over behandelen problematiek vanuit s/b'r. Zou meteen moeten doorverwijzen.	Geen ervaring met begeleiding studentbegeleider (4).
6		Leraren zijn niet voor ondersteunen bij problematiek, maar alleen voor lesgeven.	Poestel over onvrienden s/b'r en het hanteren van protocollen;	Geen vertrouwen in kwaliteit begeleiding studentbegeleider.
7		Door verschillende omgang van docenten, makkelijk kiezen bij welke problematiek je naar wie toespast.	Poestel over doopke vragen vanuit onvrienden s/b'r.	Negatief over aanpak begeleiding studentbegeleider.
8		Vrouwelijke docenten vragen meer door dan zijn tegenwoordig.	Negatief over eigen invulling van bevragen s/b'ers.	Studentbegeleider heeft misconceptie van betekenis ADHD.
9		Negatief over docenten die te vasthoudend zijn aan protocollen.	Band tussen s/b'r en student is belangrijk voor delen problematiek (2).	Negatief over werkwijze begeleiding studentbegeleider.
10		Docenten bekend met functie studentbegeleiders en verwijzen ook door.	Poestel over kennis s/b'r met begeleidingsmogelijkheden.	Posieve ervaring met begeleiding studentbegeleider.
11		Bekendheid begeleidingsmogelijkheden van docent.	Goede band s/b'r zorgt voor minder snel andere hulp nodig.	Effectiviteit begeleiding studentbegeleider hangt af van eerlijkheid en commitment student.
12			Poestel over doorvragen van s/b'r in privé gesprek (2).	Door studentbegeleider heel gevoel dat student er niet compleet alleen voor staat.
13			Poestel over luisterend vermogen s/b'r.	Frequentie gesprekken studentbegeleider hangt samen met mate van problematiek.
14			Poestel over verslaggeving gesprekken van s/b'r.	Poestel over vraagstelling signaleren problematiek studentbegeleiders (geen standaardvragen).
15			Negatief over begeleiding voor langstaandeiders.	Poestel over functie studentbegeleiders.
16			Sib'er bekend met werkwijze decanen.	Door begeleiding studentbegeleider, minder contact met s/b'r.
17			Poestel over begrip en geduld s/b'r.	Zonder studentbegeleider verwacht de student veel moeite te hebben gehad met haar studie.
18			Negatief over afstandelijkheid s/b'r.	Risico van functie studentbegeleider is dat de j/n tussen hen en professoren/hulpverlening te dun kan zijn.
19			Begeleiding vanuit s/b'r varieert nav problematiek student.	Ontbrekend met functie studentbegeleiders (3).
20			Bij mindere band met s/b'r, andere docenten toegankelijk.	Rekend met functie studentbegeleiders.
21			Sib'ers die les geven aan eigen studenten bevordert de band.	Ontbrekend met begeleiding studentbegeleiders (4).
22			Student voelt zich op haar gemak om privé zaken en problematiek te delen met s/b'r.	Studentbegeleiders toegankelijk dan tweedelijns begeleiding.
23			Negatief over vele wisselingen s/b'ers.	Poestel over informatie met bereiken studentbegeleiders.
24			Hee langer dezelfde s/b'r, hoe beter de band.	Negatief over bereken van studentbegeleiders via fontys help. Dit klopt via decanen en niet rechtstreeks. Onnodige omweg.
25			Negatief over niet verkrijgen begeleiding van s/b'r bij wijsling naar advertentie.	
26			Ervarende s/b'ers beter in omgang met ADHD.	
27			Sib'ers hebben te weinig tijd om studenten bij meerdere problematiek te begeleiden.	Poestel over goed contact tussen studentbegeleider en s/b'r.
28			Sib'ers bekend met functie studentbegeleiders en verwijzen ook door.	Poestel over op de hoogte zijn van problematiek door s/b'r en studentbegeleider.
29				
30			Student heeft s/b'r op de hoogte gebracht van contact decaan.	Door aanraden van studentbegeleider externe hulp gezocht.
31			Negatief over (te weinig) communicatie tussen s/b'r en docenten.	Poestel over doorverwijzen van studentbegeleiders waar nodig.
32			Poestel over op de hoogte zijn van problematiek door s/b'r en studentbegeleider.	
33				
34			Poestel over proces doorverwijzing vanuit s/b'r.	
35			Sib'er heeft student doorverwezen.	
36			Sib'er heeft nog nooit doorverwezen.	
37			Sib'er is doorverwijzer extra begeleiding.	
38				

Automatisch opslaan										Scriptie samengevoegde lijst met codes en thema's (axiale coderen) - Opslaan...										Zoeken										Elian Didden																																																											
Bestand										Start										Invoegen										Pagina-indeling										Formules										Gegevens										Controlleren										Beeld										Help									
Knippen Kopiëren Plakken Opmaak kopiëren/plakken										Arial 11 A+ A- B I U										Terugloop Samenvoegen en centreren										Standaard %										Voorwaardelijke opmaak Opmaak als tabel Stijlen Standaard Goed Neutraal Ongeldig										Invoegen Verwijderen Opmaak AutoSom Doorvoeren Wissen										Sorteren filteren Bewerken																													
A1										Thema																																																																															
E										F										G																																																																					
1 Tweedelijns begeleiding 2 Positief over gebruik maken van begeleidingsmogelijkheid via decaan 3 Onvolledige informatie vanuit begeleiding decaan; 4 Positief over anelheid en effectiviteit begeleiding decaan; 5 Positief over ervaring met begeleiding van decaan en informatieverstrekking mogelijkheden. 6 Negatief over verstrekken verkeerde informatie decaan. 7 Negatief over idealistische werktijd decaan; 8 Positief over verkregen voorzieningen vanuit decaan (2) 9 Ervaring met decaan, aanvragen extra tijd; Verwerking duurt lang 10 Bekend met functie schooldecaan; 11 Zonder decaan niet op de hoogte van begeleidingsmogelijkheden. 12 13 Positief over gesprek met studieadviseur. 14 Positief gesprek met studieadviseur is doorslaggevend geweest voor deelname studie. 15 Ervaring met studieadviseur met mogelijkheden voor ADD. 16 Weinig gehand aan begeleiding studieadviseur. 17 18 Positief over Fontys helpt (2) 19 Geen ervaring met begeleiders vanuit Fontys helpt. 20 Onbekend met Fontys helpt. 21 Bekend met Fontys helpt. 22 Positief over toegankelijkheid begeleiding via Fontys helpt (3) 23 Student heeft tevergeefs geprobeerd deel te nemen aan een cursus via Fontys helpt. 24 25 Gesprekken gaan tussen slb'er en hulp, maar niet rechtstreeks. 26 Negatief over vragen aan tweedelijns begeleiding via slb'er. 27 Alles via slb'er is een drempel om aan te geven dat je hulp nodig hebt. 28 Komt frequent voor dat onvoldoende informatie gegeven wordt vanuit begeleiders. 29 Negatief over geen aanwezigheid terugkoppeling begeleiding naar slb'er. 30 Geen terugkoppeling van decaan naar slb'er 31 Geen behoefte aan terugkoppeling decaan naar slb'er. 32 33 Vanuit decaan doorgestuurd naar studentbegeleider.										Informatievoorzieningen Geen begeleiding aangeboden gekregen; Op portal aangegeven welke hulp er wordt geboden; Portal kijkt student nauwelijks op. Begeleidingsmogelijkheden onbekend voorafgaand aan studie (3) Student heeft zich niet verdiept in begeleidingsmogelijkheden (2) Onbekend met extra begeleidingsmogelijkheden (2) Aanwezigheid begeleidingsmogelijkheden geen invloed gehad op studiekeuze. Bekend met mogelijkheid tot studieverlening door diagnose. Onbekend studiebegeleiding psycholoog en adviseur (4) Negatief over informatievoorzieningen met begeleidingsmogelijkheden. Veel onbekendheid over begeleidingsmogelijkheden bij studenten. Bekend met Fontys helpt en de begeleidingsmogelijkheden daarvan (decaan, psycholoog en trainingen) (2) Onbekendheid begeleidingsmogelijkheden geen invloed op studiekeuze (2) Positief over informatievoorzieningen met begeleidingsmogelijkheden. Verwachting dat er geen begeleidingsmogelijkheden zijn wanneer niemand dit vertelt. Positief over informatie met begeleiding studentbegeleiders; Negatief over niet verkrijgen van informatie over begeleidingsmogelijkheden Voorafgaand aan studie onbekend bij wie je terecht kan voor informatie over studeren met een functiebeperking. Afstand tussen student en tweedelijns begeleiding maakt vragen om hulp minder aantrekkelijk; Tweedelijns begeleiding is bereikbaar. Lange weg tot dat je geschikte hulp hebt. Voorafgaand aan studie onbekend bij wie je terecht kan voor informatie over studeren met een functiebeperking. Snel in contact gekomen met begeleiding. In SKC AD(H)D aangegeven (5) Aanname in SKC over wat ADHD inhoudt. In SKC niet doorgevraagd op AD(H)D (2) In SKC (geen 6) bekend making begeleidingsmogelijkheden (1) Negatief over de manier waarop advies SKC werd gebracht (2)										Effectiviteit begeleiding Snelle oplossingen van groot belang. Positieve ervaring met begeleider hangt samen met hogere mate van delen problematiek student Onduidelijk welke begeleider welke problematiek oppakt. Wanneer er standaardvragen worden gesteld, zal een student met maatschappelijk gewenste ant Effectiviteit begeleiding hangt af van eerlijkheid student. Dirschheid, duidelijkheid en concreetheit zijn belangrijke aspecten voor goede begeleiding; Begeleiding is pas effectief als de problematiekten gelabeld zijn; Negatief over effectiviteit online cursussen/ workshops (aanname) Maatwerk bieden is belangrijk. Kaderen van bij welke problematiek wel/geen begeleiding kan worden geboden kan afschrikken.																																																																					

Automatisch opslaan

Scriptie samengevoegde lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslaan...

Zoeken

Elan Diddenen

Opmerken

Bestand

Start

Invoegen

Pagina-indeling

Formules

Gegevens

Controleren

Beeld

Help

Knippen

Kopiëren

Opmaak kopiëren/plakken

Arial

11

A

B

I

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U

U</

Automatisch opslaan Scriptie samengevoegde lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslaan...				Zoeken		Elan Diddenen									
Bestand		Start	Invoegen	Pagina-indeling	Formules	Gegevens	Controleren	Beeld	Help						
Knippen Kopiëren Opmaak kopiëren/plakken		Arial 11 A ⁻ A ⁺ B I U		Terugloop Samenvoegen en centreren		Standaard % 000		Voorwaardelijke opmaak Opmaken als tabel		Standaard Goed Neutraal Ongeldig		Invoegen Verwijderen Opmaak		AutoSom Doervoeren Sorteren en filteren Zoeken selecteren	
Klembord		Lettertype		Uitlijning		Getal		Stijlen		Cellen		Wissen		Bewerken	
A1 : X ✓ f _x Thema															
K L M															
1 Signaleren problematiek															
2 Bij goed contact met klasgenoten signaleren zij problematieken onderling (2)															
3 Negatief over signaleren problematiek vanuit docent															
4 Negatief over signalering symptomen ADHD door sib'er															
5 Doorvragen door sib'ers is belangrijk om problematiek te kunnen signaleren															
6 Negatief over signaleren problematiek vanuit sib'er (3)															
7 Sib'er heeft geen tijd voor signalering problematieken tijdens (offline) lessen															
8 Positief over signalering studie gerelateerde problematiek door docenten (2)															
9 Docenten en sib'ers hebben genoeg kennis van AD(H)D om dit te kunnen signaleren bij studenten															
10 Positief over signalering problematiek in offline lessen															
11 Stigmatisering															
12 Student heeft geen behoefte aan andere hulp dan reguliere studenten.															
13 Geen negatieve ervaring gehad in omgang met ADD door begeleiders (5) (docenten)															
14 Geen stigma op AD(H)D (3)															
15 Student hecht waarde aan gelijkwaardig behandeld worden.															
16 Gevoel van vooroordeel vanuit docenten m.b.t. ADHD (2)															
17 Sib'er heeft misconceptie van betekenis ADHD															
18 Student geeft niet graag aan dat zij ADHD heeft.															
19 Sib'ers en docenten maken invulling betekenis ADHD;															
20 Ligt een stigma op ADHD															
21 Positief over omgang docenten met AD(H)D (2)															
22 Er wordt gehandeld naar stereotyper terwijl ADHD voor iedereen anders tot uiting komt.															
23 Geen moeite met zelfacceptatie AD(H)D (2)															
24 Stigma op om hulp vragen (2)															
25 Bij veel problematiek is er sneller een stigma (vanuit anderen)															
26 Student heeft levenslange negatieve ervaringen met stigma.															
27 Student benoemt niet snel zijn diagnose/ problematiek. Dit ziet hij als vragen om aandacht.															
28 Student heeft het gevoel een uitzondering te zijn (valt overall buiten).															
29 Onderwijs is gestandaardiseerd en als je hierbuiten valt ben je al snel probleemgeval;															
30 Vragen om hulp is het breken van het stigma															
31 Negatieve associatie met het woord 'functiebeperking'															
32 Behoeftte aan andere verwoording van term/gebruik functiebeperking															
33 Student heeft geen moeite met aangeven diagnose															
34 ADHD is veelvoorkomend en wordt vaak niet ervaren als beperking															
35 Wordt niet anders behandeld door ADHD															
36 Vroeger meer stigma op diagnose															
37 Hoge mate van problematiek student hangt samen met gunfactor (2)															
38 Negatief over gunfactor studenten met hoge mate van problematiek.															
39 Onbekendheid docenten ADHD;															
40															
41															
42															
43															
44															
45															
46															
47															
48															
49															
50															
51															
52															
53															
54															
55															
56															
57															
58															
59															
60															
61															
62															
63															
64															
65															
66															
67															
68															
69															
70															
71															
72															
73															
74															
75															
76															
77															
78															
79															
80															
81															
82															
83															
84															
85															
86															
87															
88															
89															
90															
91															
92															
93															
94															
95															
96															
97															
98															
99															
100															

Automatisch opslaan Scriptie samengevoegde lijst met codes en thema's (axiaal coderen) - Opslaan... Zoeken					
Bestand Start Invoegen Pagina-indeling Formules Gegevens Knippen Kopiëren Opmaak kopiëren/plakken Klembord Lettertype					
Thema					
1	Externe begeleiding				
2	Geen externe begeleiding (5)				
3	Externe begeleiding (3)				
4	Psycho-educatie vanuit psycholoog				
5	Geen terugkoppeling externe begeleiding en opleiding (2)				
6	Positief over psycho-educatie en dit kunnen toepassen in opleiding				
7	Geen mogelijkheid tot vaste externe begeleiding na diagnose ADHD (2)				
8	Koppeling tussen externe begeleiding en studentbegeleider				
9	Positief over koppeling tussen externe begeleiding en studentbegeleider				
10	Negatief over toegankelijkheid verkrijgen externe hulp				
11	Geen behoefte van student in terugkoppeling externe begeleiding en opleiding				
12					

7.14 Taxonomie

Ervaring begeleiding

Docent

- └ Positief
 - └ Omgang
 - └ Toegankelijkheid
 - └ Werkwijze
 - └ Bekendheid begeleidingsmogelijkheden
 - └ Doorverwijzing
 - └ Doorvragend vermogen informele docent
- └ Alleen voor lesgeven
- └ Goede band
 - └ Minder snel andere begeleiding

Slb'er

- └ Positief
 - └ Omgang
 - └ Toegankelijkheid
 - └ Band
 - └ Werkwijze
 - └ Communicatie
 - └ Doorvragen privégesprek
 - └ Bekendheid begeleidingsmogelijkheden
 - └ Doorverwijzing
 - └ Doorvragen onervaren slb'er
- └ Negatief
 - └ Behandelen problematiek
 - └ Eigen invulling ervaren slb'er
 - └ Langstudeerders
 - └ Geen vastigheid
 - └ Meer vertraging
 - └ Tijdsinvestering
 - └ Wisselingen slb'er
- └ Goede band
 - └ Lesgeven
 - └ Langere begeleiding
 - └ Minder snel andere begeleiding
 - └ Makkelijker delen problematiek

└ Varieert n.a.v. problematiek

Studentbegeleider

└ Positief

└ Omgang

└ Toegankelijkheid

└ Werkwijze

└ Doorvragen

└ Tijdsinvestering

└ Ervarenheid

└ Effectiviteit

└ Eerlijkheid student

└ Toewijding student

└ Signaleren problematiek

└ Doorverwijzing

└ Negatief

└ Onbekendheid functie

└ Meer problematiek

└ Onbekend voorafgaand studie

└ Verdieping één

└ Bereikbaarheid

└ Communicatie

└ Aanpak

└ Misconceptie AD(H)D

└ Varieert n.a.v. problematiek

Tweedelijsbegeleiding

└ Hogere drempel

└ Aangeven problematiek

└ Onbekend voorafgaand studie

└ Decaan

└ Positief

└ Werkwijze

└ Effectiviteit

└ Informatie m.b.t. begeleidingsmogelijkheden

└ Doorverwijzing

└ Negatief

- └ Verkeerde/onvolledige informatie
 - └ Idealistische werkwijze
 - └ Indirecte communicatie
 - └ Geen terugkoppeling slb'er

- └ Studieadviseur

- └ Positief
 - └ Werkwijze

- └ Fontys Helpt

- └ Positief
 - └ Toegankelijkheid
 - └ Negatief
 - └ Onbekendheid functie
 - └ Problematiek aangeven
 - └ Inschrijven (volle) training

Extern

- └ Positief
 - └ Mogelijkheid terugkoppeling studentbegeleider
- └ Negatief
 - └ Toegankelijkheid
 - └ Mogelijkheid vaste begeleiding

Informatievoorzieningen

- └ Positief
 - └ Portal
 - └ Fontys Helpt
 - └ Open dag
 - └ Begeleidingsmogelijkheden
- └ Negatief
 - └ Onbekend
 - └ Niet toegereikt
 - └ Open dag
 - └ Geringe informatievoorzieningen begeleidingsmogelijkheden
 - └ SKC
 - └ Aannee betekenis AD(H)D
 - └ Geen informatie m.b.t. begeleidingsmogelijkheden

Effectiviteit

- └ Belangrijke aspecten
 - └ Snelle oplossingen
 - └ Positieve ervaring
 - └ Delen problematiek
 - └ Eerlijkheid student
 - └ Directheid
 - └ Duidelijkheid
 - └ Wie welke problematiek
 - └ Concreetheid
 - └ Maatwerk
 - └ Doorvragen

Hulp vragen

- └ Positief
 - └ Zelf hulp vragen
 - └ Verschillende manieren
 - └ Diagnose kenbaar maken
 - └ Verschillende manieren
- └ Negatief
 - └ Zelf hulp vragen
 - └ Stigma
 - └ Tot last zijn
 - └ Welke begeleiding
 - └ Wanneer
 - └ Bij wie

Online onderwijs

- └ Negatief
 - └ Bereikbaarheid afgenomen
 - └ Minder oogcontact en lichaamstaal
- └ Signaleren problematiek onmogelijk
 - └ Student verantwoordelijker
- └ Prikkelarmere omgeving

Ervaren problematiek

- └ (Probleem)studenten praten makkelijker over problematiek
- └ Niet passende werkwijze opleiding-student
- └ Onbekend eigen problematiek
 - └ Falen
- └ Goede cijfers
 - └ Veel stress

Signaleren problematiek

- └ Positief
 - └ Klasgenoten
 - └ Slb'er
 - └ Studie-gerelateerd
- └ Negatief
 - └ Slb'er
 - └ Onbekendheid AD(H)D
 - └ Geen tijd

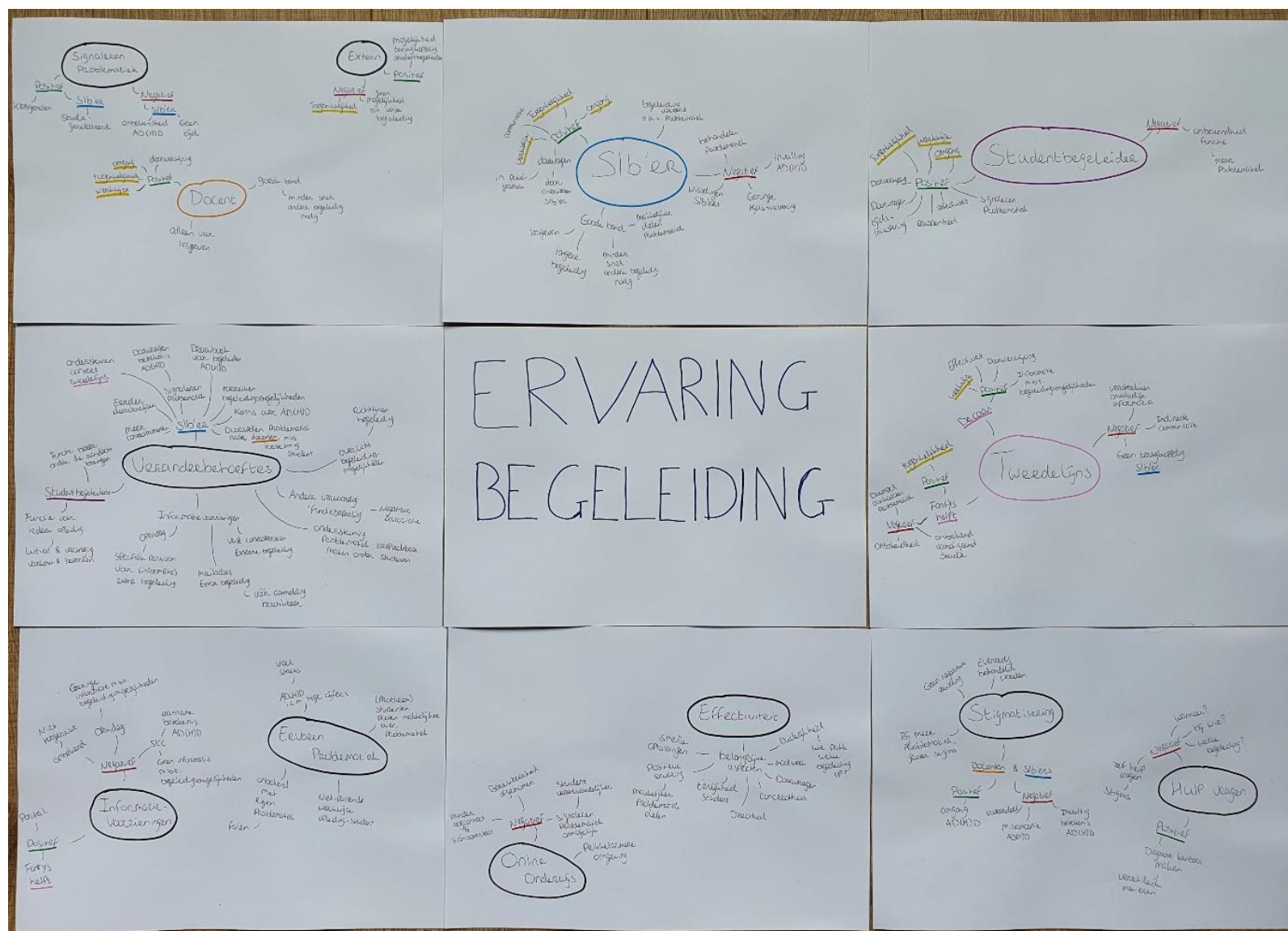
Stigmatisering

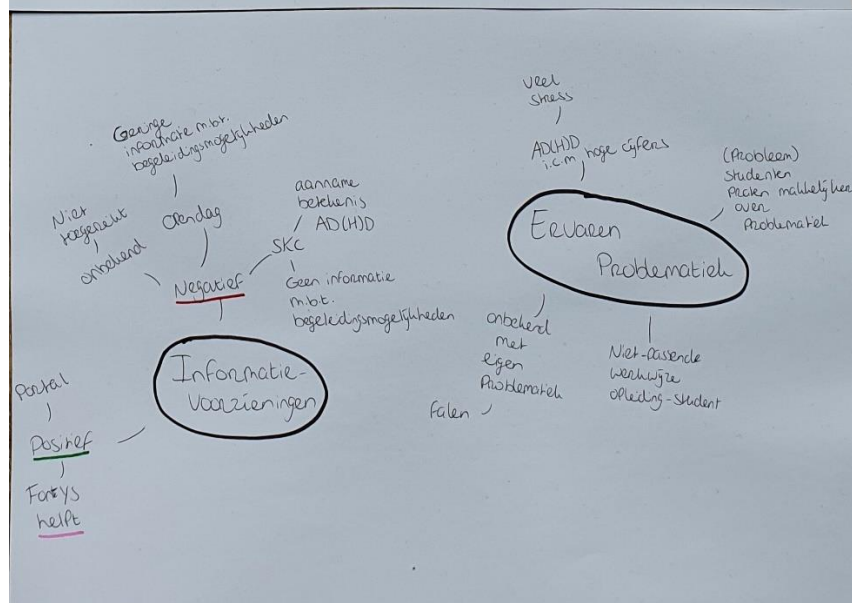
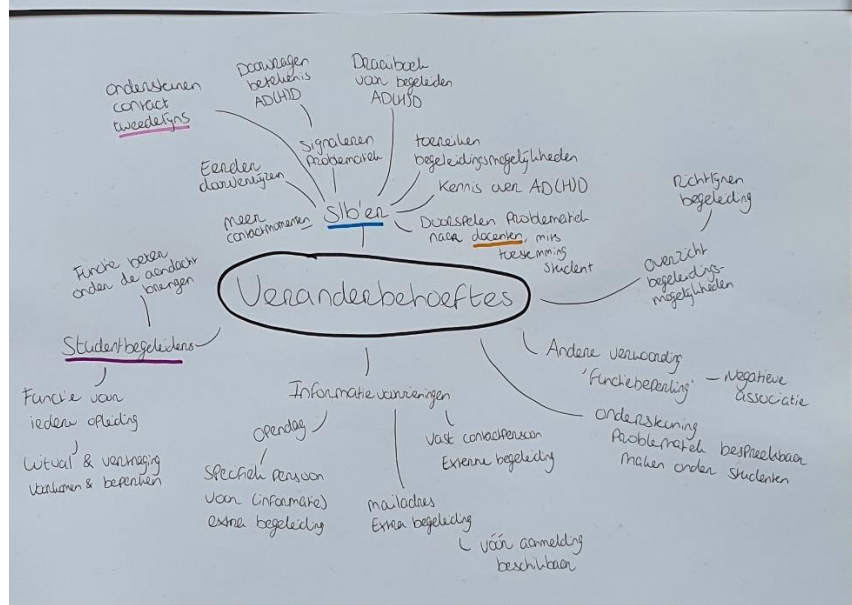
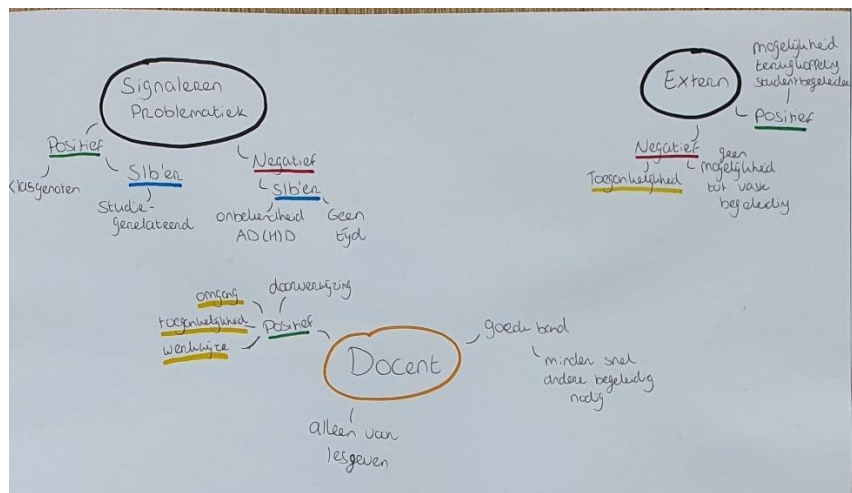
- └ Geen negatieve ervaringen
- └ Evenredig behandeld worden
- └ Docenten en slb'ers
 - └ Positief
 - └ Omgang AD(H)D
 - └ Negatief
 - └ Vooroordeel
 - └ Misconceptie AD(H)D
 - └ Invulling betekenis AD(H)D
- └ Meer problematiek
 - └ Groter stigma

Veranderbehoefes

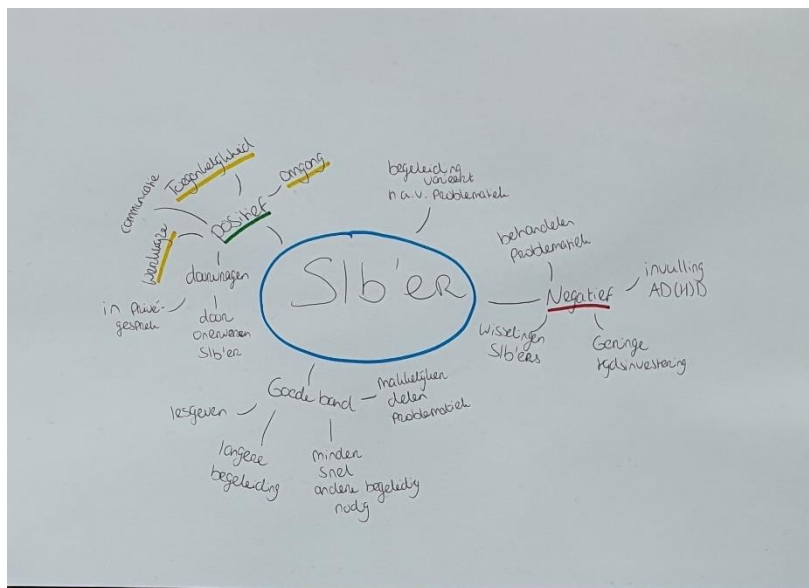
- └ Docenten
 - └ Basistraining ADHD
- └ Slb'er
 - └ Meer contactmomenten
 - └ Eerder doorverwijzen
 - └ Ondersteunen contact tweedelijns
 - └ Signaleren problematiek
 - └ Doorvragen betekenis AD(H)D
 - └ Toereiken begeleidingsmogelijkheden
 - └ Begeleiden ADHD
 - └ Basistraining AD(H)D
 - └ Draaiboek begeleiding AD(H)D
 - └ Doorspelen problematiek
 - └ Mits toestemming student
- └ Studentbegeleider
 - └ Functie beter onder de aandacht
 - └ Functie studentbegeleiders voor iedere opleiding
 - └ Vertraging beperken
 - └ Uitval beperken
- └ Overzicht begeleidingsmogelijkheden
 - └ Richtlijnen begeleiding
- └ Aanmelden training
 - └ Laagdrempeliger
 - └ Inschrijfformulier
- └ Andere verwoording 'functiebeperking'
 - └ Negatieve associatie
- └ Informatievoorzieningen
 - └ Open dag
 - └ Specifiek persoon extra begeleiding
 - └ Mailadres extra begeleiding
 - └ Vóór aanmelding
 - └ Vast contactpersoon begeleiding
- └ Ondersteuning problematieken bespreekbaar maken onder studenten

7.15 Mindmap

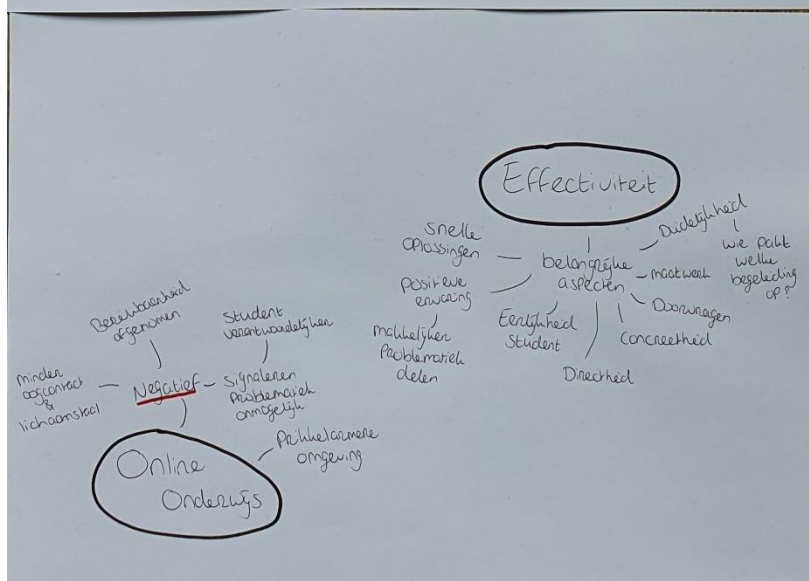

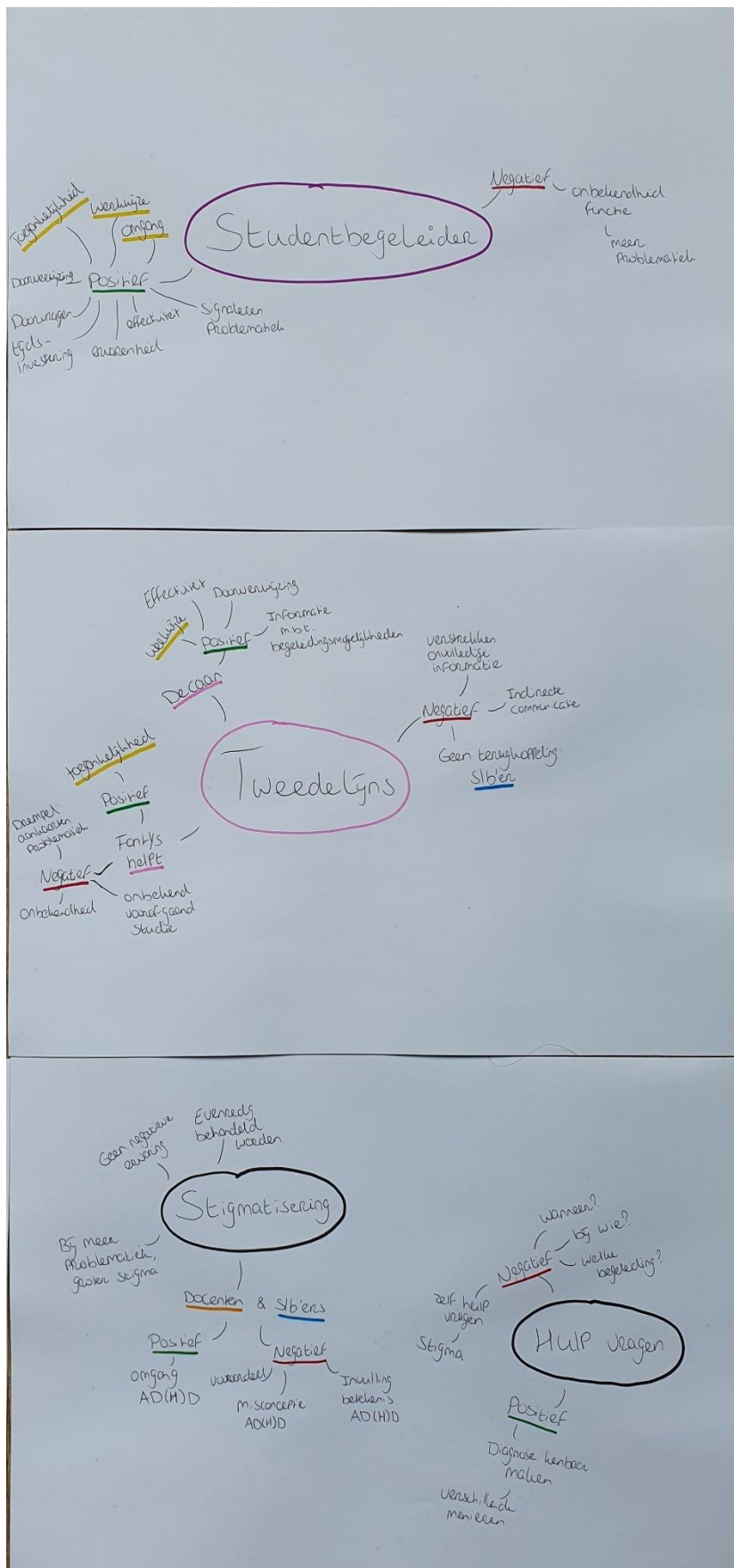
Mindmap links

ERVARING BEGELEIDING

Mindmap midden

Mindmap rechts

7.16 Checklist Ethiek van Onderzoek

Checklist Ethiek van Onderzoek

Fontys Commissie Ethiek van Onderzoek (FCEO)

Voorlopige versie TP

Onderzoek dat onder de Wet Medisch-wetenschappelijk Onderzoek met mensen (WMO) valt, moet door een erkende Medisch Ethische Toetsings Commissie (METC) getoetst worden.

Onderzoek valt onder deze wet als het aan de volgende **twee** voorwaarden voldoet (zie ook <http://www.ccmo.nl>, te weten:

- 1). Er is sprake van medisch-wetenschappelijk onderzoek,
én
- 2). Personen worden aan handelingen onderworpen of hen worden gedragsregels opgelegd.

Binnen Fontys streven we er naar géén onderzoek te doen dat onder de WMO valt.

Ook onderzoek niet onder deze wet valt loop je mogelijk tegen ethische kwesties aan. Onderstaande vragenlijst kan helpen deze kwesties in beeld te krijgen.

De lijst werkt volgens het principe 'pas toe of leg uit' (m.a.w.: als je ergens 'nee' hebt geantwoord moet je ófwel het onderzoek aanpassen óf een goede (ethische verantwoorde) reden hebben om het zo te doen.

Deel 1: checklist

		ja	nee	n.v.t
1	Krijgen de deelnemers een brief of email met informatie over het onderzoek?		X	
2	Is de beschikbare template (zie onder) gebruikt voor het schrijven van de informatiebrief?		X	
3	Staat in de informatiebrief dat deelnemers vrijwillig meedoen en zich op elk moment kunnen bedenken en kunnen stoppen, ook tijdens het onderzoek?		X	
4	Geeft iedere deelnemer schriftelijk toestemming voor deelname aan de studie door een toestemmingsverklaring te ondertekenen?	X		
5	Indien het onderzoek bestaat uit observaties, wordt aan de deelnemers gevraagd of ze toestemming geven dat ze worden geobserveerd en dat beeldmateriaal en/of audio wordt opgenomen?			X
6	Wordt in de toestemmingsverklaring aangegeven dat deelnemers op elk moment en om welke reden dan ook kunnen stoppen met het onderzoek?	X		
7	Bij onderzoek met vragenlijsten, mogen deelnemers vragen weg laten die ze niet willen beantwoorden?			X
8	Staat in de informatiebrief dat de data van de deelnemers vertrouwelijkheid worden behandeld en dat ze, indien gepubliceerd, niet terug te leiden zijn naar de persoon?		X	
9	Krijgen deelnemers na afloop (een samenvatting van) de resultaten?	X		
10	Bij interviews: wordt aan de deelnemers toestemming gevraagd om de interviews op te nemen (audio en/of video-opname) en hebben de deelnemers de mogelijkheid om dit te weigeren?	X		
11	Wordt toestemming gevraagd om eventuele (fragmenten van) audio- of video-opnames te gebruiken bij presentaties of andere doeleinden?			X

Als één van de vragen met 'nee' is beantwoord (1-11), geef dan uitleg:

De reden dat er geen informatiebrief is gestuurd naar de deelnemers is omdat informatie met betrekking tot dit onderzoek in het bericht op de portal stond. Voor respondenten waarvan de gegevens zijn verkregen via de studentbegeleiders werd de informatie via de mail met de respondenten gedeeld. Hierbij hadden de respondenten ruimte om hierover nog vragen te stellen. De rest van de regels en richtlijnen voor het onderzoek zijn opgenomen in het toestemmingsformulier. Deze werden voorafgaand aan de interviews naar de respondenten gestuurd zodat

zij dit niet overhaast hoefde te tekenen. In ieder interview is er aan het begin nog gerefereerd naar het toestemmingsformulier en dat de respondent hiermee instemde.

	Markeer met kruisje in het vakje (NVT = niet van toepassing)	JA	NEE	NVT
12	Als de deelnemers bewust andere of <i>misleidende informatie</i> krijgen, dan is het verplicht om achteraf het doel en de resultaten van het onderzoek kort uit te leggen omdat de deelnemers hiervan niet op de hoogte waren. Wordt dit gedaan?			X
13	Worden de deelnemers in het onderzoek op een of andere manier <i>onvolledig geïnformeerd</i> over het doel of de ware opzet van het onderzoek?		X	
14	Bestaat er een risico dat deelnemers lichamelijke of psychische problemen of ongemak ervaren?		X	
15	Zijn de deelnemers van het onderzoek:		X	
	Kinderen (onder de 16 jaar)?		X	
	Mensen met leer- of communicatieproblemen?		X	
	Patiënten van een (zorg)instelling?		X	
	Eigen student(en)?		X	
16	Zijn de deelnemers aan het onderzoek, door mentale beperkingen, zelf NIET in staat om schriftelijk toestemming te geven (wilsonbekwaam)?		X	
17	Vereist het onderzoek de medewerking van anderen voor de werving van de deelnemers voor het onderzoek? (Bijv. studenten op school, leden van een zelfhulpgroep, bewoners van een verpleeghuis?)	X		
18	Is het nodig dat deelnemers ongemerkt deelnemen aan het onderzoek, dus zonder hun medeweten en toestemming op dat moment? (Bijvoorbeeld geheime observatie van mensen op niet-openbare plaatsen)		X	
19	Worden er in het onderzoek vragen gesteld en/of discussies gevoerd over gevoelige onderwerpen? (Bijvoorbeeld pesten, buitensluiten van personen, seksuele geaardheid, seksuele activiteit, suïcide, drugsgebruik, politieke voorkeur etc.)		X	
20	Worden er in het onderzoek medicijnen, placebo's of andere stoffen (bijv. voedings, supplementen, vitamines) gegeven aan de deelnemers, of is er sprake van ingrijpende of mogelijk schadelijke procedures (bijv. afwijking van de reguliere zorg)?		X	
21	Worden er in het onderzoek weefselmonsters (inclusief bloed/urine) van deelnemers verkregen?		X	
22	Kan deelname aan het onderzoek pijn of ongemak veroorzaken? (denk hierbij ook aan gebruik van devices/hulpmiddelen zoals smartwatches/echo's e.d.)		X	
23	Kan deelname aan het onderzoek psychologische stress, ongemak, angst of schade veroorzaken of negatieve gevolgen hebben?		X	
24	Moeten de deelnemers langdurig deelnemen en/of veel herhaalde metingen/testen doen?		X	
25	Vraagt het onderzoek inzicht in gevoelige/vertrouwelijke gegevens (b.v. patiëntendossiers)?		X	
26	Vindt het onderzoek, of delen van het onderzoek, plaats buiten de EU?		X	
27	Gaat onderzoek gepaard met het delen van gegevens of vertrouwelijke informatie buiten de gegeven toestemming?		X	
28	Krijgen deelnemers een (financiële, of andersoortige) beloning voor deelname aan het onderzoek?		X	
29	Is de deelnemer op een of andere manier afhankelijk van de onderzoeker? Denk hierbij bijvoorbeeld aan studenten die meedoen aan onderzoek van docenten, of patiënten die deelnemen aan een onderzoek van hun eigen arts/behandelaar.		X	
30	Heeft de opdrachtgever (of een andere partij) belang bij bepaalde onderzoeksresultaten		X	

Als op één van de vragen (11-30) 'ja' is geantwoord, leg dan uit hoe daar mee omgegaan wordt.

De werving van de respondenten heeft mede plaatsgevonden via de studentbegeleiders van verdieping twee. Zij hebben aan studenten die zij begeleiden en die aan de criteria voldeden, benaderd of zijn of haar contactgegevens gedeeld mochten worden met de onderzoeker om hen te kunnen benaderen voor deelname aan het onderzoek. Bij toestemming van de student werden de contactgegevens doorgestuurd naar de onderzoeker en werd dezelfde procedure gevolgd als bij studenten die zich aanmeldde via het bericht op de portal.

		JA	NEE	NVT
31	Zijn de gegevens volledig anoniem? Anonieme data is niet meer tot de persoon herleidbaar, ook niet met een coderingssleutel. Bij gebruik van anonieme gegevens is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) niet van toepassing.	X		
32	Worden de gegevens gecodeerd/gepseudonimiseerd? Data zijn hiermee wel nog te herleiden naar de persoon met een coderingssleutel. Dit is toegestaan als de deelnemer hier expliciet toestemming voor heeft gegeven door een toestemmingsverklaring te ondertekenen.	X		
33	Worden de persoonlijke gegevens die herleidbaar zijn gescheiden bewaard en losgekoppeld van de verzamelde onderzoeksgegevens en de coderingssleutel?	X		
34	Heeft alleen de onderzoeker en/of de onderzoeksbegeleider toegang tot de data van de deelnemers (en, indien van toepassing, de coderingssleutel)?	X		
35	Wordt de bewaartermijn ⁴ van de onderzoeksdata genoemd in de informatiebrief en toestemmingsverklaring voor deelnemers aan het onderzoek?	X		
36	Worden data alleen opgeslagen op de persoonlijke Fontys OneDrive of een andere door Fontys goedgekeurd opslagmedium?	X		

Als één van de vragen (30-37) met 'nee' is beantwoord, geef dan een toelichting.

⁴ Richtlijn voor wetenschappelijk onderzoek is: minimaal 10 jaar; AVH: niet langer dan noodzakelijk

Invoerformulier afstudeerwerk student

		Tips!
Titel:	Om hulp vragen is makkelijk totdat je het moeilijk hebt	Neem de titel letterlijk over van de titelpagina.
Ondertitel:	Een onderzoek naar de ervaring van studenten met AD(H)D, bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, met betrekking tot studentbegeleiding	Neem, als deze er is, de ondertitel letterlijk over van de titelpagina
Publicatiedatum:	26 maart 2021	Datum waarop het afstudeerwerk officieel is gepubliceerd, zoals genoemd in het afstudeerwerk
Publicatietype:	☒ Bachelor thesis ☐ Internship report ☐ Master thesis	
Auteursrechten:	Uitleg: zie http://creativecommons.nl/uitleg/ ☐ Restricted access (alle rechten voorbehouden) ☐ CC BY Naamsvermelding ☐ CC BY-SA Naamsvermelding-Gelijk Delen ☒ CC BY-NC Naamsvermelding-Niet Commercieel ☐ CC BY-NC-SA Naamsvermelding-Niet Commercieel-Gelijk Delen ☐ CC BY-ND Naamsvermelding-Geen Afgeleide Werken ☐ CC BY-NC-ND Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen Afgeleide Werken	
Aantal pagina's:	78	
Samenvatting:	Fontys zet zich in voor inclusief onderwijs: onderwijs voor iedereen. Hiermee wordt onder andere bedoeld op studenten met een functiebeperking zoals AD(H)D. Om inclusie te bewerkstelligen, wordt het belangrijk geacht te achterhalen wat de behoeften zijn van studenten. Daarom is er voor Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC) onderzoek verricht naar de ervaring van studenten met AD(H)D met betrekking tot de studentbegeleiding. Met de uitkomsten van dit onderzoek wordt ingezet op het verbeteren van de studentbegeleiding voor deze doelgroep. Om data te verzamelen zijn semigestructureerde interviews afgenomen bij studenten met kenmerken van of de diagnose AD(H)D. Hieruit blijkt dat studenten over het algemeen positief zijn over de begeleiding die zij ontvangen, maar er zijn op bepaalde vlakken zeker verbeterpunten.	De samenvatting fungeert niet alleen als toelichting op de titel, maar ook als een sterk verkorte versie van de inhoud. Een bondige samenvatting met daarin goede trefwoorden levert het beste zoekresultaat op.
Trefwoorden:	ADHD, studenten, hbo, functiebeperking, bijzondere omstandigheden, diagnose, ondersteuningsbehoefte	Kies maximaal zeven vrije trefwoorden die het onderwerp van het afstudeerwerk omschrijven. Bijvoorbeeld: trefwoord1, trefwoord2, trefwoord3
Taal:	Nederlands	

Afstudeerorganisatie:	Fontys Hogeschool Economie en Communicatie Rachelsmolen 1, Eindhoven	Naam en locatie van de opdrachtgever; het bedrijf of de instelling waarvoor, of waarin, het werk gedaan is. Bijvoorbeeld: ASML, Veldhoven NB: <u>bij een afstudeerwerk dat geanonimiseerd is hier niets invullen!</u>
Auteurs:	Voornaam, tussenvoegsel, achternaam Elia Dideren	Bijvoorbeeld: Paul van den Heuvel
Begeleider(s):	Tina ten Bruggencate, Viola Spek	De naam/namen van de begeleiders <u>van Fontys</u>
Opleiding:	HRM en Psychologie: Toegepaste Psychologie	De opleiding binnen de hogeschool, bijvoorbeeld bij Paramedische Hogeschool: Fysiotherapie
Toestemming tot publicatie:	☒ vanaf datum beoordeling afstudeerwerk ☐ vanaf	
Status:	☒ Publiek zichtbaar ☐ Zichtbaar binnen hogeschool ☐ Zichtbaar binnen instituut ☐ In archief	Alleen afstudeerwerken met status Publiek zichtbaar worden getoond in de HBO-kennisbank. Afstudeerwerken met status Zichtbaar binnen hogeschool zijn alleen zichtbaar binnen Fontys. Afstudeerwerken met status Zichtbaar binnen instituut zijn alleen zichtbaar binnen het eigen instituut. Afstudeerwerken met status In archief zijn alleen toegankelijk voor accreditatie.
Opmerkingen:		Ruimte voor aanvullende opmerkingen